

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ**

Διπλωματική Εργασία

**ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ Β-ΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ
ΚΡΙΣΗΣ. ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ, ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΚΑΙ ΓΟΝΕΩΝ.**

**ΧΡΗΣΤΟΥ Χ. ΝΑΚΟΥ
(ΑΜ 154/2016)**

**Επιβλέπων Καθηγητής
Φώτης Κιλιπέρης**

**Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού διπλώματος
ειδίκευσης στη διοίκηση & οργάνωση εκπαιδευτικών μονάδων**

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2018

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία καλύπτεται στο σύνολό της νομικά από δημόσια άδεια πνευματικών δικαιωμάτων Creative Commons:

Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή

Μπορείτε να:

- **Μοιραστείτε:** αντιγράψετε και αναδιανέμετε το παρόν υλικό με κάθε μέσο και τρόπο
- **Προσαρμόστε:** αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο παρόν υλικό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

- **Αναφορά Δημιουργού:** Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό, με σύνδεσμο της άδειας, και με αναφορά αν έχουν γίνει αλλαγές. Μπορείτε να το κάνετε αυτό με οποιονδήποτε εύλογο τρόπο, αλλά όχι με τρόπο που να υπονοεί ότι ο δημιουργός αποδέχεται το έργο σας ή τη χρήση που εσείς κάνετε.
- **Μη Εμπορική Χρήση:** Δε μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το υλικό για εμπορικούς σκοπούς.
- **Παρόμοια Διανομή:** Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο παρόν υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια CreativeCommonsόπως και το πρωτότυπο.

Αναλυτικές πληροφορίες νομικού κώδικα στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Σπουδών του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Διοίκηση & Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων του Αλεξάνδρειου ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

- Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αποτελεί έργο αποκλειστικά δικής μου δημιουργίας, έρευνας, μελέτης και συγγραφής.
- Για τη συγγραφή της Διπλωματικής μου Εργασίας δεν χρησιμοποίησα ολόκληρο ή μέρος έργου άλλου δημιουργού ή τις ιδέες και αντιλήψεις άλλου δημιουργού χωρίς να γίνεται σαφής αναφορά στην πηγή προέλευσης(βιβλίο, άρθρο από επιστημονικό περιοδικό, ιστοσελίδα κλπ.).

Θεσσαλονίκη, 11, Ιανουαρίου, 2018

Ο Δηλών: Χρήστος Νάκος

Πίνακας περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	9
ABSTRACT	10
Ευχαριστίες	10
1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
1.1.Εισαγωγή.....	11
1.2 Ορισμός του προβλήματος της έρευνας.....	12
1.3 Σκοπός της έρευνας.....	13
1.4 Ερευνητικά Ερωτήματα & Στόχοι.....	14
1.5 Ιστορική αναδρομή.....	15
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	16
2.1 Ορισμός της ενδοσχολικής βίας.....	16
2.1.1 Τι είναι σχολικός Εκφοβισμός.....	16
2.1.2 Τι δεν είναι σχολικός εκφοβισμός.....	18
2.2 Μορφές ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.....	19
2.3 Λεκτικός εκφοβισμός.....	21
2.4 Συναισθηματική Παρενόχληση.....	21
2.5 Εντοπισμός συναισθηκά εκφοβισμένου παιδιού.....	22
2.6 Μεταξύ ποιών συμβαίνει η σχολική βία.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ.....	23
3.1 Το παιδί που βιώνει εκφοβισμό -το θύμα του εκφοβισμού.....	23
3.2 Για τη θυματοποίηση ευθύνεται η διαφορετικότητα.....	24
3.3 Το παιδί που εκφοβίζει - ο θύτης (νταής) εκφοβισμού.....	25
3.4 Ο ρόλος των παιδιών θεατών-οι άλλοι – οι παρατηρητές.....	26
3.5 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών.....	27
3.6 Παρεμβάσεις.....	27
3.6.1 Επίπεδο της κοινότητας:.....	27

3.6.2 Επίπεδο της οικογένειας:	28
3.6.3 Επίπεδο του σχολείου:	28
3.6.4 Επίπεδο της τάξης:	28
3.6.5 Επίπεδο της ομάδας των συνομηλίκων.....	28
3.6.6 Επίπεδο του ατόμου	28
3.7 Μύθοι και αλήθειες	29
2.2 Άλλες έρευνες.....	29
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	31
4.1 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης	31
4.2 Θεσμική δικτύωση για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού.....	32
4.3 Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων:	33
4.4 Νόμοι (Βουλή):.....	34
4.5 Φορείς με αρμοδιότητα σε θέματα σχολικού εκφοβισμού.....	35
4.6 Διοίκηση με αντικειμενικούς σκοπούς.....	37
4.7 Τα Σχολεία μας.....	38
4.7.1 Εκπαιδευτικό Προσωπικό.....	38
4.7.2 Το σχολικό κλίμα.....	38
4.7.3 Μαθητικό Δυναμικό στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	39
4.7.4 Σύλλογοι γονέων.....	40
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ.....	40
5.1 Επιλογή της μεθοδολογίας	40
5.2 Ερωτηματολόγια της έρευνας.....	42
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ	42
6.1 Προφίλ Μαθητών	42
6.2 Θυματοποίηση	45
6.3 Συναισθήματα από τα περιστατικά βίας.....	46
6.4 Θύτες	47

6.5 Παρατηρητές	48
6.6 Αντιδράσεις μαθητών στα περιστατικά βίας.....	49
6.7 Αντιδράσεις Εκπαιδευτικών στα περιστατικά βίας.....	50
6.8 Συναισθήματα από τα περιστατικά βίας.....	50
6.9 Ενέργειες για την αποτροπή περιστατικών βίας.....	51
5.10 Σχέσεις των γονέων με το σχολείο	53
7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ	53
7.1 Α. Δημογραφικά στοιχεία.....	53
7.1.1. Φύλο.....	53
7.1.2. Ηλικία	54
7.1.3. Χρόνια Υπηρεσίας	56
7.1.4. Οικογενειακή κατάσταση	58
7.1.5. Αριθμός παιδιών	59
7.2 Β. Διερεύνηση περιστατικών.....	60
7.2.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού	60
7.2.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού	63
7.2.3. Πόσο συχνά στη διάρκεια της θητείας σας ως εκπαιδευτικού πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού	66
7.2.4 Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα	69
7.2.5. Σε ποιους χώρους έχετε παρατηρήσει φαινόμενα βίας;.....	72
7.2.6. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά	73
7.2.7. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση αντιμετώπισης φαινομένων βίας	74
7.3 Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying).....	75
7.3.1. Δεν θα έδινα βαρύτητα στο θέμα.....	75
7.3.2.Θα συζητούσα το θέμα με τους συναδέλφους μου στο σχολείο	76

7.3.3.Θα συγκαλούσα μια σύσκεψη των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων του θύτη ή των θυτών, θα τους έλεγα τι συμβαίνει και θα τους ζητούσα να προτείνουν τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη βελτίωση της κατάστασης.....	79
7.3.4.Θα το άφηνα σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει	80
7.3.5.Θα άφηνα τους μαθητές να το διευθετήσουν μόνοι τους	83
7.3.6.Θα παρέπεμπα το ζήτημα σε έναν ανώτερο (διευθυντή, υποδιευθυντή).....	84
7.3.7 εκφράσω την ανησυχία μου σχετικά με την ψυχολογική ισορροπία του παιδιού	87
7.3.8.Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.	88
7.3.9. Θα το αγνοούσα	89
7.4 Συσχέτιση των μεταβλητών 01(Φύλο) και 12 (Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου)..	93
7.4.1 Στατιστικές Υποθέσεις.....	94
7.4.2 Στατιστικός Έλεγχος.....	95
7.4.3 Ερμηνεία Αποτελεσμάτων	95
7.4.4 Συμπέρασμα.....	95
8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ	95
8.1 .Εγκυρότητα – αξιοπιστία της Έρευνας	95
8.2. Α. Δημογραφικά στοιχεία.....	96
8.2.1. Φύλο.....	96
8.2.2. Ηλικία	97
8.2.3. Οικογενειακή κατάσταση	99
8.2.4. Αριθμός παιδιών	99
8.3. Β. Διερεύνηση περιστατικών.....	101
8.3.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού	101
8.3.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού	103
8.3.3. Πόσο συχνά στη διάρκεια φοίτησης του παιδιού σας πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού.....	104
8.3.4. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας	105

8.3.5. Σε ποιους χώρους έχετε διαπιστώσει φαινόμενα βίας	108
8.3.6. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά ..	109
8.3.7. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση του σχολείου στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας	110
8.4 Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying).....	111
8.4.1. Δεν θα έδινα βαρύτητα στο θέμα.....	111
8.4.2. Θα συζητούσα το θέμα με τους εκπαιδευτικούς και το Διευθυντή στο σχολείο	112
8.4.3. Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.	113
8.4.4 Θα το αγνοούσα.....	114
8.4.5. Θα επέμενα στους γονείς ή κηδεμόνες του θύτη ότι η συμπεριφορά πρέπει να σταματήσει.....	115
8.4.6. Οι γονείς χρειάζονται εκπαίδευση για να μπορούν και εκείνοι με την σειρά τους να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους.....	116
8.4.7. Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αντιμετωπίσουν <i>περιστατικά Σχολικού εκφοβισμού</i>	121
8.4.8. Η οικογένεια έχει μερίδιο ευθύνης για τη δημιουργία παιδιών που καταφεύγουν στη βία	122
8.4.9. Ο ρόλος των γονιών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός.....	123
8.4.10. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός	126
9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΜΕΛΕΤΗ.....	127
9.1 Είναι ο Σχολικός εκφοβισμός σημερινό φαινόμενο;	129
10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	130
10.1 Συμπεράσματα	130
10.2 Προτάσεις	131
11. ΒΙΒΛΙΟ ΓΡΑΦΙΑ.....	132
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ.....	143
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ.....	148

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας του Νομού Θεσπρωτίας και η εκπόνηση σχεδίου άσκησης κατάλληλης πολιτικής στα Σχολεία για την αντιμετώπισή του.

Το Μάρτιο του 2016 το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ανακοίνωσε τα αποτελέσματα πανελλαδικής έρευνας για το σχολικό εκφοβισμό (Βασιλική Αρτινοπούλου, Θωμάς Μπαμπάλης, 2016).

Η Πανελλήνια έρευνα για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Δεκέμβριος 2015 - Ιανουάριος 2016) «αποτελεί μία συστηματική ερευνητική προσπάθεια προσέγγισης, καταγραφής και αποτύπωσης του φαινομένου στην Ελλάδα, με σκοπό τη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής για την πρόληψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών στα σχολεία της χώρας μας», τόνισε η κ. Βασιλική Αρτινοπούλου, καθηγήτρια εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (Παιδείας, 2016).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια της Europe's Antibullying Campaign διεξήγαγε το 2012 πανευρωπαϊκή έρευνα για το σχολικό εκφοβισμό με συντονιστή «το χαμόγελο του παιδιού» και ανακοίνωσε τα αποτελέσματα.

Κρίνεται σκόπιμο να διεξαχθεί ανάλογη έρευνα και στα σχολεία του δήμου μας με ανάλογα ερωτηματολόγια με αυτά της έρευνας του Υπουργείου Παιδείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συγκριθούν τα αποτελέσματά της με αυτά των δύο παραπάνω ερευνών (Ε.Ε., 2012).

Η πρωτογενής έρευνα έγινε με τη χρησιμοποίηση ερωτηματολογίου κατάλληλα σχεδιασμένου σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στην 3^η συνάντηση (std.3η συνάντηση kili.master.teithe.Μεθ2), το οποίο διανεμήθηκε στους μαθητές, τους καθηγητές και τους γονείς του Δήμου μας ενώ η δευτερογενής έρευνα στηρίχτηκε στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Κάθε ομάδα του πληθυσμού (μαθητές, καθηγητές, γονείς) απάντησαν σε διαφορετικά ερωτηματολόγια κατάλληλα διαμορφωμένα.

Μετά την ανάλυση των ευρημάτων της έρευνας επιχειρείται να εκπονηθεί σχέδιο για την αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου

μας. Τα ερωτηματολόγια και τα αποτελέσματα της πρωτογενούς έρευνας παρατίθενται στο παράρτημα.

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the phenomenon of school bullying in Secondary Schools in the Municipality of Igoumenitsa in the Prefecture of Thesprotia and to draw up a plan to implement an appropriate policy in schools to tackle the problem.

In March 2016 the Ministry of Education, Research and Religious Affairs announced the results of pan-Hellenic research on school bullying (Vasiliki Artinopoulou, Thomas Babalis, 2016).

The Pan-Hellenic Survey on Intrusion and Violence in Primary and Secondary Education of the Ministry of Education, Research and Religious Affairs (December 2015 - January 2016) «is a systematic research effort to approach, capture and deal with the phenomenon in Greece in order to shape educational policy to prevent and effectively tackle such incidents in our country's schools,» said Vassiliki Artinopoulou, a forensic professor at Panteion University (Education, 2016).

The European Union, in the framework of the European Anti-Bullying Campaign, conducted a pan-European survey of school bullying in 2012 with the coordinator of an organization called 'to Hamogelo tou Paidiou' and announced the results.

It is advisable to carry out a similar survey in the schools of our municipality with questionnaires related to those of the Ministry of Education and the European Union survey and to compare its results with those of the above two surveys (EU, 2012).

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ πρωτίστως τον καθηγητή μου και επιβλέποντα της εργασίας κ. Κιλιπίρη Φώτιο για την καθοδήγησή του και τις συμβουλές του καθ' όλη τη διάρκεια της ασχολίας μας πάνω στο συγκεκριμένο θέμα. Η συνεργασία μας ήταν άψογη.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Μάνου Ελένη, Φιλολόγο, για τις συντακτικές και ορθογραφικές παρατηρήσεις της.

Ακόμη τους μαθητές, τους καθηγητές και τους γονείς σχολείων του Δήμου Ηγουμενίτσας για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου καθώς και τους συναδέλφους εκπαιδευτικούς του σχολείου για τη συμπαράστασή τους.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ τους διευθυντές των σχολείων του Δήμου Ηγουμενίτσας και τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων των σχολείων για τη βοήθειά τους στο μοίρασμα των ερωτηματολογίων.

Τέλος, αφιερώνω τη διπλωματική μου εργασία στην οικογένειά μου για τη στήριξη και την κατανόηση που μου έδωσαν όλο αυτό το διάστημα εκπόνησης της εργασίας.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1.Εισαγωγή

Ο εκφοβισμός (bullying) είναι μια ιδιαίτερη μορφή επιθετικότητας που εκδηλώνεται τόσο στο σχολείο όσο και εκτός αυτού. Από τότε που υπάρχει σχολείο παρατηρείται και το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού.

Τις τελευταίες δεκαετίες όμως παρατηρείται μια διεθνής κινητοποίηση για τον περιορισμό του εκφοβισμού και της άμεσης συνέπειάς του, που είναι η θυματοποίηση (victimization) των παιδιών και των εφήβων (Γαλανάκη Ευαγγελία, 2010).

Το Μάρτιο του 2016 το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ανακοίνωσε τα αποτελέσματα πανελλαδικής έρευνας για το σχολικό εκφοβισμό (Βασιλική Αρτινοπούλου, Θωμάς Μπαμπάλης, 2016).

Η Πανελλήνια έρευνα για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Δεκέμβριος 2015 - Ιανουάριος 2016) «αποτελεί μία συστηματική ερευνητική προσπάθεια προσέγγισης, καταγραφής και αποτύπωσης του φαινομένου στην Ελλάδα, με σκοπό τη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής για την πρόληψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών στα σχολεία της χώρας μας», τόνισε η κ. Βασιλική Αρτινοπούλου, καθηγήτρια εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (Παιδείας, 2016).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια της Europe's Antibullying Campaign διεξήγαγε το 2012 πανευρωπαϊκή έρευνα για το σχολικό εκφοβισμό με συντονιστή «το χαμόγελο του παιδιού» και ανακοίνωσε τα αποτελέσματα.

Κρίνεται σκόπιμο να διεξαχθεί ανάλογη έρευνα και στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου μας με ανάλογα ερωτηματολόγια με αυτά της έρευνας του Υπουργείου

Παιδείας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συγκριθούν τα αποτελέσματά της με αυτά των δύο παραπάνω ερευνών (E.E., 2012).

Κρίνεται απαραίτητη γιατί όπως δείχνουν όλα τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, το bullying ή αλλιώς ο σχολικός εκφοβισμός αφορά όλον τον κόσμο, άρα και τα σχολεία του Δήμου μας. Και τα περιστατικά φαίνεται να αυξάνονται. Ίσως είναι ένα φαινόμενο που ευνοείται από την κρίση, που πρωτίστως είναι κοινωνική και έχει άμεσο αντίκτυπο στην ψυχοσύνθεση των παιδιών και τα καθιστά θύτες απίστευτων πράξεων (αλλά και θύματα ενός συστήματος για την ύπαρξή του οποίου δεν ευθύνονται).

Σχεδιάστηκαν ερωτηματολόγια ανάλογα με αυτά της έρευνας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και θρησκευμάτων αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και σε ερωτηματολόγια άλλων ερευνών που έγιναν σε προγενέστερες εργασίες. Τα ερωτηματολόγια περιλαμβάνουν ερωτήσεις κλειστού τύπου τα οποία διανεμήθηκαν σε μαθητές, καθηγητές και γονείς σχολείων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας. Απαντήθηκαν από περίπου 250 μαθητές, 92 καθηγητές και 59 γονείς. Είναι ανώνυμα και εξ αυτού έγινε προσπάθεια να πειστούν οι ερωτώμενοι ότι πρέπει να το απαντήσουν με σοβαρότητα αφού δεν τους στοχοποιεί και θα συνεισφέρει στην καλύτερη εμπέδωση αισθήματος ασφάλειας τόσο στους μαθητές όσο και στη σχολική κοινότητα γενικότερα. Τα ερωτηματολόγια δεν είναι εκτενή γιατί έχει παρατηρηθεί ότι αν συμβαίνει αυτό οι ερωτώμενοι δε συγκεντρώνονται σε αυτά και προς το τέλος τα απαντούν τυχαία. Το ερωτηματολόγιο των μαθητών απαντήθηκε στα σχολεία κατά τις διδακτικές ώρες, ώστε να συμπληρωθεί με μεγαλύτερη σοβαρότητα και από τους περισσότερους μαθητές. Τα ερωτηματολόγια των γονέων διαμοιράστηκαν στους γονείς μέσω των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων του κάθε σχολείου. Σε ότι αφορά τους καθηγητές μοιράστηκαν στον κάθε σύλλογο διδασκόντων με τη βοήθεια του διευθυντή του σχολείου, ο οποίος προηγουμένως είχε ενημερωθεί.

1.2 Ορισμός του προβλήματος της έρευνας

Το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού έχει τύχει ιδιαίτερης επιστημονικής προσοχής τα τελευταία χρόνια. Δεν είναι πρόσφατο φαινόμενο και απασχολεί εντονότερα την εκπαιδευτική κοινότητα (εκπαιδευτικούς, μαθητές, γονείς), ιδιαίτερα στις μέρες μας, που είναι μέρες κρίσης. Με την παρούσα έρευνα που διεξήγαμε σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας, θελήσαμε να διερευνήσουμε τις πρώτες αντιδράσεις και τις πρακτικές της σχολικής κοινότητας για την αντιμετώπιση των περιστατικών σχολικού εκφοβισμού.

Διαπιστώσαμε ότι αυτές είναι διαφοροποιημένες απέναντι στους θύτες και στα θύματα, ενώ προκύπτει η ανάγκη εκπαίδευσής τους ως προς τη διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού (Μάνεσης Ν, 2014).

Ας ξεκινήσουμε όμως από τους «ξύλινους» αλλά απαραίτητους ορισμούς προκειμένου να τεθεί ένα συγκεκριμένο πλαίσιο σχετικά με το τι ακριβώς σημαίνει σχολικός εκφοβισμός (school bullying). Επιστημονικώς λοιπόν, σύμφωνα με την Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (ΕΨΥΠΕ), ως σχολικός εκφοβισμός ορίζεται η εσκεμμένη και επαναλαμβανόμενη βία και επιθετική συμπεριφορά με σκοπό την πρόκληση σωματικού ή και ψυχικού πόνου σε μαθητές από συμμαθητές τους, εντός και εκτός σχολείου. Για να σας το κάνουμε εικόνα, γενικώς ο σχολικός εκφοβισμός μπορεί να περιλαμβάνει σωματική βία (χτυπήματα, γροθιές κ.ά.), απειλές, εκβιασμούς, πειράγματα, «φαρμακερά» παρατσούκλια, κοροϊδία, διάδοση φημών, εσκεμμένο αποκλεισμό κάποιων παιδιών από κοινωνικές και σχολικές δραστηριότητες, σεξουαλική παρενόχληση, κλοπές των αντικειμένων του θύματος ή πρόκληση ζημιών σε αυτά (Τσώλη Θεοδώρα, 2014).

Ο σχολικός εκφοβισμός είναι δυστυχώς εντεινόμενο φαινόμενο που επηρεάζει αρνητικά την εικόνα του σύγχρονου σχολείου. Είναι φαινόμενο που ευδοκιμεί και αναπτύσσεται με την παρατεταμένη κοινωνική και οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας (Νίκος, Φωτόπουλος, 2013).

1.3 Σκοπός της έρευνας

Με την έρευνα αυτή θα προσπαθήσουμε να συγκρίνουμε την «έξαρση» του φαινομένου στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου μας σε σχέση με τα υπόλοιπα σχολεία τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τα αποτελέσματά της θα εξαρτηθούν οι ενέργειες και οι πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν σε επίπεδο Δήμου για την αντιμετώπισή του.

Οι παρεμβάσεις πρέπει να έχουν στόχο την ολιστική αντιμετώπιση του φαινομένου και όχι μόνο την εξατομικευμένη. Χρήσιμο είναι να αναπτύσσονται προληπτικά, συστηματικά και επίμονα μέτρα στα σχολεία, αφού το φαινόμενο είναι οικουμενικό και εμφανίζει έξαρση με ανησυχητικές διαστάσεις. Οι συνέπειές του είναι αρνητικές και για το θύμα αλλά και για το θύτη και αποτελεί μείζον κοινωνικό πρόβλημα. Βάση για την αντιμετώπισή του αποτελεί η αλλαγή κουλτούρας των σχολείων. Η αντιμετώπισή του θα επιφέρει σημαντικά οφέλη στην κοινωνία του αύριο (Καλύβας, Κ, 2016).

1.4 Ερευνητικά Ερωτήματα & Στόχοι

Τα ερωτήματα στα οποία πρέπει να απαντήσει η έρευνα μεταξύ των άλλων είναι:

- Παρατηρείται το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας και σε ποιο βαθμό και τι είδους σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα καθώς και τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής ένωσης;
- Αισθάνονται οι μαθητές μας ασφαλείς στο σχολείο και αν όχι τι θα ήθελαν να γίνει για να εμπεδωθεί το αίσθημα ασφάλειας τουλάχιστον κατά την παραμονή τους στο σχολείο;
- Πώς αντιλαμβάνονται τη συμπεριφορά των καθηγητών και του διευθυντή του σχολείου σε ό,τι αφορά στο σχολικό εκφοβισμό;
- Ποια είναι η άποψη των εκπαιδευτικών για το θέμα και πως το αντιμετωπίζουν;
- Ποια είναι η άποψη των γονέων για το θέμα και πώς το αντιμετωπίζουν;
- Σε ποια επίπεδα βρίσκεται η επαγγελματική απασχόληση μεταξύ των γονέων των μαθητών;

Ο βασικός σκοπός της έρευνας είναι να εξεταστούν οι μορφές και οι συνέπειες του σχολικού εκφοβισμού, και να εκτιμηθεί η σοβαρότητα του εν λόγω φαινομένου, προκειμένου να καταγραφούν μέτρα πρόληψης και αντιμετώπισης εντός και εκτός των σχολικών μονάδων και της οικογένειας.

Ο ρόλος της οικογένειας και του εκπαιδευτικού είναι ιδιαίτερα σημαντικός και ουσιώδης για την αντιμετώπιση του φαινομένου και θα επιδιώξουμε να συσχετίσουμε τον σχολικό εκφοβισμό με την κοινωνικοποίηση του παιδιού στα πλαίσια του οικογενειακού περιβάλλοντος.

Στόχος είναι να καταδειχθεί ότι για να διαμορφώσουμε μια προληπτική πολιτική που να αντιμετωπίζει το πρόβλημα απαιτείται η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων μερών. Της οικογένειας, της σχολικής κοινότητας (μαθητών, καθηγητών, διευθυντή) και της πολιτείας (Ρεντίφης, 2014).

Ειδικότερα, η παρούσα έρευνα σκοπεύει να αποτυπώσει την υπάρχουσα κατάσταση στα σχολεία του Δήμου μας σε σχέση με το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού και της βίας. Συγκεκριμένα τέθηκαν οι επόμενοι στόχοι:

- Να διερευνηθεί η μορφή και η έκταση του φαινομένου του bullying στα σχολεία του Δήμου μας.
- Να μελετηθούν τα συναισθήματα που εμπνέει το φαινόμενο στους μαθητές, στους γονείς τους και στους καθηγητές και οι τρόποι με τους οποίους παρεμβαίνουν οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς σε περιστατικά σχολικού εκφοβισμού και βίας.
- Να μελετηθεί πόσο σημαντικό θεωρούν το πρόβλημα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

- Να μελετηθούν οι διαφορές με βάση το φύλο ως προς τη θυματοποίηση και τον εκφοβισμό.

1.5 Ιστορική αναδρομή

Στις μέρες μας, ένα από τα σημαντικά ζητήματα που απασχολεί τη σχολική κοινότητα είναι το πρόβλημα του σχολικού εκφοβισμού. Πολλοί ερευνητές ερευνούν το φαινόμενο επειδή έχουν ως στόχο τον εντοπισμό του προβλήματος και κατά συνέπεια να προλάβουν και να καταπολεμήσουν το πρόβλημα στο σχολικό περιβάλλον.

Ο D. Olweus ήταν ο πρωτοπόρος. το άτομο που πρώτος αυτός διερεύνησε αυτό το εκπαιδευτικό θέμα και κατέληξε σε εμπειρικά αποτελέσματα (Politi,El, 2014).

Γεννήθηκε το 1931 στο Kalmar είναι ένας Σουηδο - Νορβηγός ψυχολόγος και καθηγητής της ψυχολογίας της προσωπικότητας στο Πανεπιστήμιο του Μπέργκεν (Νορβηγία) και θεωρείται ο ιδρυτής της έρευνας για τη βία στα σχολεία. Ο ίδιος χρησιμοποιεί για τον εκφοβισμό τον όρο "Bullying", ο οποίος είναι σχεδόν συνώνυμος με τον "Mobbing". Σε πολλές μελέτες της δεκαετίας του 1980, συγκέντρωσε γνώση σχετικά με τις συνθήκες επιθετικής συμπεριφοράς στα σχολεία. Ο λόγος για την ανάπτυξη του προγράμματος του ήταν οι αυτοκτονίες τριών αγοριών στα τέλη του 1982, πιθανώς ως συνέπεια της σοβαρής βίας από τους συνομηλίκους τους. Προειδοποιεί ωστόσο ότι μια «δράση κατά της βίας σε ένα σχολείο δεν πρέπει να μετατραπεί σε μια παράσταση με βραχύβιες, τυρετώδεις δραστηριότητες». Τα προτεινόμενα μέτρα μπορούν να επιλεγθούν και να συνδεθούν ελεύθερα με τρόπο ανάλογο με την ιδιαίτερη κατάσταση του σχολείου.

Δομικά αυτό το πρόγραμμα μπορεί να εφαρμοστεί στα ακόλουθα επίπεδα:

1. Σε επίπεδο σχολείου όπου δημιουργούνται οι αναγκαίες συνθήκες πλαισίου.
2. Στο επίπεδο της τάξης υπάρχουν πιο συγκεκριμένες επιλογές πρόληψης. Οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί επεξεργάζονται από κοινού συγκεκριμένους κανόνες τάξης κατά της βίας.
3. Σε προσωπικό επίπεδο , πρέπει να διεξάγονται στοχευμένες συνομιλίες με τα επιθετικά παιδιά, τα θύματά τους και τους γονείς των παιδιών (Wikipedia, 2017).
4. Ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα θέμα που επηρεάζει σημαντικά την εκπαίδευση και την υγεία των παιδιών και των εφήβων. Επί σαράντα χρόνια οι ερευνητές μελετούν το φαινόμενο και έτσι συγκεντρώθηκαν πολλές πληροφορίες σχετικά με αυτό το πολύπλοκο φαινόμενο. (SanzGarcia, 2014).

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 Ορισμός της ενδοσχολικής βίας

2.1.1 Τι είναι σχολικός Εκφοβισμός

Στις μέρες μας, που μαστιζονται από ποικιλόμορφη κρίση, η βία έχει πάρει μεγάλες διαστάσεις και πλήττει όλες τις κοινωνικές ομάδες, ιδιαίτερα όμως τα παιδιά και τους εφήβους.

Συνολικά το Σχολείο ως ζωντανός οργανισμός εμπλέκεται στο σχολικό εκφοβισμό και τη βία, ο οποίος είναι ένα πολυδιάστατο, πολυσχιδές και δυναμικό φαινόμενο, που δεν αφορά μόνο το δυνατό «κακό» και τον αδύναμο «καλό».

Ο Σχολικός εκφοβισμός είναι μια ιδιαίτερη μορφή βίας.

Όταν μιλάμε για σχολικό εκφοβισμό, θα πρέπει να παρατηρούνται τα ακόλουθα στοιχεία:

- Η βία να είναι εσκεμμένη δηλαδή η βία να έχει στόχο
- Η βία να είναι απρόκλητη δηλαδή το θύμα να μην την έχει προκαλέσει
- Η βία να ασκείται με συστηματικό τρόπο
- Η βία να επαναλαμβάνεται ανά διαστήματα (Αλογάριστου, 2016).

Επομένως ο όρος «βία και σχολικός εκφοβισμός» (school bullying), χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια κατάσταση κατά την οποία ασκείται: εσκεμμένη, απρόκλητη, συστηματική και επαναλαμβανόμενη βία και επιθετική συμπεριφορά με σκοπό την καταδυνάστευση, την επιβολή και την πρόκληση σωματικού ή ψυχικού πόνου σε μαθητές από συμμαθητές τους, εντός και εκτός σχολείου.

Η συμπεριφορά αυτή κατευθύνεται προς εκείνα τα θύματα που εκλαμβάνονται ως αδύναμα από τους θύτες (έναν ή πολλούς) είτε σωματικά είτε ψυχολογικά. (Αλογάριστου, 2016).

Στο περιοδικό Παιδικός Σταθμός για γονείς, τ. 52 στο άρθρο "Σχολική βία: Θύτης - Θύμα", παρατίθεται ο παρακάτω ορισμός: «Σχολική βία ή σχολικός εκφοβισμός (αγγλ. *Bullying*) είναι η χρήση βίας μεταξύ μαθητών στο χώρο του σχολείου που έχει σκοπό να προκαλέσει πόνο και αναστάτωση. Έχει επαναληπτικό χαρακτήρα και χαρακτηρίζεται από ανισορροπία δυνάμεων, δηλαδή ασκείται από μαθητή ισχυρότερο σε μαθητή που φαίνεται αδύναμος και ανίσχυρος να αυτοπροστατευτεί». (Παυλάτου, 2009).

Η σχολική βία και ο εκφοβισμός αποτελούν παθογένειες της εποχής μας.

Η εξάρτηση από το διαδίκτυο και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια συντελούν στην αύξηση της παιδικής και εφηβικής κατάθλιψης, ενώ παράλληλα γίνεται συνείδηση των κινδύνων που απορρέουν από την κακή διαίτα των παιδιών και τα ατυχήματα μέσα και έξω από το σχολείο. Τα

παραπάνω σε συνδυασμό με τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών μέσα στα σχολεία περιγράφουν ένα επικίνδυνο περιβάλλον για τους μαθητές.

Όπως αναφέρει ο Ε. Παπάνης σε άρθρο του στην ιστοσελίδα *ιατροnet* «Η βία λαμβάνει ποικίλες μορφές και δεν υπάρχει ένας καθολικός ορισμός της. Συνήθως ως βία ορίζεται η χρήση της φυσικής δύναμης ή της πίεσης - απειλής εναντίον ενός μεμονωμένου ατόμου ή κατά μιας ομάδας που μπορεί να οδηγήσει στο θάνατο, στον τραυματισμό ή στη γένεση ψυχολογικών διαταραχών (World Health Organization, 1999, p.2).» (Παπάνης, 2008)

Οι λόγοι που οδηγούν στην άσκηση βίας είναι πολλοί. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται η προσωπικότητα, η ελλιπής καλλιέργεια, οι καθ' ἑξιν βίαιες συμπεριφορές που ενισχύονται από το περιβάλλον, η φαντασίωση της βίας, η έλλειψη ικανότητας επικοινωνίας, η ανεπαρκής γονική υποστήριξη και επιρροή, οι άδικες τιμωρίες και η κακοποίηση των παιδιών, η φτώχεια, ο υπερπληθυσμός και ο συνωστισμός, η επιρροή των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Η βία είναι μια μορφή έκφρασης του θυμού ή του φόβου.

Η σχολική βία εμφανίζεται κυρίως, με τη μορφή του σχολικού εκφοβισμού (bullying), Αποτελεί εσκεμμένη πράξη, που αποσκοπεί στην πρόκληση σωματικού ή ψυχικού πόνου και στην υποταγή του θύματος.

Ο εκφοβισμός είναι σύνθετο φαινόμενο και μπορεί να αναφέρεται σε σωματικό (σπρωξίματα, κλωτσιές, μπουνιές), συναισθηματική, ή λεκτική επίθεση (κοροϊδία, βρισιές, σαρκασμός, χειρονομίες, συκοφαντίες, γελοιοποίηση, απειλές), σεξουαλικό (ανεπιθύμητο άγγιγμα, προσβλητικά μηνύματα, λεκτική παρενόχληση) και ηλεκτρονικό εκφοβισμό (κακόβουλα sms, κλήσεις, e-mail, chat με απειλητικό περιεχόμενο).

Η σχολική βία είναι μια μορφή κοινωνικού ελλείμματος που αντανάκλα την κοινωνική ανισότητα, τον αποκλεισμό και τη ματαίωση των ατομικών προσδοκιών. Η σχολική βία συσχετίζεται άμεσα με την εγκληματικότητα στην ευρύτερη κοινωνία και είναι δείκτης της ανοχής της. (Παπάνης, 2008)

Το Center for the Study and Prevention of Violence Institute of Behavioral Science University of Colorado at Boulder υποστηρίζει ότι για να μπορέσει μία πράξη να χαρακτηριστεί ως «εκφοβισμός» πρέπει να πληροί τρία κριτήρια:

- Να αφορά μία εκ προθέσεως επιθετική συμπεριφορά.
- Να επαναλαμβάνεται μέσα στο χρόνο.
- Να λαμβάνει χώρα μέσα σε μία διαπροσωπική σχέση, η οποία να χαρακτηρίζεται από ανισορροπία εξουσίας (E.E., 2012).

Ο εκφοβισμός μεταξύ των μαθητών αποτελεί πρόβλημα που παραμένει δύσκολο στον ορισμό του αλλά και στην κατανόησή του. Εμφανίστηκε στο σχολικό χώρο από τις αρχές της θεσμοθετημένης εκπαίδευσης .

Αρχικά ο όρος bullying χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει επιθετικές συμπεριφορές μεταξύ μαθητών και σχετίστηκε με τις έννοιες της σχολικής βίας και της παραβατικότητας στο χώρο του Σχολείου.

Οι έννοιες επιθετική συμπεριφορά, σχολική βία και παραβατικότητα συνδέονται και αλληλοεπηρεάζονται όμως δεν πρέπει να ταυτίζονται γιατί είναι δυνατόν να βλάψει την προσπάθεια για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

Το πρόβλημα της μετάφρασης της λέξης bullying και bully οδήγησε συχνά στη χρήση του όρου ως ταυτόσημου με τις παραπάνω έννοιες, που δεν αντιστοιχεί στην πραγματικότητα (Ε.Ε., 2012).

Ο Olweus (1993: 9) ορίζει ως εκφοβισμό «την κατάσταση κατά την οποία ο μαθητής εκτίθεται επανειλημμένα και για κάποιο χρονικό διάστημα σε αρνητικές πράξεις άλλου ή άλλων μαθητών, οι οποίες εκδηλώνονται ως μορφές επιθετικής συμπεριφοράς με σκοπό το σωματικό ή τον ψυχικό πόνο, συνειδητή προσπάθεια τραυματισμού και ευτελισμού» (Κατσιγιάννη, 2009).

Οι πράξεις που σχετίζονται με τη σχολική βία (school violence) είναι εγκλήματα που διαπράττονται στο χώρο του σχολείου και δεν πρέπει να συγχέονται με αντικοινωνικές - εγκληματικές ενέργειες των μαθητών που τελούνται εκτός σχολείου

Το αίσθημα ανασφάλειας που νοιώθουν στο σχολείο οι μαθητές δεν το συζητούν ούτε με τους καθηγητές και το Διευθυντή του σχολείου ούτε με τους γονείς τους και δε ζητούν προστασία.

Αρα στο σχολείο οι καθηγητές, οι μαθητές, οι συμμαθητές και οι γονείς ακολουθούν παράλληλες πορείες και έτσι συγκροτούν τη βάση του προβλήματος.

Η ανασφάλεια, η αταξία και η ανυπακοή έχουν αποκτήσει μόνιμο χαρακτήρα μέσα στο σχολείο .

Στο σχολείο συνυπάρχουν: η εφηβεία, η αμφισβήτηση από τους νέους, η διάψευση, η κόπωση από τους εκπαιδευτικούς, η απαξίωση, η υποβάθμιση του ρόλου των γονέων, η αντιφατική αντιμετώπιση από την Πολιτεία (Πανούσης, 2008).

2.1.2 Τι δεν είναι σχολικός εκφοβισμός

Δε μιλάμε για εκφοβιστική συμπεριφορά αλλά για βίαιη σύγκρουση, όταν τα εμπλεκόμενα μέρη είναι ίσου αριθμού, ίδιας σωματική διάπλασης, κοινωνικής θέσης και ίδιας κουλτούρας ή με άλλα λόγια ίδιας δύναμης.

Δε μιλάμε για σχολικό εκφοβισμό όταν και οι δύο μαθητές έχουν την ίδια δύναμη και την ίδια συναισθηματική φόρτιση, παραδείγματος χάριν αν και οι δυο είναι θυμωμένοι, αντίθετα από το σχολικό εκφοβισμό όπου ο στόχος φοβάται και δε μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του.

Δε μιλάμε για σχολικό εκφοβισμό όταν και τα δυο εμπλεκόμενα μέρη πειράζονται μεταξύ τους και αστειευόμενοι μεταξύ τους διασκεδάζουν (Κ. Π. Καρδίτας, 2016).

2.2 Μορφές ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού

Το ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου εκπόνησε επιμορφωτικό εκπαιδευτικό ενημερωτικό υλικό και πρόγραμμα σπουδών επιμόρφωσης με τίτλο « Οδηγός διαχείρισης περιστατικών σχολικής βίας & εκφοβισμού»

Σε αυτό αναφέρεται ότι οι πράξεις βίας περιλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών ποικίλης έντασης και έκτασης.

Πράξεις στις οποίες και οι δύο πλευρές εκδηλώνουν εξίσου επιθετικότητα, δίχως αυτή να προκύπτει από κακόβουλο σχεδιασμό και τα εμπλεκόμενα μέρη είναι ίσης δύναμης.

Πράξεις οι οποίες χαρακτηρίζονται ως εγκληματικές και παραβατικές και μπορεί να περιλαμβάνουν ακόμη και τη χρήση φονικών μέσων. (Περιστατικά μαζικών ανθρωποκτονιών σε σχολεία (school shooting incidents)) (Ε.Κ. Ε. Δικαίου, 2015).

Τα περιστατικά βίας λαμβάνουν χώρα σε όλους τους χώρους εντός και εκτός Σχολείου. στην αυλή του σχολείου, στις τουαλέτες, στον δρόμο προς και από το σχολείο, στην τάξη.

Τα περιστατικά σχολικής βίας και εκφοβισμού διακρίνονται σε δύο βασικές κατηγορίες:

- Άμεση βία και εκφοβισμός, δηλαδή πράξεις φυσικής ή λεκτικής βίας.

Με βασικές μορφές :

Φυσική ή σωματική βία και εκφοβισμός όπως σπρωξίματα, χτυπήματα, κλωτσιές, τράβηγμα μαλλιών, γροθιές, δαγκώματα, κλοπή ή καταστροφή περιουσίας και προσωπικών αντικειμένων, απειλή με χρήση όπλου, εξαναγκασμός σε αντικοινωνικές συμπεριφορές, εκβιασμός και αφορά όλες τις μορφές σωματικών επιθέσεων καθώς και τις καταστροφές πραγμάτων.

Λεκτική βία και εκφοβισμός περιλαμβάνει τη συστηματική χρησιμοποίηση υβριστικών εκφράσεων, φραστικών επιθέσεων, προσβολών, απειλών,, επανειλημμένα πειράγματα, κοροϊδίες, ρατσιστικά σχόλια, διάδοση ψεύτικων φημών. Χρησιμοποιεί σταθερά ένα άτομο ως στόχο των πειραγμάτων, κάνοντάς το περίελο

Έμμεση βία και εκφοβισμός, δηλαδή πράξεις και συμπεριφορές κοινωνικού αποκλεισμού και συκοφαντίας με βασική μορφή:

✓ Κοινωνικός εκφοβισμός περιλαμβάνει εκβιασμούς, απειλές και απαίτηση χρημάτων ή προσωπικών αντικειμένων και κυρίως αποκλεισμό - απομόνωση του παιδιού - στόχου από τη συμμετοχή του στις ομαδικές δραστηριότητες κ.α..

Κοινωνικός αποκλεισμός και ψυχολογική ή συναισθηματική βία όπως συμπεριφορές και πράξεις απομόνωσης του παιδιού - στόχου από τους συμμαθητές, αποκλεισμός του από δραστηριότητες, αδιαφορία και περιφρόνηση.

Οι σχολικές αρχές με μεγάλη δυσκολία ανιχνεύουν τη δεύτερη κατηγορία της έμμεσης βίας με αποτέλεσμα αυτή να διαρκεί χρόνια χωρίς να γίνεται αντιληπτή.

Οι σχολικές αρχές ασχολούνται ως επί το πλείστον με την πρώτη κατηγορία της άμεσης βίας και του εκφοβισμού, που είναι πιο εύκολο να ανιχνευτεί (Κ.Ε.Σ. Δικαίου, 2015).

Υπάρχουν και πιο σύνθετες μορφές βίαιων και εκφοβιστικών συμπεριφορών, οι οποίες ενδέχεται να εμπεριέχουν κάποιες από τις παραπάνω μορφές σχολικής βίας:

- Σεξουαλικού τύπου εκφοβισμός: οποιαδήποτε ακατάλληλη και ανεπιθύμητη συμπεριφορά με σεξουαλικό περιεχόμενο ή υπονοούμενο.
- Ηλεκτρονικός εκφοβισμός (φαινόμενο γνωστό και ως “cyberbullying”): εκφοβισμός ή παρενόχληση του «θύματος» με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων.

Ο Ηλεκτρονικός εκφοβισμός (cyber-bullying) είναι η βία που εκδηλώνεται χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικές συσκευές. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται η αποστολή απειλητικού ή υβριστικού υλικού μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή μηνυμάτων SMS, η δημοσιοποίηση πληροφοριών ή εικόνων χωρίς άδεια, τη δυσφήμιση, ψεύτικη ταυτότητα για εκμείευση πληροφοριών και γελοιοποίηση (Αλογάριου,2016).

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα σύγχρονα ηλεκτρονικά παιχνίδια συντελούν σημαντικά ώστε τα παιδιά να αναπτύξουν βίαιη συμπεριφορά αφού σήμερα τα παιδιά ασχολούνται όλο και περισσότερο μ' αυτά και τα παρακολουθούν (Ευρ.Παυλάτου, 2009).

Ο θύτης που χρησιμοποιεί τα ηλεκτρονικά μέσα για να εκφοβίσει μπορεί να κρατήσει την ανωνυμία του. Ως θύτης έχει πολλές πιθανότητες να μη τιμωρηθεί.

Κάποιος που σε άλλες περιπτώσεις θα ήταν θύμα ,λόγω δύναμης, όπως μικρότερη ηλικία, μαθητής έναντι εκπαιδευτικού, εκπαιδευτικός έναντι διευθυντή, κορίτσια έναντι αγοριών κ. ά τώρα με αυτή τη μορφή εκφοβισμού μετατρέπονται σε θύτες.

Στον κλασικό εκφοβισμό το θύμα ενδεχομένως να βρει καταφύγιο για να «κρυφτεί» όπως το σπίτι, στον κυβερνοεκφοβισμό αυτό είναι σχεδόν αδύνατο.

Η διαφορά με τον κλασικό εκφοβισμό είναι ότι η ψυχική βία είναι σφοδρότερη της σωματικής (Κ.Π.Καρδίτας, 2016).

- Ρατσιστική βία και εκφοβισμός: αφορά στις συμπεριφορές ή στις πράξεις βίας και εκφοβισμού με ρατσιστικό περιεχόμενο ή υπονοούμενο, με αφορμή κάποιο ατομικό ή κοινωνικό χαρακτηριστικό του παιδιού.

2.3 Λεκτικός εκφοβισμός

Μια μορφή εκφοβισμού είναι ο λεκτικός εκφοβισμός που απαντάται κυρίως σε μικρότερα παιδιά.

Ένας τρόπος εκφοβισμού είναι λεκτική βία, η οποία είναι κοινή για τα μικρά παιδιά. Μια λέξη κάνει βαθύτερη ζημιά στην καρδιά ενός ευαίσθητου παιδιού.

Τα παιδιά που δέχονται λεκτική παρενόχληση, αισθάνονται θύματα εκφοβισμού αφού οι θύτες διαδίδουν φήμες γι' αυτούς, που επιδιώκουν να τους γελοιοποιήσουν και ακόμη και να τους περιθωριοποιήσουν. Δέχονται αρνητικά σχόλια και γίνονται περίγελοι της ομάδας (JundyHansen, 2008).

Οι λέξεις είναι ισχυρές. Μπορούν να κάνουν ένα άτομο να γελάσει ή να δακρύσει. Ο λεκτικός εκφοβισμός μπορεί να καταστρέψει ένα άτομο με χαμηλή αυτοπεποίθηση

Σε οποιοδήποτε δημόσιο σχολείο στην Αμερική, υπάρχουν χιλιάδες μαθητές που είναι λεκτικοί θύτες. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν για να βλάψουν άλλους περιλαμβάνουν φυλετικά σχόλια, σεξουαλικά σχόλια, προσβολές. Είναι τόσο συνηθισμένο στα σχολεία και δεν γίνονται πολλά γι' αυτό. Αυτή η συγκεκριμένη μορφή κακοποίησης μπορεί να κλιμακωθεί σε πιο επιβλαβείς μεθόδους, όπως η σωματική κακοποίηση (Clarke, 2007).

2.4 Συναισθηματική Παρενόχληση

Η τυπική έννοια του «νταή», είναι κάποιος που απολαμβάνει ξυλοδαρμό. Όμως ο εκφοβισμός δεν σχετίζεται μόνο με τη σωματική κακοποίηση.

Δυστυχώς, ένα παιδί μπορεί να κακοποιηθεί συναισθηματικά και κανείς δεν θα γνωρίζει καν ότι υποφέρει από αυτό.

Σε αντίθεση με τη σωματική κακοποίηση, η συναισθηματική κακοποίηση δεν αφήνει ενδείξεις ή εμφανή σημάδια. Έτσι, είναι δύσκολο να παρατηρηθεί από ενήλικες.

Και ακριβώς όπως η σωματική κακοποίηση, η συναισθηματική κακοποίηση φθείρει τον αυτοσεβασμό και σπάει την εμπιστοσύνη του παιδιού με αποτέλεσμα το παιδί να χάνει την εμπιστοσύνη στον εαυτό του.

Ένας τρόπος εκφοβισμού είναι η λεκτική βία, η οποία είναι συνηθισμένη για τα μικρά παιδιά.

Τα παιδιά που δέχονται συναισθηματική παρενόχληση, αισθάνονται ως «χαμένοι» είναι πάντα θύματα εκφοβισμού από παιδιά που διαδίδουν φήμες γι' αυτούς, που επιδιώκουν να τους

γελοιοποιήσουν και ακόμη και να τους περιθωριοποιήσουν. Είναι πάντα το κέντρο της ομάδας για αρνητικά σχόλια και γέλια (JundyHansen, 2008).

2.5 Εντοπισμός συναισθηκά εκφοβισμένου παιδιού

Το ερώτημα όμως που τίθεται για την αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού ζητήματος είναι πώς θα εντοπίσουν οι γονείς αλλά και οι εκπαιδευτικοί ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα;

Πώς μπορεί κανείς να αναγνωρίσει ένα συναισθηματικά εκφοβισμένο παιδί;

Μπορεί να παρατηρήσει τα ακόλουθα:

- Χρησιμοποιεί δικαιολογίες, όπως πόνος στο στομάχι ή πονοκέφαλο, για να απουσιάζει από το σχολείο
- Δείχνει τη συμπεριφορά ενούρησης
- Έχει προβλήματα στον ύπνο
- Έχει δυσκολία στο να κάνει την εργασία του
- Δεν μπορεί να συγκεντρωθεί
- Φαίνεται ληθαργικό, αποσύρεται και είναι θλιμμένο
- Είναι ανήσυχο και ευερέθιστο
- Αποφεύγει τις κοινωνικές εκδηλώσεις που συμμετέχουν συμμαθητές του

(JundyHansen, 2008).

2.6 Μεταξύ ποιων συμβαίνει η σχολική βία

Η σχολική βία ενδέχεται να συμβαίνει:

- Μεταξύ των μαθητών / μαθητριών
- Μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών (αμφίδρομα)
- Μεταξύ εκπαιδευτικών
- Μεταξύ εκπαιδευτικών και διευθυντών
- Μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών (και αντιστρόφως)
- Μεταξύ γονέων και διευθυντών(και αντιστρόφως)
- Βία από «επισκέπτες» ή βία από τρίτο πρόσωπο (π.χ. γονείς, κηδεμόνες, εξωσχολικοί μαθητές) (Κ.Ε.Σ Δικαίου, 2015).

Στα περιστατικά σχολικού εκφοβισμού ή σχολικής βίας παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο δυο πρόσωπα. Ο θύτης - δράστης δηλαδή το πρόσωπο που ασκεί τη βία και το θύμα εναντίον του οποίου ο θύτης ασκεί τη βία. Δευτεραγωνιστικό αλλά ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο παίζουν και οι μαθητές παρατηρητές, οι οποίοι εμπλέκονται ή δεν εμπλέκονται σε ένα περιστατικό βίας στο σχολείο με πολλούς τρόπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΙ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Ποιοι εμπλέκονται, άμεσα ή έμμεσα. σε περιστατικά σχολικού εκφοβισμού και βίας στο σχολείο,

Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους και πώς αντιμετωπίζονται ή πρέπει να αντιμετωπίζονται από τη σχολική κοινότητα;

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού προγράμματος Daphne III δημιουργήθηκε μια εταιρία 6 κρατών με τη συμμετοχή της χώρας μας που εκπροσωπείται σ' αυτή από «το χαμόγελο του παιδιού».

Ο στόχος του έργου αυτής της εταιρείας, όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα της, συνίσταται στη δημιουργία μίας ενιαίας απάντησης στην καταγραφή και διαχείριση του σχολικού εκφοβισμού σε όλες του της μορφές και μιας Ευρωπαϊκής πλατφόρμας για την ενημέρωση παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών και κάθε ενδιαφερόμενου για το πρόβλημα.(<http://www.e-abc.eu/gr/>).

3.1 Το παιδί που βιώνει εκφοβισμό -το θύμα του εκφοβισμού

Συνήθως τα παιδιά που βιώνουν εκφοβισμό:

- Είναι διαφορετικά κατά κάποιον τρόπο από τους συμμαθητές τους;
- Είναι μοναχικά και έτσι δύσκολα βοηθούνται από κάποιον.
- Είναι «αδύναμα».

Τα παιδιά θύματα βιώνουν:

Θυμό προς γονείς, αδέρφια, συμμαθητές και εκπαιδευτικούς, γι' αυτό που τους συμβαίνει. Ντρέπονται γι' αυτό που τους συμβαίνει και γι' αυτό θεωρούν ότι κανείς δεν τους θέλει για φίλους. Ντρέπονται να το μοιραστούν με τους γονείς τους φοβούμενοι ότι θα τους απογοητεύσουν.

Ενοχή, αφού πιστεύουν ότι αυτοί ευθύνονται γι' αυτό που τους συμβαίνει.

Φοβούνται ότι θα γελάσουν οι άλλοι μαζί τους και θα γίνουν περιγέλοι (ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN).

Ποια παιδιά γίνονται ως επί το πλείστον θύματα εκφοβισμού;

Είναι τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, νεοφερμένα στην πόλη ή το σχολείο, και τα οποίοι θεωρούνται περίεργα κατά κάποιο τρόπο. Αλλά πραγματικά δεν υπάρχει συγκεκριμένος λόγος γιατί μερικά είναι θύματα εκφοβισμού.

Τα θύματα εκφοβισμού το κρύβουν συνήθως από τους γονείς τους και προτιμούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα μόνοι τους (JundyHansen, 2008).

Τα παιδιά που πέφτουν θύματα εκφοβισμού και βίας στο σχολείο είναι δυνατόν να:

- Αισθάνονται άγχος και ανασφάλεια,
- Φοβούμενα τη χλεύη και τη σχολική άρνηση και απόρριψη δεν εκφράζουν τις απόψεις τους
- Παρουσιάζουν χαμηλό προφίλ επικοινωνίας και αρνούνται το σχολείο
- Απουσιάζουν συχνά από το σχολείο με αποτέλεσμα να αποτυγχάνουν σ' αυτό
- Βρίσκονται μόνιμα σε ετοιμότητα και μάλιστα σε αμυντική θέση
- Εμφανίζουν μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα, όπως πονοκεφάλους, πονόκοιλους, αϋπνίες κ.ά.
- Παρουσιάζουν κατάθλιψη και φοβίες.
- Πιθανότητα συμπεριφέρονται βίαια στον περίγυρό τους (Κ.Π.Καρδίτας, 2016).

Το προφίλ του παιδιού θύματος είναι ένα παιδί διαφορετικό από τα άλλα (άλλη χώρα, άλλη θρησκεία ή διαφορετικό στην εμφάνιση), με λιγότερη δύναμη, μοναχικό που δεν έχει φίλους.

Επιπλέον αποφεύγει την επαφή με το βλέμμα, έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση, δείχνει αδυναμία επίλυσης προβλημάτων, διαταραχές συμπεριφοράς και έχει συναισθηματικές δυσκολίες (Ιωάννου, 2016).

3.2 Για τη θυματοποίηση ευθύνεται η διαφορετικότητα

Τα παιδιά - θύματα διαφέρουν από την ομάδα:

- ✓ Λόγω της εξωτερικής του εμφάνισης, όπως γιατί είναι παχύσαρκα ή κοντού αναστήματος
- ✓ Γιατί έχουν ιδιαίτερες επιδόσεις στο σχολείο. Μπορούν να είναι πολύ καλοί ή πολύ αδύνατοι μαθητές.
- ✓ Λόγω καταγωγής ή Θρησκείας
- ✓ Λόγω διαφορετικών σεξουαλικών προτιμήσεων
- ✓ Λόγω χρόνιων προβλημάτων υγείας όπως άσθμα, ζαχαρώδη διαβήτη και άλλα.
- ✓ Επειδή είναι παιδιά με ειδικές ανάγκες
- ✓ Επειδή είναι παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες
- ✓ Επειδή έχουν ιδιαίτερη συμπεριφορά. Είναι υπερκινητικά ή παρορμητικά.
- ✓ Είναι παιδιά με «κλειστό» χαρακτήρα, εσωστρεφή και μοναχικά.
- ✓ Είναι αγχώδη και ανασφαλή.
- ✓ Είναι ιδιαίτερα ήσυχα και ευαίσθητα.

- ✓ Είναι φοβισμένα και τηρούν παθητική στάση απέναντι στη βία
- ✓ Είναι παιδιά που δύσκολα υπερασπίζονται τον εαυτό τους (Κ. Π. Καρδίτσας, 2016).

3.3 Το παιδί που εκφοβίζει - ο θύτης (νταής) εκφοβισμού

Ο Θύτης, δηλαδή αυτός που εκφοβίζει τους άλλους, είναι άτομο ανασφαλές επειδή θέλει να είναι ο «πρώτος» στην ομάδα και επιδιώκει να γίνει ηγέτης των άλλων. Συνήθως τα βάζει με τους αδύναμους, δηλαδή με όσους αδυνατούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους.

Ένας Θύτης (νταής) βασανίζει τους άλλους για να αντιμετωπίσει τα δικά του προβλήματα, ίσως για να αισθάνεται πιο σημαντικός, διάσημος, ή υπεύθυνος,

Τα συνηθέστερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των παιδιών – θυτών που ασκούν βία είναι:

Δεν ανέχονται τη διαφορετικότητα

Είναι παιδιά έντονα εξωστρεφή και παρορμητικά.

Είναι παιδιά χειριστικά και τους λείπει η ενσυναίσθηση

Παιδιά που ελίσσονται εύκολα και ξεφεύγουν από δύσκολες καταστάσεις.

Παιδιά με υψηλή αυτοεκτίμηση, η οποία δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα και αντιδρούν - επιτίθενται για να μη απειληθεί η εικόνα τους.

Επειδή έχουν ανάγκη να υπερέχουν γίνονται επιθετικά.

Παιδιά επιρρεπή στην παραβατικότητα, στη μη τήρηση των κανόνων και έχουν αντικοινωνική συμπεριφορά.

Παιδιά που ισχυρίζονται ότι προκλήθηκαν από το θύμα (Κ.Π.Καρδίτσας, 2016).

Όμως και τα παιδιά-θύτες διατρέχουν κινδύνους, όπως να αποβληθούν από το σχολείο, να διακόψουν την εκπαίδευσή τους, να επιθυμούν να φύγουν από το σπίτι τους, να έχουν κακές διαπροσωπικές σχέσεις λόγω της βίαιης συμπεριφοράς τους και τέλος στο μέλλον να εξελιχθούν σε πολίτες με παραβατική συμπεριφορά.

Το προφίλ του παιδιού που εκφοβίζει γεννά συναισθήματα θυμού και αγανάκτησης αλλά και συμπόνιας αφού πιθανόν χρειάζεται στήριξη.

Επιπλέον χαρακτηρίζονται από εχθρότητα στο στενό του περιβάλλον (π.χ. Γονείς, εκπαιδευτικούς), έχουν χαμηλή δημοτικότητα και επιδιώκουν να την αυξήσουν, δεν έχουν την αίσθηση των ορίων, ενισχύονται από άλλα παιδιά στην απρεπή συμπεριφορά, θέλουν να νιώθουν δυνατοί και έχουν χαμηλό άγχος (Ιωάννου Χρ.2016).

Τα παιδιά θύτες χρειάζονται φροντίδα γιατί κινδυνεύουν με μεγάλη πιθανότητα στο μέλλον:

- Να επιδείξουν παραβατική συμπεριφορά
- Να κάνουν χρήση ουσιών

- Να έχουν συναλλαγές – εμπλοκή με το Νόμο (ABC EUROPE`s ANTIBULLING CAMPAIGN).

3.4 Ο ρόλος των παιδιών θεατών-οι άλλοι – οι παρατηρητές

Πρέπει να τονιστεί ότι η σχολική βία και ο εκφοβισμός δεν αφορά μόνο στο θύτη και το θύμα, αλλά είναι ομαδικό φαινόμενο. Αφορά και στους παρατηρητές, σ` αυτούς δηλαδή που είναι παρόντες και γνωρίζουν ότι συμβαίνει. Ο ρόλος των παρατηρητών είναι σημαντικός είτε συμμετέχουν είτε όχι στο περιστατικό αφού με τη στάση τους δείχνουν να επιδοκιμάζουν την πράξη του εκφοβισμού. Με τη στάση τους υποδαυλίζουν την πράξη και ως εκ τούτου είναι μέρος του προβλήματος και πρέπει να μελετώνται.

Όμως τα παιδιά παρατηρητές ως προς τη συμπεριφορά και τη στάση τους απέναντι σε ένα φαινόμενο σχολικού εκφοβισμού δεν αποτελούν μια ενιαία ομάδα αλλά διακρίνονται:

- ✓ Στα παιδιά που με διάφορους τρόπους επιδοκιμάζουν το θύτη (γέλια, χειροκροτήματα κ. ά.) γιατί αισθάνονται και αυτά θύτες.
- ✓ Στα παιδιά που υποκρίνονται ότι δεν είδαν τίποτα και απομακρύνονται από το χώρο που συμβαίνει το περιστατικό. Ανησυχούν μήπως συμβεί και σ` αυτούς το ίδιο.
- ✓ Στα παιδιά που τρομοκρατούνται γιατί αισθάνονται ότι μοιάζουν με το θύμα και μπορεί να συμβεί και σε αυτούς.
- ✓ Στα παιδιά που αισθάνονται αμήχανα και δεν παίρνουν θέση και θεωρούν ότι αν απευθυνθούν στους εκπαιδευτικούς ή στους γονείς θα γίνουν «καρφιά». Ανησυχούν μήπως συμβεί και σ` αυτούς το ίδιο.
- ✓ Στα παιδιά που παρεμβαίνουν υπέρ του θύματος και εναντίον του θύτη και επιδιώκουν να φέρουν βοήθεια. Έχουν ξεκάθαρη άποψη εναντίον του εκφοβισμού, αισθάνονται δυνατοί και αλληλέγγυοι (Αλογάριαστου, 2016).

Η εμφάνιση του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού ενισχύεται από τα παιδιά - θεατές.

Με την συμπεριφορά- αντίδρασή τους που μπορεί να είναι :

- Το γέλιο
- Το χαμόγελο
- Η αδιαφορία
- Ο θετικός ή αρνητικός σχολιασμός της πράξης στο διπλανό τους
- Η παρακολούθηση της πράξης χωρίς να παρεμβαίνουν
διευκολύνουν την εμφάνιση του φαινομένου.

Οι παραπάνω αντιδράσεις:

- Ενισχύουν το παιδί που ασκεί βία αφού: θεωρεί ότι κέρδισε την προσοχή τους, εντείνει την επιθετική συμπεριφορά για να κερδίσει και άλλους θαυμαστές,
- Επιδρούν αρνητικά στην ψυχολογία του παιδιού που εισπράττει τον εκφοβισμό αφού: ενισχύουν τη μοναξιά του, θεωρεί ότι επιβεβαιώνεται η εις βάρος του πράξη, ενισχύεται η ενοχή του, ενισχύεται το αίσθημα ντροπής και η μοναχική συμπεριφορά του (ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN).

3.5 Ο ρόλος των εκπαιδευτικών

Το σημαντικότερο ρόλο σε ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού παίζουν οι εκπαιδευτικοί, οι οποίοι πρέπει να έχουν τον πρώτο λόγο.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να:

- ενημερωθεί για το φαινόμενο ώστε να το αναγνωρίζει, να το σταματά άμεσα και να μπορεί να παρεμβαίνει.
- να αντιμετωπίζει με σοβαρότητα αυτό που του αναφέρει το κάθε παιδί.
- να στηλιτεύει αμέσως και αυστηρά κάθε περιστατικό βίας.
- να προτρέπει το «δυνατό» παιδί που ασκεί βία σε θετικές συμπεριφορές.
- να δημιουργεί θετικό σχολικό κλίμα, με παράλληλη ανάπτυξη δραστηριοτήτων για το φαινόμενο.
- να προστατεύει το παιδί – θύμα αποενοχοποιώντας το στηρίζοντάς το συναισθηματικά συζητώντας μαζί του κατ' ιδίαν.

Δεν ενδείκνυται η αποβολή του μαθητή από το σχολείο ούτε να ζητείται η συμφιλίωση θύτη και θύματος (ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN).

3.6 Παρεμβάσεις

Ο εκφοβισμός (bullying) είναι ένα ιδιαίτερο πρόβλημα που εμφανίζεται στα σχολεία αλλά όχι μόνο εκεί. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια διεθνής κινητοποίηση για τον περιορισμό του

Για το σκοπό αυτό εφαρμόζονται προγράμματα παρέμβασης τα οποία απευθύνονται σε διάφορα επίπεδα

3.6.1 Επίπεδο της κοινότητας:

Ενημερώνεται η κοινότητα με διάφορους τρόπους, μεταξύ των οποίων και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ότι το σχολείο εφαρμόζει πολιτική κατά του εκφοβισμού.

3.6.2 Επίπεδο της οικογένειας:

Ενημερώνονται οι γονείς είτε με πρόσκληση στο σχολείο είτε με φυλλάδια στο σπίτι του καθενός σε ό,τι αφορά στους κανόνες που πρέπει να τηρούνται εναντίων του εκφοβισμού αλλά και για τις επιπτώσεις από τη μη εφαρμογή τους. Ενδεχομένως σε ορισμένες οικογένειες να γίνει παρέμβαση με τη βοήθεια ειδικών (Γαλανάκη, 2010).

3.6.3 Επίπεδο του σχολείου:

Είναι απαραίτητο όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας να συνειδητοποιήσουν τη σοβαρότητα του προβλήματος του εκφοβισμού και την έκτασή του.

Όλοι πρέπει να αγκαλιάσουν το πρόγραμμα αντιμετώπισής του. Με κοινή συναίνεση όλα τα μέλη της κοινότητας θα σχηματίσουν επιτροπή, η οποία αφού ενημερωθεί, επιμορφωθεί με διάφορους τρόπους, το κάθε μέλος της κοινότητας θα διεξάγει έρευνα για να αντιληφθεί την έκταση του θέματος. Στην πορεία εξάγει συμπεράσματα για τα οποία ενημερώνει όλα τα μέλη της κοινότητας.

Επίσης ανάγκη είναι να:

Αυξάνεται η επιτήρηση των μαθητών. Γίνονται τακτές συγκεντρώσεις των εκπαιδευτικών για την αξιολόγηση των παρεμβάσεων. Ο διευθυντής του σχολείου κρίνεται καθοριστικός στην επιτυχία της παρέμβασης (Γαλανάκη, 2010).

3.6.4 Επίπεδο της τάξης:

Σε επίπεδο τάξης ο εκπαιδευτικός χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία, όπως το αναλυτικό πρόγραμμα (λογοτεχνία), προβολή σχετικών βίντεο κ. ά, θα επιδιώξει να ενημερώσει τους μαθητές για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού και τις επιπτώσεις του. Να συζητά με τους μαθητές και κανόνες για την αντιμετώπισή του, στους οποίους πιθανόν περιλαμβάνονται και κυρώσεις για όσους δεν τους εφαρμόζουν.

3.6.5 Επίπεδο της ομάδας των συνομηλίκων:

Οι συνομήλικοι εκπαιδεύονται να αποδοκιμάζουν ανοιχτά το φαινόμενο και έτσι οι μαθητές- παρατηρητές μετατρέπονται σε ασπίδα προστασίας και υποστηρικτές των θυμάτων. Σε κάθε περίπτωση οι μαθητές ενθαρρύνονται να δημοσιοποιούν το περιστατικό βίας με το να το αναφέρουν σε κάποιον ενήλικα (καθηγητή, γονέα).

3.6.6 Επίπεδο του ατόμου:

Στο επίπεδο του ατόμου οι παρεμβάσεις γίνονται και προς το θύμα και προς το θύτη. Για τους θύτες γίνονται σοβαρές συζητήσεις με στόχο την εκπαίδευσή τους στην ενσυναίσθηση, τη διαχείριση του θυμού κ. ά. Αλλά και τον κίνδυνο επιβολής κυρώσεων.

Για τα θύματα γίνονται ανάλογες σοβαρές συζητήσεις, στοχεύοντας στην τόνωση της αυτοπεποίθησης τους και την διαχείριση συγκρούσεων (Γαλανάκη, 2010).

3.7 Μύθοι και αλήθειες

Μύθος: «Έπεσα “θύμα” εκφοβισμού στο σχολείο, αλλά δε με επηρέασε καθόλου»

Αλήθεια και Μύθος: «Εγώ έκανα ένα αστείο! Δεν ήξερα ότι θα τον ενοχλήσει τόσο πολύ...»

Μύθος: «Αυτό δεν είναι εκφοβισμός! Είναι απλά παιχνίδια και πειράγματα μεταξύ των παιδιών»

Μύθος: «Καλά να πάθει... Αν έβλεπες τι έγινε, θα καταλάβαινες ότι πήγαινε γυρεύοντας!»

Μύθος: «Όταν σε ξαναχτυπήσει, χτύπα τον πίσω πιο δυνατά!»

Μύθος: «Το ξύλο και οι κλωτσιές μπορεί να σου προκαλέσουν ζημιά, τα επίθετα όμως δε σε βλάπτουν. Μην το παίρνεις τόσο σοβαρά.»

Μύθος: «Πρέπει απλά να μάθει να υπερασπίζεται τον εαυτό του. Η ζωή είναι σκληρή. Τί θα κάνει αργότερα στην κοινωνία;» (Κ.Ε.Σ Δικαίου, 2015).

2.2 Άλλες έρευνες

Αντίστοιχες έρευνες με θέμα τον ενδοσχολικό εκφοβισμό έχουν γίνει πολλές. Δύο εξ αυτών έγιναν πρόσφατα και κρίναμε σκόπιμο να της μελετήσουμε και να συγκρίνουμε τα αποτελέσματά τους με τα αποτελέσματα της έρευνας στο Δήμο μας γιατί έτσι θα αποκτήσουμε μια σφαιρική εικόνα για το τι συμβαίνει τόσο στην υπόλοιπη Ελλάδα όσο και στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 22 σε σχέση με τον ενδοσχολικό εκφοβισμό.

Η πρώτη διενεργήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων της χώρας μας το Μάρτιο του 2016 σε δείγμα Τριάντα τριών χιλιάδων εκατόν δώδεκα (33.112) μαθητών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εκ των οποίων δέκα επτά χιλιάδες τετρακόσια ογδόντα τρία ήταν αγόρια (17.483 ή ποσοστό 52.8%) και δεκαπέντε χιλιάδες εξακόσια είκοσι εννέα κορίτσια (15.629 ή ποσοστό 47.2%).

“Το φαινόμενο της ενδοσχολικής βίας είναι υπαρκτό και πρέπει να αντιμετωπιστεί με παρηρησία και μακριά από εύκολους εφησυχασμούς, από τη μία, αλλά ψύχραιμα και χωρίς κινδυνολογίες και υπερβολές, από την άλλη», συμπέρανε ο υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Νίκος Φίλης, παρουσιάζοντας, στο υπουργείο, τα αποτελέσματα της πανελλήνιας έρευνας για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό.

«Η δύναμη όμως που μπορεί να περιθωριοποιήσει τη σχολική βία είναι το δημοκρατικό σχολείο. Η ανάπτυξη αξιών συλλογικότητας και σεβασμού της προσωπικότητας του άλλου οδηγούν στην αντιμετώπιση μέσα από τη σχολική διαδικασία, και γενικότερα τη σχολική ζωή, φαινομένων τα οποία οδηγούν σε ξενοφοβία, σε ρατσισμό, σε ομοφοβία, σε τόσα φαινόμενα τα οποία παράγουν τελικά σχολική βία», επισήμανε ο κ. Νίκος Φίλης (Παιδείας, 2016).

Όπως διαπιστώνεται από την έρευνα:

Σε γενικές γραμμές η σοβαρότητα των περιστατικών τείνει να κλιμακώνεται με την ηλικία. Στο λύκειο τα φαινόμενα εκφοβισμού εστιάζουν στον τόπο/ χώρα καταγωγής, στο ότι ανήκει ο μαθητής σε κάποια άλλη παρέα ή μειονότητα, στο φύλο, ενώ εμφανίζεται ένα σημαντικό ποσοστό για άλλους λόγους που δεν προσδιορίζονται (Παιδείας, 2016).

Η δεύτερη διενεργήθηκε διενεργήθηκε από την Ευρωπαϊκή ένωση με συντονιστή «Το χαμόγελο του παιδιού» το Δεκέμβριο του 2012

Το μέγεθος του δείγματος ανήλθε σε 16227 δειγματικές μονάδες με αναλογική εκπροσώπηση. Η προσέγγιση των μαθητών έγινε μέσω των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Για την επιλογή των σχολείων πραγματοποιήθηκε δειγματοληψία, ενώ η επιλογή των μαθητών εντός των σχολικών μονάδων έγινε με συστηματική δειγματοληψία.

Η κατανομή του δείγματος στις έξι χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Ελλάδα	4987
Ιταλία	5042
Λιθουανία	2414
Βουλγαρία	1067
Εσθονία	1596
Λεττονία	1121
Σύνολο	16227

(Ε.Ε., 2012).

Τα συμπεράσματα της έρευνας είναι πολλά και ενδιαφέροντα. Μερικά εξ αυτών θα αναφερθούν στη συνέχεια σε σύγκριση με τα αποτελέσματα της δικής μας έρευνας

Το φαινόμενο της σχολικής βίας και του εκφοβισμού έχει αρνητικές συνέπειες τόσο στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών όσο και στη διαδικασία μάθησης.

Σημαντικό πόνημα αποτελεί και ο οδηγός του Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου – Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου «Εκπόνηση επιμορφωτικού εκπαιδευτικού ενημερωτικού υλικού και προγράμματος σπουδών επιμόρφωσης», το οποίο εντάσσεται στην πράξη «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού» που σχεδίασε το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).

« Ο Οδηγός στοχεύει στην ανάπτυξη ολιστικών προσεγγίσεων για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, με τη συμμετοχή και τη συμβολή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας και τη συνεργασία με φορείς και την τοπική κοινωνία. Ο όρος «σχολική κοινότητα» περιλαμβάνει τους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές, τη διεύθυνση/διοικητικά όργανα, τους γονείς και το λοιπό προσωπικό (π.χ. γραμματεία, καθαριστές, κυλικείο), οι οποίοι υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων. Δεν υπάρχουν γρήγορες λύσεις για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Στόχος είναι το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων να προάγουν τον διάλογο μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας, να ενδυναμώνουν τις σχέσεις εμπιστοσύνης και συνεργασίας μεταξύ μαθητή και εκπαιδευτικού, ώστε ενωμένοι να δημιουργούν ένα ευχάριστο και ασφαλές σχολικό κλίμα και ήθος, καθώς και θετικά πρότυπα κοινωνικής συμβίωσης και συμπεριφοράς» (Δικαίου, 2015).

Ο οδηγός αυτός θα μας βοηθήσει να αντιληφθούμε καλύτερα το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού και να προτείνουμε λύσεις για την αντιμετώπισή του.

Μια ακόμη έρευνα είναι ο οδηγός καλών πρακτικών κατά του σχολικού εκφοβισμού που εκπονήθηκε από την European Antibullying Network που εκπονήθηκε από την Αρτινοπούλου Βάσω το 2014 για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Αρτινοπούλου, 2014).

Καλές πρακτικές κατά του σχολικού Εκφοβισμού

http://www.antibullying.eu/sites/default/files/eyropaikos_odigos_kalon_praktikon__0.pdf
(Αρτινοπούλου, 2014).

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

4.1 Διοικητική οργάνωση της εκπαίδευσης

Στο Ελληνικό σχολικό σύστημα με κριτήρια το βαθμό εξουσίας και την έδρα των υπηρεσιών μπορούμε να διακρίνουμε τέσσερα επίπεδα διοίκησης:

- Το εθνικό επίπεδο με έδρα την Αθήνα και περιλαμβάνει τις κεντρικές υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Τεχνολογίας, τα κεντρικά υπηρεσιακά, πειθαρχικά και γνωμοδοτικά συμβούλια και βοηθητικούς οργανισμούς της εκπαίδευσης.

- Το περιφερειακό επίπεδο με έδρα την πρωτεύουσα της περιφέρειας, που περιλαμβάνει την Περιφερειακή Διεύθυνση και τα Ανώτερα Περιφερειακά Υπηρεσιακά και πειθαρχικά συμβούλια.

- Το νομαρχιακό επίπεδο με έδρα την πρωτεύουσα του Νομού, που περιλαμβάνει τις Διευθύνσεις και τα Γραφεία Εκπαίδευσης και τα περιφερειακά Υπηρεσιακά Συμβούλια.

- Το επίπεδο του σχολείου, που περιλαμβάνει το Διευθυντή, τον Υποδιευθυντή και το Σύλλογο Διδασκόντων (Σαίτης 2008).

Το Εκπαιδευτικό Σύστημα στην Ελλάδα είναι άκρως συγκεντρωτικό και ως εκ τούτου για κάθε πρωτοβουλία που θα αναλάβει ένα σχολείο έχουν λόγο όλοι οι παραπάνω με σειρά το βαθμό εξουσίας τους.

Τα όργανα που λειτουργούν στο επίπεδο μιας σχολικής μονάδας διακρίνονται σε δύο κατηγορίες σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο.

- ✓ Τα όργανα διοίκησης του σχολείου (αναφέρθηκαν παραπάνω)

- ✓ Τα όργανα Λαϊκής συμμετοχής που είναι:

- Τα σχολικά συμβούλια.
- Ο σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων.
- Οι Δημοτικές ή κοινοτικές επιτροπές παιδείας.
- Η Σχολική επιτροπή.

Για το σχεδιασμό-προγραμματισμό ενός σχολείου έχουν λόγο όλοι οι παραπάνω με διακριτούς και καθορισμένους ρόλους ο καθένας.

4.2 Θεσμική δικτύωση για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο:

- Σε επίπεδο σχολικών μονάδων δραστηριοποιούνται ομάδες που ασχολούνται με θέματα σχολικής βίας και εκφοβισμού όπως :

Ομάδες Δράσεων Πρόληψης (ΟΔΠ) με επικεφαλής τον Διευθυντή κάθε σχολικής μονάδας.

- Σε επίπεδο Διευθύνσεων Εκπαίδευσης δραστηριοποιούνται φορείς που ασχολούνται με θέματα σχολικής βίας και εκφοβισμού όπως:

Τα γραφεία Αγωγής Υγείας

Οι Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων (ΣΣΝ)

- Σε ευρύτερο θεσμικό επίπεδο δραστηριοποιούνται:

Ο Βοηθός Συνήγορος του παιδιού,

Πανεπιστημιακά ιδρύματα

Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπως «Το Χαμόγελο του Παιδιού», το Κέντρο Μέριμνας για την Οικογένεια και το Παιδί, κ. ά.

Στα πλαίσια υλοποίησης της Πράξης «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και αντιμετώπισης φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού» η Κεντρική Επιστημονική Επιτροπή (ΚΕΕ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων διαμόρφωσε μια εθνική κεντρική πολιτική για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού και υλοποίησε τις παρακάτω δράσεις:

- Δημιουργία Δικτύου για όλη την Ελλάδα
- Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού που είναι διαθέσιμο στο site www.stop-bullying.gr .
- Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για στην πρόληψη και την αντιμετώπιση των φαινομένων της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.

- Ενημέρωση – Προβολή – Δημοσιότητα (Διαφήμιση, Spot)
- Έρευνα σε επίπεδο Σχολικής μονάδας – Καταγραφή σε ηλεκτρονική πλατφόρμα όλων των περιστατικών που σημειώνονται. (Βασιλική Αρτινοπούλου, Θωμάς Μπαμπάλης, 2016)

Η Ελληνική πολιτεία, τα τελευταία χρόνια, δια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και της Βουλής των Ελλήνων, αξιολογεί ως πολύ σημαντικό το πρόβλημα της σχολικής βίας και του εκφοβισμού και τούτο αποδεικνύετε από το πλήθος των εγκυκλίων και νομοθετημάτων που έχουν εκδώσει.

4.3 Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων

2014 :Εγκύκλιος Υλοποίησης των Πράξεων «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης φαινομένων Σχολικής βίας και εκφοβισμού στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2 και 3» του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (Υ.ΠΑΙ.Θ. 28-04-2014, Αρ. πρωτ. 4077): <http://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2014/05/iu0A9-Z7-signed.pdf>

2014: Εγκύκλιος Υλοποίησης των Πράξεων «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης φαινομένων Σχολικής βίας και εκφοβισμού (ΣΒΕ) στους Άξονες Προτεραιότητας 1, 2 και 3» του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», σχολικού έτους 2014-2015 (Υ.ΠΑΙ.Θ. 3-10-2014, Αρ. πρωτ. 9103): http://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2014/10/9103_sbe_egkiklios_praksis.pdf

2011: Εγκύκλιος Υπουργείου Παιδείας 2011, Αρ.Πρωτ.18890/Γ2 «Αποτύπωση καλών πρακτικών σχολικών μονάδων Δ.Ε. για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και

επιθετικότητας μεταξύ μαθητών»:

http://www.minedu.gov.gr/publications/docs2011/egkyklios_prolhpsh_antimetwpish__biasepith_etikothmathhtwn_110214.pdf

Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων «Βασικές Αρχές Κανονισμού Λειτουργίας των Σχολείων Π. & Δ. Ε.» (Στέφου, 2015).

4.4 Νόμοι (Βουλή)

1992: Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού (Ν. 2101/1992)

2002: Φ.353.1/324/105657/Δ1 ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ, ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ, ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ(ΦΕΚ 1340/2002)

<http://edu.klimaka.gr/nomothesia/fek/1309-fek-1340-2002-kathikonta-armodiotites-stelechoi-ekpaideysis.html>

2006: Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις, ιδιαίτερα άρθρο 23 «Υποχρεώσεις των εκπαιδευτικών» : (Ν. 3500/2006)

2010: Βελτιώσεις της ποινικής νομοθεσίας για τους ανήλικους δράστες, πρόληψη και αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων (Ν. 3860/2010)

2010: Τροποποιήσεις ΦΕΚ 1340/2002 με ΦΕΚ 1180/2010 :
<http://edu.klimaka.gr/nomothesia/kathhkontologio/2064-kathikonta-armodiotites-stelexh-ekpaidevshs-syllogos-didaskontwn.html>

2013: Σύσταση και συγκρότηση Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΚΕΕ) στο πλαίσιο των Πράξεων «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού» (ΦΕΚ 550/2013)

http://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2014/08/fek_systashs_kee.pdf

2014: Τροποποίηση της υπ' αριθμ. πρωτ. 10736/24-9-2013 Υπουργικής απόφασης περί «Σύστασης και συγκρότησης Κεντρικής Επιστημονικής Επιτροπής (ΚΕΕ)»

http://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2014/08/fek_tropoioiisis_kee.pdf

2014: Σύσταση και συγκρότηση Ομάδων Εργασίας με διακριτικό τίτλο «ΕΣΥΔΠ» στο πλαίσιο των πράξεων «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού»(ΦΕΚ 416/2014)

http://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2014/08/fek_sustashs_esydp.pdf

2014: Τροποποιήσεις ΦΕΚ 1180/2010 με ΦΕΚ 820/2014

<http://edu.klimaka.gr/nomothesia/kathhkontologio/2064-kathikonta-armodiotites-stelexh-ekpaidevshs-syllogos-didaskontwn.html>

Ευρωπαϊκό πλαίσιο:

Ευρωπαϊκός Χάρτης για Δημοκρατικά Σχολεία χωρίς Βία
<http://www.coe.int/t/dgap/democracy/activities/previous%20projects/EuropeanSchoolCharter>
(Στέφου. 2015).

4.5 Φορείς με αρμοδιότητα σε θέματα σχολικού εκφοβισμού

Οι φορείς που ασχολούνται με το σχολικό εκφοβισμό είναι πολλοί. Παρακάτω θα αναφέρουμε μερικούς εξ αυτών και θα τους περιγράψουμε εν συντομία, σύμφωνα με αυτά που αναγράφονται στις ιστοσελίδες τους, τις οποίες και παραθέτουμε.

➤ Δίκτυο για την πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά

Το Δίκτυο δημιουργήθηκε γιατί οι φορείς που ασχολούνται με το παιδί και την οικογένεια διαπίστωσαν,

ότι χρειάζεται εκτεταμένη συνεργασία και συντονισμένη εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών για την πρόληψη και καταπολέμηση της χρήσης της σωματικής τιμωρίας στα παιδιά. (<http://www.somatikitimoria.gr/>)

➤ European Anti-Bullying Network: EAN

Οι στόχοι του δικτύου είναι οι ακόλουθοι:

- Ο συντονισμός των δράσεων και πρωτοβουλιών για το σχολικό εκφοβισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο και η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων σε όλη την Ευρώπη ·
- Η προώθηση μιας κοινής ευρωπαϊκής στρατηγικής κατά του εκφοβισμού στην Ευρώπη και η παρακολούθηση και ο επηρεασμός των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.
- Η παραγωγή, η προώθηση και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών.
- Η ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων και της κατάρτισης των επαγγελματιών του χώρου.
- Η ευαισθητοποίηση του κοινού και η ενίσχυση των παιδιών, των γονέων και των εκπαιδευτικών σχετικά με την αντιμετώπιση του εκφοβισμού. (www.antbullying.eu/)

➤ Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων Σχολικής Βίας και Εκφοβισμού

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και του άξονα προτεραιότητας «Αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης και προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης», δημιούργησε την Πράξη: «Ανάπτυξη και Λειτουργία Δικτύου Πρόληψης και Αντιμετώπισης των Φαινομένων της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού». (<http://stop-bullying.sch.gr/>)

➤ Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Η ΕΕΔΑ αποτελεί το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έχει συσταθεί και λειτουργεί σύμφωνα με τις Αρχές των Παρισίων, των Ηνωμένων Εθνών. (<http://www.nchr.gr/>)

➤ Ελληνική Εθνική Επιτροπή της UNICEF

Η επιτροπή υιοθέτησε τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Αυτά τα δικαιώματα βασίζονται στην αδιαπραγμάτευτη ανάγκη που έχει κάθε παιδί να επιβιώσει και να ενηλικιωθεί αναπτύσσοντας πλήρως τις δυνατότητές του, ανεξάρτητα από την καταγωγή και την κοινωνική τάξη στην οποία ανήκει. (<http://www.unicef.gr/index.htm>)

➤ Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου

Η Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου (Ε.Ψ.Υ.Π.Ε) ιδρύθηκε το 1991, με σκοπό την προώθηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης και την ανάπτυξη του μοντέλου της κοινοτικής φροντίδας της ψυχικής υγείας του παιδιού και του εφήβου. (<http://www.epsype.gr/>)

➤ Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας Παιδιού

Το ΚΜΟΠ είναι μη κυβερνητική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1977 με σκοπό τη στήριξη ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποίηση, την επιστημονική έρευνα και την παροχή τεχνογνωσίας σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. (<http://www.kmop.gr/index.php/el/>)

➤ Συνήγορος του Πολίτη, Κύκλος για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Συνήγορος του Παιδιού

Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι μία ανεξάρτητη αρχή που ελέγχεται μόνο από τη Βουλή των Ελλήνων.

Ένα από τα τμήματα του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού που έχει αναλάβει το ρόλο του Συνηγόρου του Παιδιού στην Ελλάδα. Λειτουργεί από τον Ιούλιο του 2003 και αποστολή του είναι να υπερασπίζει τα δικαιώματα των ανηλίκων, δηλαδή όλων των αγοριών και κοριτσιών έως 18 χρόνων. (<http://www.0-18.gr/>)

➤ Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος Ελληνικής Αστυνομίας,

Το 2014 ιδρύθηκε η Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας.

Η αποστολή της συμπεριλαμβάνει την πρόληψη, την έρευνα και την καταστολή εγκλημάτων ή αντικοινωνικών συμπεριφορών, που διαπράττονται μέσω του διαδικτύου ή άλλων μέσων ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

(http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=8194&Itemid=378&lang)

➤ Χαμόγελο του Παιδιού

Το Χαμόγελο του Παιδιού είναι εθελοντικός οργανισμός, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Παρέχει υπηρεσίες για όλα τα παιδιά στην Ελλάδα ανεξάρτητα από εθνικότητα και θρήσκευμα

Υλοποιεί δράσεις πρόληψης για όλα τα παιδιά στην Ελλάδα για την αποφυγή των φαινομένων Βίας,

Υλοποιεί δράσεις παρέμβασης για παιδιά θύματα κάθε μορφής Βίας, (www.hamogelo.gr)

4.6 Διοίκηση με αντικειμενικούς σκοπούς

Όπως αναφέρεται στο Σαίτη (2008), η διοίκηση με αντικειμενικούς σκοπούς, γνωστή ως MBO, είναι ένα "σύστημα" στο οποίο τα ηγετικά στελέχη από κοινού με τους υφισταμένους τους προσδιορίζουν τους στόχους του οργανισμού που πρέπει να επιτευχθούν (Morrisey, 1976, Odiorne, 1979, Erskine, 1991, Κανελλόπουλος, 1995). Είναι ένας τρόπος προσδιορισμού των αντικειμενικών σκοπών για όλα τα επίπεδα του οργανισμού, που αρχίζει από τα κάτω προς τα πάνω (bottom-up) αλλά και από πάνω προς τα κάτω (top-down). Πρόκειται για μια συμμετοχική προσέγγιση στόχων που επιτυγχάνει όχι μόνο την οριοθέτηση περισσότερων και δυσκολότερων στόχων, αλλά εξασφαλίζει και τη θεληματική συνεργασία όλων των ατόμων που εκπόνησαν το πρόγραμμα ή προσδιόρισαν τους στόχους.

Για να κατανοήσουν και να αποδεχθούν τους αντικειμενικούς σκοπούς του σχεδιασμού όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας και το περιβάλλον της ακολουθείται ορισμένη διαδικασία που διακρίνεται συνήθως στα εξής στάδια:

- συζήτηση για τις απαιτήσεις της υπό εκτέλεση εργασίας,
- καθιέρωση των ειδικών στόχων των υφισταμένων,
- διαπραγμάτευση των ειδικών στόχων των υφισταμένων,
- καθορισμό των προτύπων και σημείων ελέγχου, και
- αξιολόγηση των αποτελεσμάτων (Σαίτης, 2008).

Ένας διευθυντής σχολείου μπορεί να χρησιμοποιήσει το χρόνο του αποτελεσματικά, αν:

- καταγράφει όλες τις δραστηριότητες
- καταναίμει ορθά το έργο στους εκπαιδευτικούς
- κάνει καλή οργάνωση της διοικητικής εργασίας,
- οργανώσει με προσοχή το χρόνο που θα διαθέσει στους γονείς και μαθητές.

Όπως αναφέρει η Κουλουμπαρίτση Α. Σύμβουλος του Π.Ι. ο τρόπος με τον οποίο ο Διευθυντής διευθύνει καθορίζει το οργανωσιακό κλίμα του σχολείου και αφορά στην αίσθηση που αποκομίζει κάποιος για τη λειτουργία του σχολείου σε ό,τι αφορά:

Στις καθημερινές πρακτικές

Στις αντιλήψεις που έχουν τα μέλη του οργανισμού σε σχέση με την αποστολή του

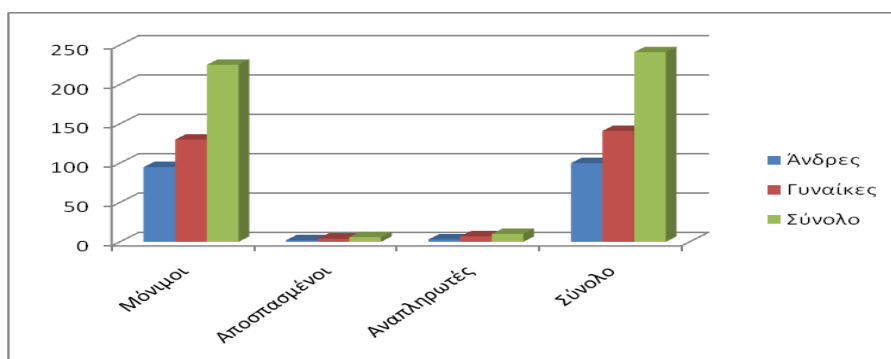
Στις συμπεριφορές που απορρέουν από αυτές τις αντιλήψεις.(Halpin & Groft,1963)
(Κουλουμπαρίτση, 2011).

4.7 Τα Σχολεία μας

4.7.1 Εκπαιδευτικό Προσωπικό

Τους συλλόγους διδασκόντων των σχολείων απαρτίζουν 241 εκπαιδευτικοί, οι οποίοι είναι έμπειροι στη συντριπτική τους πλειοψηφία. Είναι σημαντικό το ότι οι περισσότεροι από αυτούς εργάζονται μόνο σε ένα σχολείο, άρα το σύλλογο διδασκόντων αποτελεί κυρίως σταθερό εκπαιδευτικό προσωπικό. Έχουν καλές σχέσεις μεταξύ τους, πράγμα πολύ σοβαρό για τη λειτουργία των συλλόγου διδασκόντων, αφού οι ενδοσχολικές σχέσεις επηρεάζουν το κλίμα στη λειτουργία του σχολείου. Η συντριπτική πλειοψηφία από αυτούς επιθυμούν την παραμονή τους στο σχολείο και ως εκ τούτου αισθάνονται το σχολείο ως κάτι δικό τους και για αυτό είναι θετικοί σε όποια πρόταση βελτιώνει τη λειτουργία του σχολείου. Όπως φαίνεται στον πίνακα 1 η αναλογία των δύο φύλων είναι καλή. Η διάθεσή τους για προσφορά πέραν των διδακτικών τους καθηκόντων είναι αισθητή. Περιμένουν το ερέθισμα και την παρότρυνση.

	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
Μόνιμοι	95	130	225
Αποσπασμένοι	2	4	6
Αναπληρωτές	3	7	10
Σύνολο	100	141	241

Πίνακας 1 (Εκπαιδευτικοί)

4.7.2 Το σχολικό κλίμα

Το σχολικό κλίμα χαρακτηρίζει μια σχολική μονάδα και της προσδίδει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, την κάνει ξεχωριστή σε σχέση με τις άλλες σχολικές μονάδες, είναι η «προσωπικότητα» του σχολείου

Το ευνοϊκό κλίμα είναι σημαντικό για την ποιότητα των εργασιών και την αποδοτικότητα των εκπαιδευτικών και όλων των παραγόντων της σχολικής μονάδας (Σαϊτης, 2008).

4.7.3 Μαθητικό Δυναμικό στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Οι 1661 μαθητές των σχολείων του Δήμου αποτελούν ένα σύνολο παιδιών που κατάγονται και διαμένουν τόσο στην πόλη όσο και στα γύρω από αυτή χωριά που απέχουν αρκετά από την έδρα του σχολείου και γι' αυτό η ασφάλεια που παρέχει το σχολικό περιβάλλον είναι σημαντική τόσο για τους μαθητές όσο και μάλλον περισσότερο για τους γονείς τους. Όπως φαίνεται και στον πίνακα 2, η αναλογία μαθητών και μαθητριών είναι καλή. Η δημογραφική σύνθεση είναι σχεδόν αμιγώς Ελληνική με πολύ λίγους Αλβανικής καταγωγής, οι οποίοι όμως είναι πλήρως ενταγμένοι στην Ελληνική πραγματικότητα. Η παρατεταμένη οικονομική κρίση έχει μειώσει δραστικά τη φοίτηση αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία, αφού οι γονείς τους αναζητούν εργασία σε άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

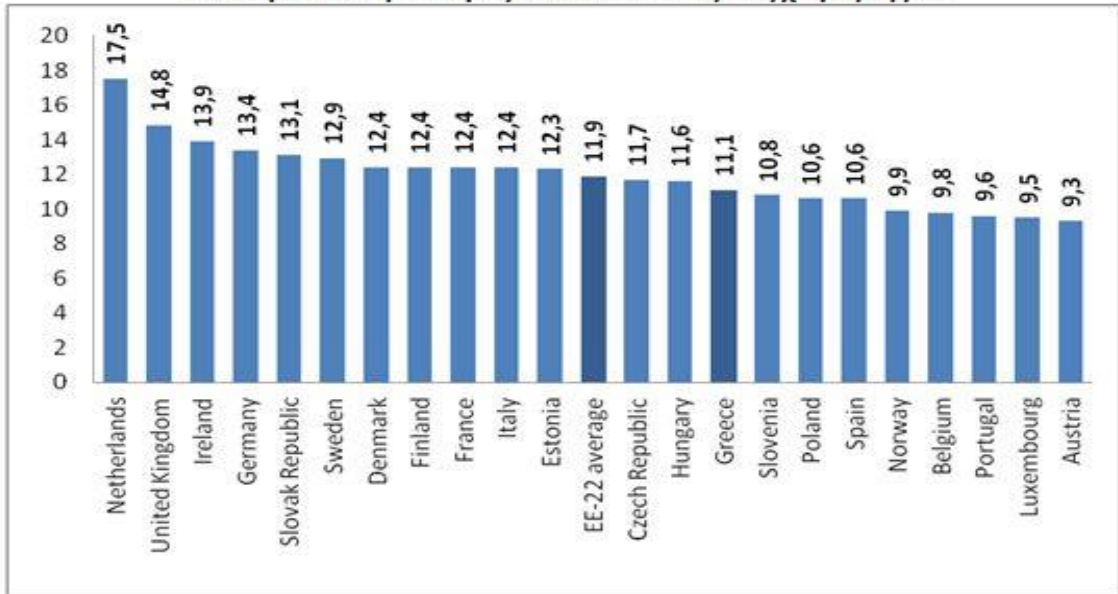
	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
Όλα τα Σχολεία	866	795	1661

Πίνακας 2 (Μαθητές)

Η αναλογία διδασκομένων προς διδάσκοντες είναι 6,9:1 ενώ οι αναλογίες αυτές στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 22 είναι 11,9:1 (μέσος όρος) ενώ στην Ελλάδα είναι 11,1:1.

Γράφημα 1
Αναλογία Μαθητών προς Εκπαιδευτικούς στις χώρες της ΕΕ

Πηγές: myschool και OECD(2016)

Σημειώσεις: Τα στοιχεία για την Ελλάδα αναφέρονται στο σχολικό έτος 2015-16, ενώ για τις υπόλοιπες χώρες της ΕΕ στο σχολικό έτος 2014-15.

(Βαρδαλαχάκης, 2016).

4.7.4 Σύλλογοι γονέων

Στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων των μαθητών που διοικούνται από 5-μελή διοικητικά συμβούλια. Η «λειτουργία» τους στηρίζεται στις πιέσεις που ασκούνται από το διευθυντή του σχολείου για τη συμμετοχή τους σε δράσεις του σχολείου. Αρκετοί από τους γονείς κατάγονται από ημιαστικές και αγροτικές περιοχές (χωριά) και για αυτό η συμμετοχή τους στις δράσεις του Συλλόγου είναι δύσκολη. Όμως ακόμη και όσοι κατάγονται από αστικές περιοχές, δυσκολεύονται να συμμετάσχουν ενεργά γιατί τα προβλήματά τους από την παρατεταμένη κρίση τους έχουν απορροφήσει.

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

5.1 Επιλογή της μεθοδολογίας

Απαντώντας στο ερώτημα τι είναι έρευνα ο John W. Creswell στο βιβλίο του “Educational research planning, conducting quantitative and qualitative research” (σ. 23) ,αναφέρει ότι

«Έρευνα (research) είναι μια διαδικασία σταδίων για τη συγκέντρωση και την ανάλυση πληροφοριών ώστε αυξήσουμε την κατανόηση ενός θέματος ή ζητήματος. Σε ένα γενικό επίπεδο η έρευνα αποτελείται από τρία στάδια:

- Θέτουμε ένα ερώτημα.

- Συγκεντρώνουμε δεδομένα για να απαντήσουμε στο ερώτημα.
- Παρουσιάζουμε μια απάντηση στο ερώτημα.» (John W. Creswell, 2011).

Οι κύριοι σκοποί της επιστημονικής έρευνας, καθώς και της μεθοδολογίας της έρευνας (ΜΕ), συνίστανται στην αναζήτηση και αποκάλυψη της αλήθειας, της γνώσης και την απάντηση σε σημαντικά ερωτήματα με την εφαρμογή επιστημονικών μεθόδων (Λήνα Θ. Τσακίρη).

Πρωτογενής Έρευνα ή Έρευνα Πεδίου (Primary research/Field research) (διαχωρισμός σύμφωνα με τον τρόπο άντλησης των δεδομένων) είναι εκείνη κατά την οποία τα δεδομένα αντλούνται, άμεσα, με απευθείας επαφή του ερευνητή με τον ερευνώμενο-πληροφοριοδότη.

Η έρευνα σύμφωνα με το είδος των δεδομένων που χρησιμοποιούνται διακρίνεται σε:

- Ποσοτική έρευνα και
- Ποιοτική έρευνα.(Διαλέξεις 2)

Η ερευνητική μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη δική μας εργασία είναι η ποσοτική έρευνα αφού χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα τα οποία βασίζονται σε στάσεις, συμπεριφορές και απόψεις των μαθητών, των γονέων τους και των εκπαιδευτικών τους, τα οποία μπορούν να ποσοτικοποιηθούν και να απεικονισθούν υπό μορφή αριθμών, πινάκων, διαγραμμάτων.

Τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε μαθητές, καθηγητές και γονείς σχολείων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας. Απαντήθηκαν από 233 μαθητές, 92 καθηγητές και 59 γονείς. Είναι ανώνυμα και έγινε προσπάθεια οι ερωτώμενοι να απαντήσουν με σοβαρότητα.. Το ερωτηματολόγιο των μαθητών απαντήθηκε στα σχολεία κατά τις διδακτικές ώρες, ώστε να συμπληρωθεί με μεγαλύτερη σοβαρότητα και από τους περισσότερους μαθητές. Με τα ερωτηματολόγια των μας συνέδραμαν οι σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων του κάθε σχολείου. Σε ότι αφορά τους καθηγητές μοιράστηκαν στον κάθε σύλλογο διδασκόντων με τη βοήθεια του διευθυντή του σχολείου, ο οποίος προηγουμένως είχε ενημερωθεί.

Η συλλογή πρωτογενών δεδομένων διήρκεσε από τις 20 Οκτωβρίου έως τις 05 Νοεμβρίου 2017. Δεν υπήρξαν δυσκολίες για τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων αφού τόσο οι μαθητές και οι γονείς τους αλλά και οι εκπαιδευτικοί συνειδητοποίησαν την αξία της έρευνας.

Τα ερωτηματολόγια (Questionnaires), ως μέσο με το οποίο ζητήθηκε από τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς να εκφράσουν τις απόψεις τους για τη βία και για τον ενδοσχολικό εκφοβισμό είναι μια μέθοδος για τη διεξαγωγή μιας πρωτογενούς ποσοτικής έρευνας γιατί τα δεδομένα αντλούνται, άμεσα, με απευθείας επαφή του ερευνητή με τον ερευνώμενο-πληροφοριοδότη.

5.2 Ερωτηματολόγια της έρευνας

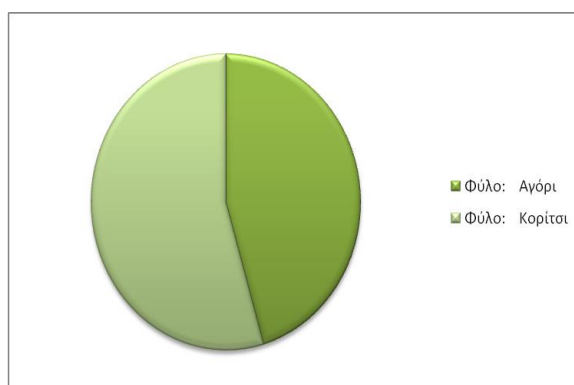
Σχεδιάστηκαν ερωτηματολόγια ανάλογα με αυτά της έρευνας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων αλλά και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα ερωτηματολόγια περιλαμβάνουν ερωτήσεις κλειστού τύπου από τα παρακάτω είδη:

- ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ 1. Διχοτομικές ερωτήσεις στις οποίες ο μαθητής μπορεί να επιλέξει μόνο μια από τις δύο απαντήσεις.
- ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ 2. Ερωτήσεις Αξιολόγησης στις οποίες ο μαθητής, ο εκπαιδευτικός και ο γονέας αξιολογεί και απαντά σε μία μόνο από τις κατηγορίες που υπάρχουν.
- ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ 5. Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής στις οποίες ο μαθητής μπορεί να επιλέξει περισσότερες απαντήσεις από μια. (Διαλέξεις με Φ. Κιλίπρης, 2016 στο ΠΜΣ , 3^η)

6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

6.1 Προφίλ Μαθητών

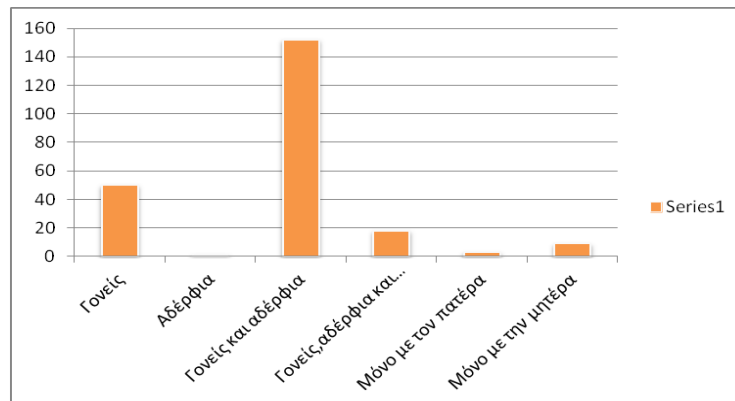
Στην έρευνα συμμετείχαν 233 μαθητές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, εκ των οποίων εκατόν έξι ήταν αγόρια (106 ή ποσοστό 45,5%) και εκατόν είκοσι επτά κορίτσια (127 ή ποσοστό 54,5%) (Γράφημα 1).

Γράφημα 1 Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των μαθητών/τριών του σχολείου που συμμετείχαν στην έρευνα με βάση το φύλο

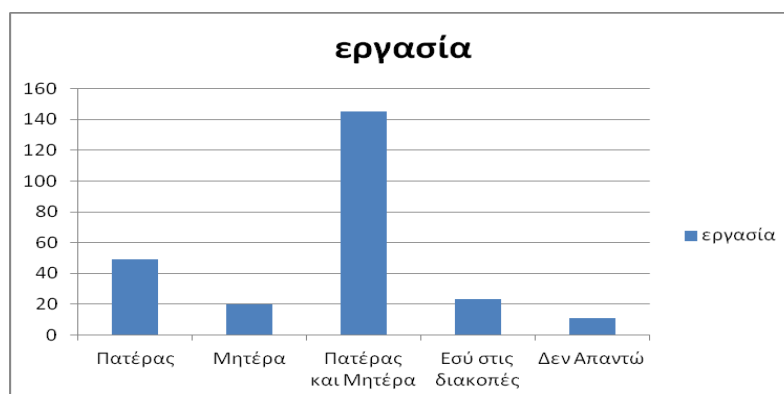
Ως προς την οικογενειακή κατάσταση των μαθητών, πενήντα μαθητές (50 ή ποσοστό 21,5%) διαμένουν με τους γονείς τους, εκατόν πενήντα δύο μαθητές (152 ή ποσοστό 65,2%) διαμένουν με τους γονείς και τα αδέρφια τους, δέκα οχτώ μαθητές (18 ή ποσοστό 85,06%) διαμένουν με τους γονείς και τους παππούδες τους, τρεις μαθητές (3 ή 1,3%) με τον πατέρα

τους, εννιά μαθητές (9 ή 3,9%) διαμένουν με τη μητέρα τους, , ενώ τέλος, ένας μαθητής (1 ή ποσοστό 0,4%) μένει με τα αδέρφια του. (Γράφημα 2).

Γράφημα 2 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών/τριών του σχολείου σχετικά με το άτομο το οποίο διαμένουν

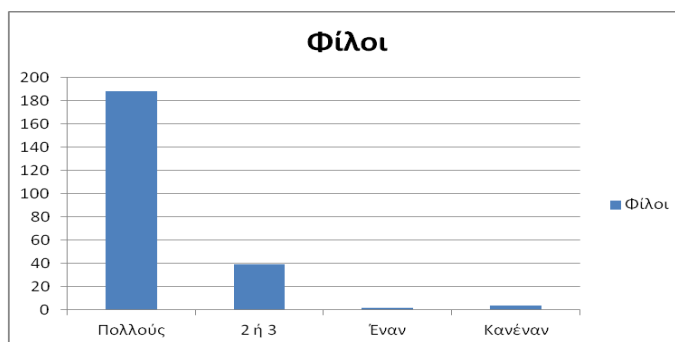
Σχετικά με την εργασιακή κατάσταση των γονιών των συμμετεχόντων μαθητών, από σαράντα εννιά (49 ή ποσοστό 21%) εργάζεται μόνο ο πατέρας, από είκοσι (20 ή ποσοστό 8,6%) εργάζεται μόνο η μητέρα, από εκατόν σαράντα πέντε (145 ή ποσοστό 62,2%) εργάζονται και οι δύο γονείς, από ένδεκα (11 ή ποσοστό 4,7%) δεν υπήρξε απάντηση, ενώ το ποσοστό των μαθητών που εργάζονται στις διακοπές ανέρχεται σε 9,9% (23 μαθητές) (Γράφημα 3)

Γράφημα 3 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών/τριών του σχολείου σχετικά με το άτομα της οικογένειάς τους τα οποία εργάζονται

Στην ερώτηση προς τους μαθητές αν έχουν φίλους στο σχολείο και πόσους για να διαπιστώσουμε αν υπάρχουν απομονωμένα παιδιά στο σχολείο οι απαντήσεις φαίνονται στον παρακάτω πίνακα και παριστάνονται στο γράφημα 4.

Πολλούς	188	80,7%
2 ή 3	39	16,7%
Έναν	2	0,9%
Κανέναν	4	1,7%

Γράφημα 4 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών/τριών του σχολείου σχετικά με τους συμμαθητές τους που συναναστρέφονται στο σχολείο

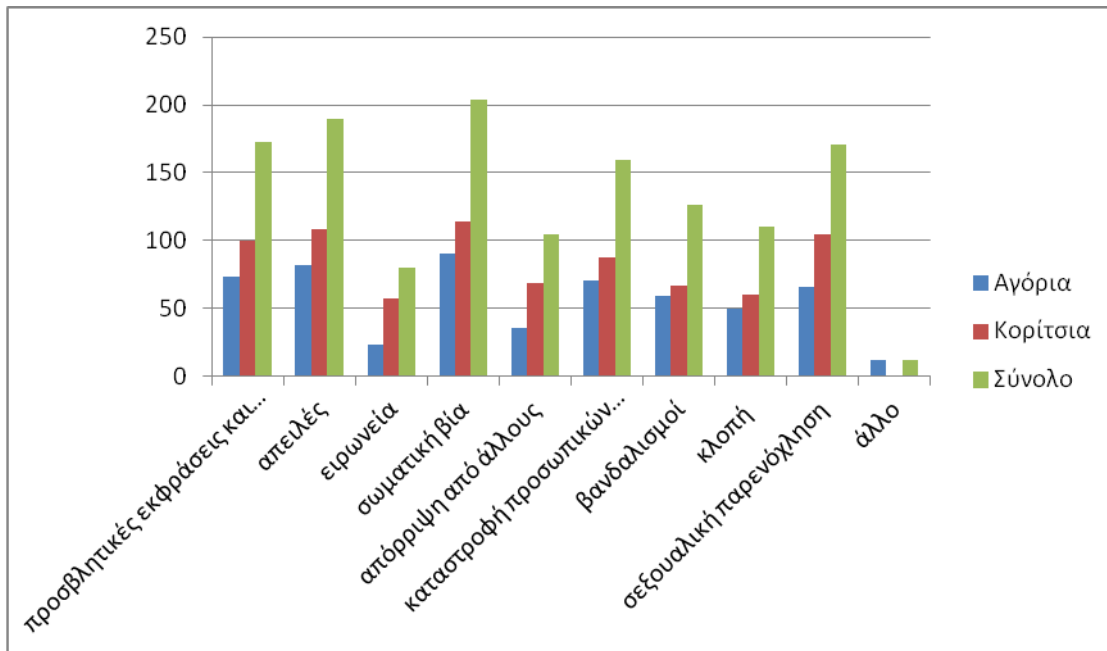
Στο ερώτημα ποια θεωρούν περιστατικά βίας ή εκφοβισμού οι μαθητές απάντησαν ανάλογα με το πλήθος των απαντήσεων ως ακολούθως:

- ✓ σωματική βία: 204 ή 87,6%
- ✓ απειλές: 190 ή 81,5%
- ✓ προσβλητικές εκφράσεις και βρισιές: 173 ή 74,2%
- ✓ σεξουαλική παρενόχληση: 171 ή 73,4%
- ✓ καταστροφή προσωπικών αντικειμένων: 159 ή 68,2%
- ✓ βανδαλισμοί: 126 ή 54,1%
- ✓ κλοπή: 110 ή 47,2%
- ✓ απόρριψη από άλλους: 105 ή 45,1%
- ✓ ειρωνεία: 80 ή 34,3%
- ✓ άλλο (αδιευκρίνιστο): 12 ή 5,2%

Γράφημα 6 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τα χαρακτηριστικά των περιστατικών βίας

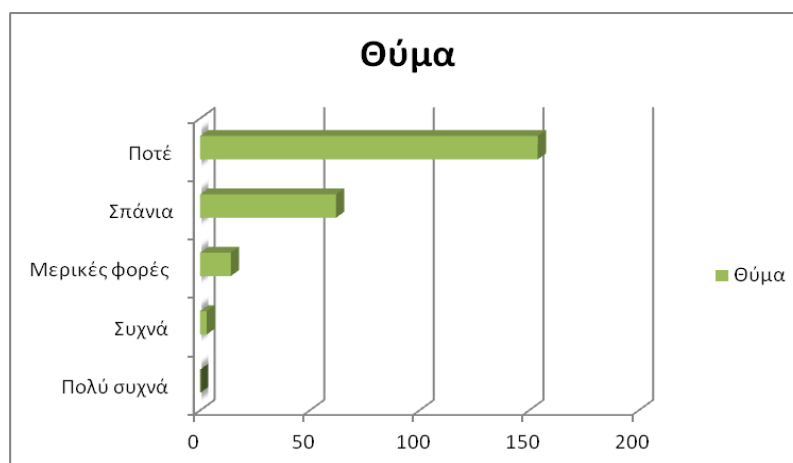
Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Αγοριών και Κοριτσιών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στο παρακάτω γράφημα 6α

Γράφημα 6α

6.2 Θυματοποίηση

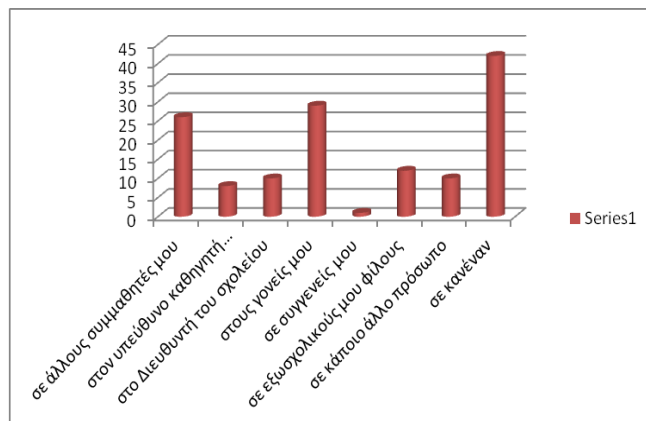
Στο ερώτημα αν έχουν πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά του σχολείου οι μαθητές απάντησαν: Ποτέ 154 μαθητές ή ποσοστό 66,09%, σπάνια 62 μαθητές ή ποσοστό 26,61%, μερικές φορές 14 μαθητές ή ποσοστό 6,01%, συχνά 3 μαθητές ή ποσοστό 1,29%, πολύ συχνά κανένας μαθητής (Γράφημα 7).

Γράφημα 7 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύμα εκφοβισμού ή βίας

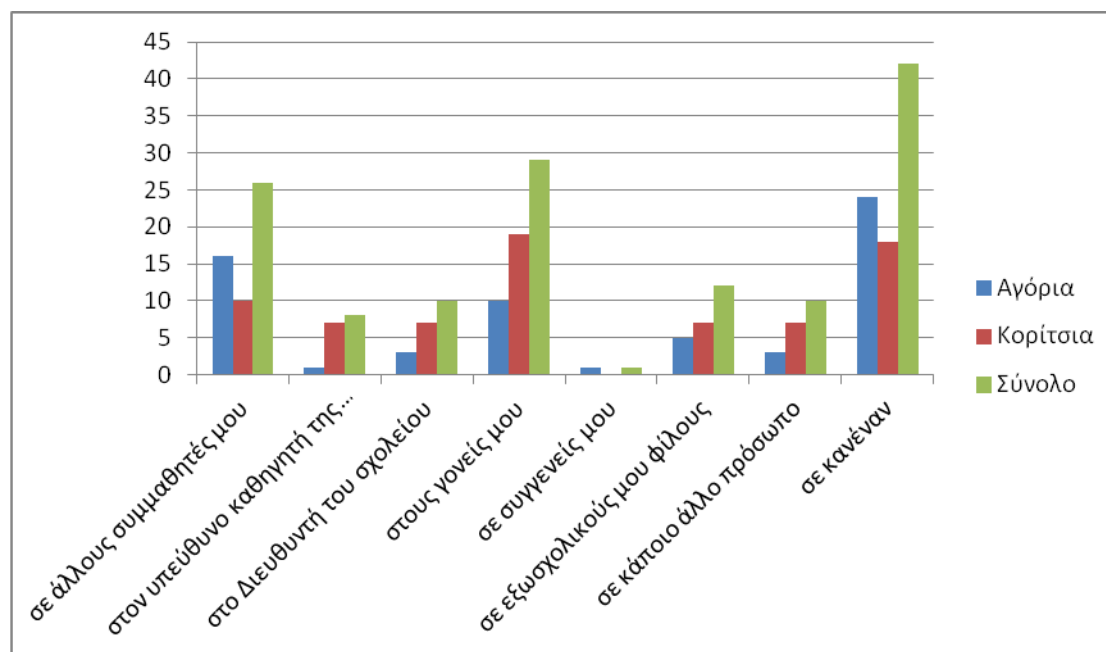
Στη συνέχεια οι μαθητές που είχαν πέσει θύματα εκφοβισμού έστω και μια φορά ρωτήθηκαν αν το περιστατικό το ανέφεραν σε κάποιον και σε ποιον και απάντησαν όπως στον παρακάτω πίνακα που αναπαρίσταται στο γράφημα 8:

σε άλλους συμμαθητές μου	26	32,9%
στον υπεύθυνο καθηγητή της τάξης μου	8	10,1%
στο Διευθυντή του σχολείου	10	12,7%
στους γονείς μου	29	36,7%
σε συγγενείς μου	1	1,3%
σε εξωσχολικούς μου φίλους	12	15,2%
σε κάποιο άλλο πρόσωπο	10	12,7%
σε κανέναν	42	53,2%

Γράφημα 8 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το σε ποιον/ους ανέφερε τα περιστατικά βίας

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Αγοριών και Κοριτσιών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται (Παράρτημα) στο παρακάτω γράφημα 8_α

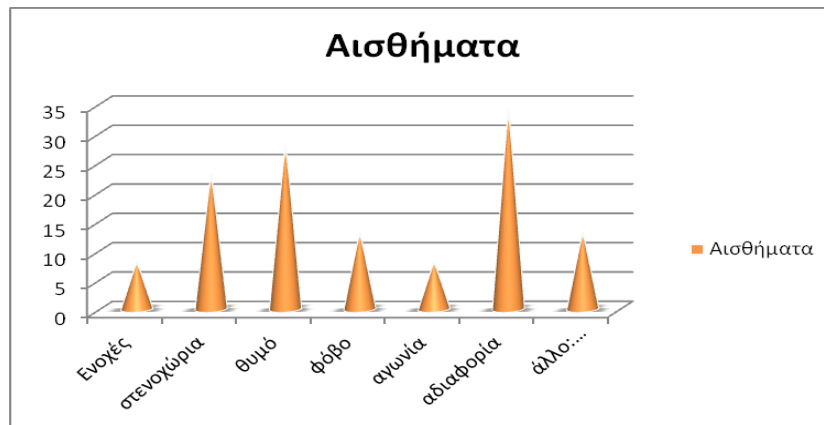

Γράφημα 8_α

6.3 Συναισθήματα από τα περιστατικά βίας

Οι μαθητές ρωτήθηκαν πώς ένιωθαν μετά από λίγες μέρες και απάντησαν ως εξής:

Το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών (34 μαθητές, ή ποσοστό 43,04%) αισθάνθηκε αδιαφορία, και λίγο μικρότερο θυμό, (28 μαθητές, ή ποσοστό 35,44%). Ακολουθως, αρκετοί μαθητές αισθάνθηκαν στεναχώρια (23 μαθητές, ή ποσοστό 29,11%), φόβο (13 μαθητές, ή ποσοστό 16,46%), αγωνία (8 μαθητές, ή ποσοστό 10,13%) και ενοχές (8 μαθητές, ή ποσοστό 10,13%), ενώ σημαντικός αριθμός των μαθητών ανέφερε κάποιο άλλο συναίσθημα (13 μαθητές, ή ποσοστό 16,46%) (Γράφημα 9).

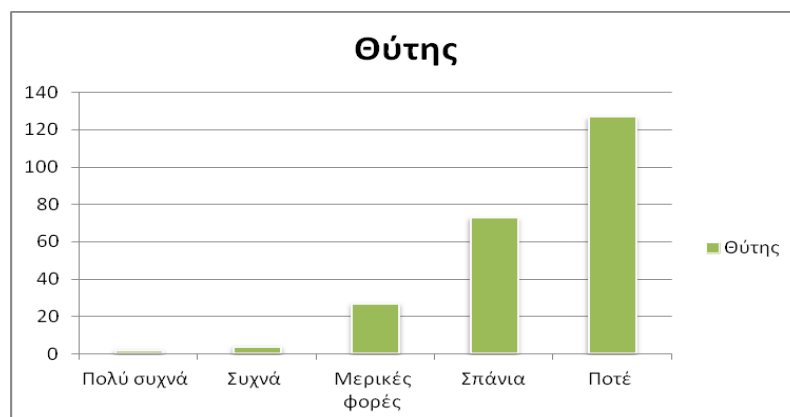

Γράφημα 9 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τα συναισθήματά τους μετά τα περιστατικά βίας

6.4 Θύτες

Σχετικά με το ποσοστό των μαθητών που έχουν βρεθεί στο ρόλο του θύτη, 127 μαθητές ή ποσοστό 54,51% των μαθητών απάντησαν «Ποτέ», 73 μαθητές ή ποσοστό 31,33% «Σπάνια», 27 μαθητές ή ποσοστό 11,59% «Μερικές φορές», ενώ 4 μαθητές ή ποσοστό 1,72% απάντησαν «Συχνά» και 2 μαθητές ή ποσοστό 0,86% απάντησαν «Πολύ συχνά» (Γράφημα 10).

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Αγοριών και Κοριτσιών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται (Παράρτημα) στο γράφημα 10_α και στον πίνακα 10_α.

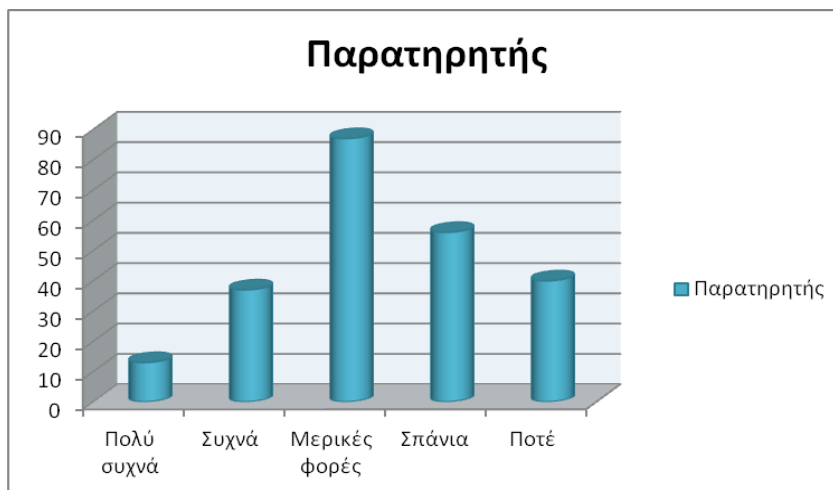

Γράφημα 10 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το αν έχουν ασκήσει βία

6.5 Παρατηρητές

Στη συνέχεια η έρευνα ασχολήθηκε με τους μαθητές που παρατήρησαν περιστατικό βίας. Ρωτήθηκαν οι μαθητές αν έχουν αντιληφθεί αν κάποιος/α συμμαθητής/τρια τους έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά του σχολείου και απάντησαν ως ακολούθως:

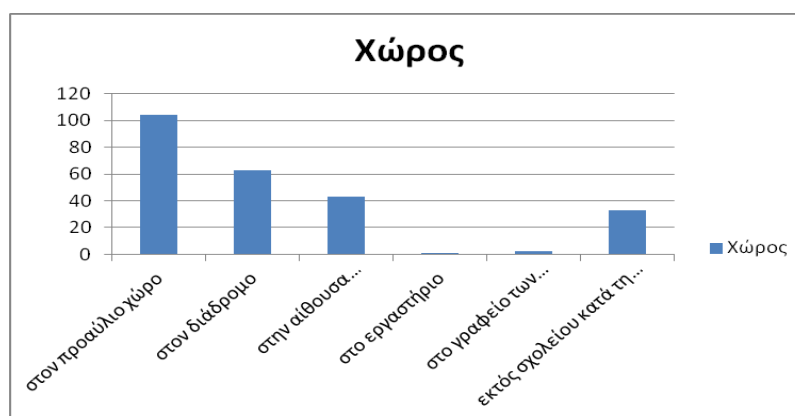
Πολύ συχνά απάντησαν 13 μαθητές ή ποσοστό 5,58%, Συχνά απάντησαν 37 μαθητές ή ποσοστό 15,88%, Μερικές φορές απάντησαν 87 μαθητές ή ποσοστό 37,34%, Σπάνια απάντησαν 56 μαθητές ή ποσοστό 24,03%, Ποτέ απάντησαν 40 μαθητές ή ποσοστό 17,17%, (**Γράφημα 11**).

Γράφημα 11 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το αν έχουν παρατηρήσει περιστατικά βίας στο σχολείο

Σχετικά με το χώρο που συνέβη το περιστατικό οι μαθητές απάντησαν όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και παριστάνεται στο γράφημα 12.

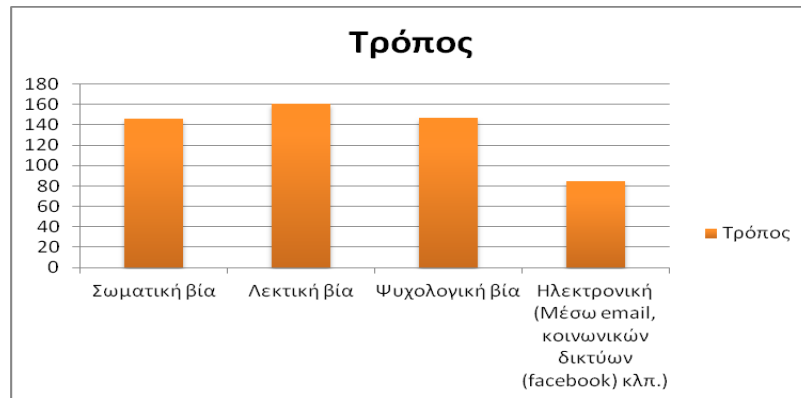
στον προαύλιο χώρο	104	44,64%
στο διάδρομο	63	27,04%
στην αίθουσα διδασκαλίας	43	18,45%
στο εργαστήριο	1	0,43%
στο γραφείο των καθηγητών	2	0,86%
εκτός σχολείου κατά τη διάρκεια περιπάτου/εκδρομής	33	14,16%

Γράφημα 12 Ιστόγραμμα διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τον χώρο του σχολείου όπου συνέβη το περιστατικό βίας

Στη συνέχεια η έρευνα διερεύνησε το είδος της βίας που ασκήθηκε. Επειδή τα περιστατικά που δηλώθηκαν είναι πολλά, οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν περισσότερες

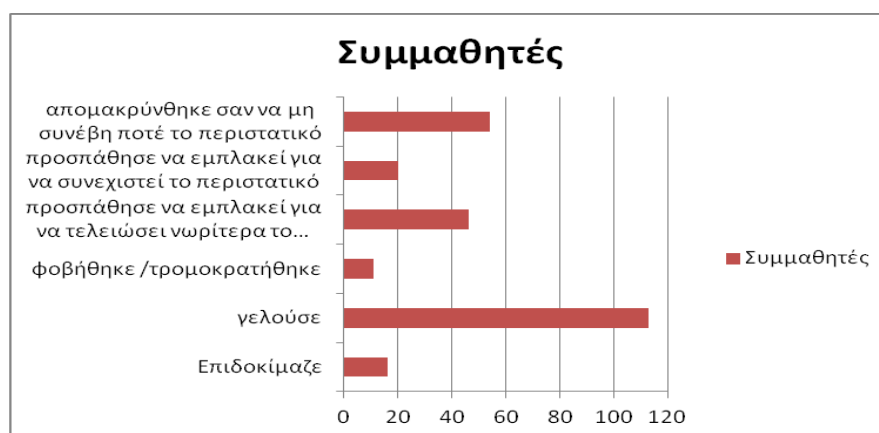
απαντήσεις της μιας. Στο ερώτημα 146 μαθητές ή ποσοστό 62,66 % απάντησαν Σωματική βία, 161 μαθητές ή ποσοστό 69,1% απάντησαν Λεκτική βία, 147 μαθητές ή ποσοστό 63,09% απάντησαν Ψυχολογική βία, 85 μαθητές ή ποσοστό 36,48% απάντησαν Ηλεκτρονική βία(Μέσω email,κοινωνικών δικτύων (facebook κλπ)) (Γράφημα 13).

Γράφημα 13 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το είδος του περιστατικού βίας που παρατήρησαν στο χώρο του σχολείου

6.6 Αντιδράσεις μαθητών στα περιστατικά βίας

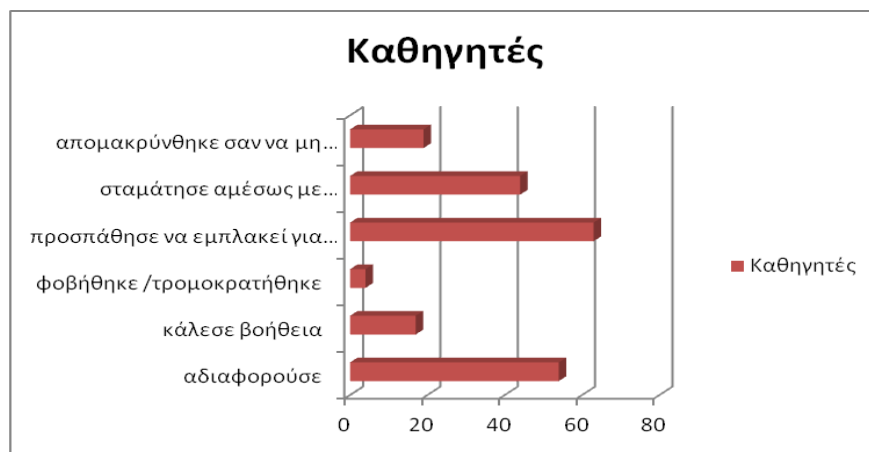
Οι αντιδράσεις των μαθητών στο περιστατικό του σχολικού εκφοβισμού ποικίλουν. Στο μεγαλύτερο ποσοστό, οι μαθητές γελούσαν (113μαθητές, ή ποσοστό 48,50%), άλλοι προσπάθησαν να εμπλακούν για να τελειώσει πιο γρήγορα το περιστατικό (46 μαθητές, ή ποσοστό 19,74%) αρκετοί απομακρύνονταν σαν να μην συνέβη ποτέ (54 μαθητές, ή ποσοστό 23,18%) ενώ λιγότεροι αναφέρουν ότι φοβήθηκαν (11 μαθητές, ή ποσοστό 4,72%). Σε αρκετό ποσοστό, οι μαθητές προσπάθησαν να εμπλακούν για να συνεχιστεί το περιστατικό (20 μαθητές, ποσοστό 8,58%) και επιδοκίμασαν τη βίαιη συμπεριφορά (16 μαθητές, ή ποσοστό 6,87%) (Γράφημα 14).

Γράφημα 14 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τις αντιδράσεις των μαθητών σε περιστατικά βίας

6.7 Αντιδράσεις Εκπαιδευτικών στα περιστατικά βίας

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους μαθητές να κρίνουν τη συμπεριφορά των Εκπαιδευτικών που παρευρίσκονταν σε περιστατικά βίας. Οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών στα περιστατικά βίας είναι προς την κατεύθυνση της παρέμβασης για την επίλυση του φαινομένου. Στο μεγαλύτερο ποσοστό (63 μαθητές, ή ποσοστό 27,04%) υπήρξε προσπάθεια για εμπλοκή ώστε να τελειώσει νωρίτερα το περιστατικό, σταμάτησε αμέσως με παρέμβασή του το περιστατικό (44 μαθητές, ή ποσοστό 18,88%) ένα μέρος των εκπαιδευτικών κάλεσε βοήθεια για τη λήξη του περιστατικού (17 μαθητές ή ποσοστό 7,30%). Δεν είναι αμελητέο το ποσοστό των εκπαιδευτικών που εκδήλωσαν αδιαφορία (54 μαθητές, ή ποσοστό 23,18%), ή αυτών που απομακρύνθηκαν σαν να μη συνέβη ποτέ το περιστατικό (19 μαθητές, ή ποσοστό 8,15%), Λίγοι φοβήθηκαν / τρομοκρατήθηκαν. (4 μαθητές, ή ποσοστό 1,72%) (Γράφημα 15).

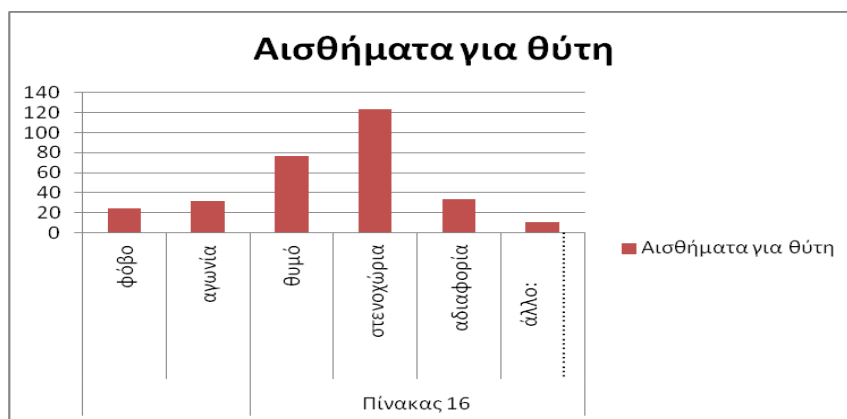

Γράφημα 15 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τις αντιδράσεις των καθηγητών σε περιστατικά βίας

6.8 Συναισθήματα από τα περιστατικά βίας

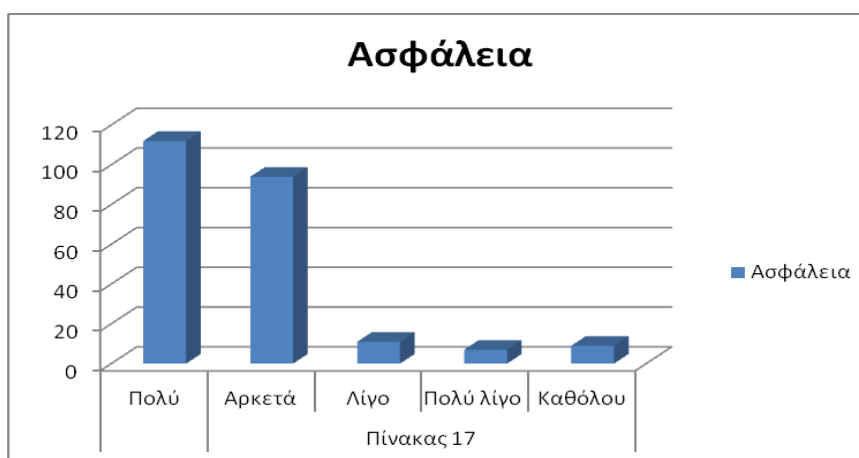
Σχετικά με τα συναισθήματα που προκαλούν τα περιστατικά βίας, υποβλήθηκε στους μαθητές το ερώτημα: «Τι αισθάνεσαι για τους συμμαθητές σου που εμπλέκονται σε περιστατικά βίας ή εκφοβισμού»;

Οι περισσότεροι (123 μαθητές, ή ποσοστό 52,79%) αισθάνθηκαν στεναχώρια, και ακολουθεί, θυμός (77 μαθητές, ή ποσοστό 33,05%). Ακολουθώς, αρκετοί μαθητές αδιαφορούν (34 μαθητές, ή ποσοστό 14,59%), αισθάνθηκαν αγωνία (32 μαθητές, ή ποσοστό 13,73%), φόβο (24 μαθητές, ή ποσοστό 10,30%), ενώ ένας αριθμός μαθητών ανέφερε κάποιο άλλο συναίσθημα (11 μαθητές, ή ποσοστό 4,72%) (Γράφημα 16).

Γράφημα 16 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τα συναισθήματά τους μετά τα περιστατικά βίας

Στη συνέχεια ρωτήθηκαν οι μαθητές αν αισθάνονται οι μαθητές ασφάλεια κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων. Η συντριπτική πλειοψηφία απάντησε ότι αισθάνεται πολύ ή αρκετά ασφαλής. Συγκεκριμένα Πολύ απάντησαν 112 μαθητές ή ποσοστό 48,07% , Αρκετά 94 μαθητές ή ποσοστό 40,34%. 11 μαθητές ή ποσοστό 4,72% απάντησαν Λίγο και 7 μαθητές ή ποσοστό 3% Πολύ λίγο. Υπάρχουν όμως και 9 μαθητές οι οποίοι δεν αισθάνονται Καθόλου ασφαλείς ή ποσοστό 3,86%, (Γράφημα 17).

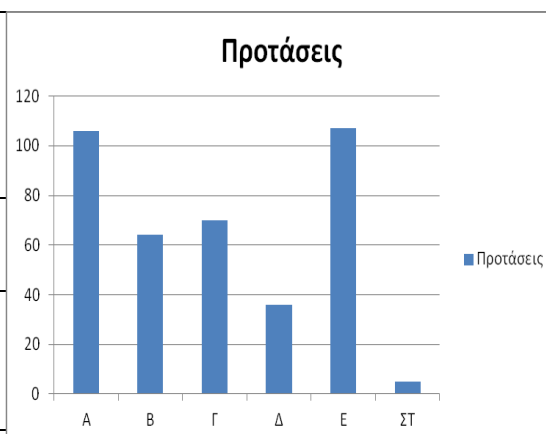
Γράφημα 17 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με το αίσθημα ασφάλειας των μαθητών κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων

6.9 Ενέργειες για την αποτροπή περιστατικών βίας

Ακολούθως, οι μαθητές ρωτήθηκαν για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη δημιουργία ασφάλειας στο σχολικό χώρο. Τους δόθηκε η δυνατότητα να επιλέξουν 2 απαντήσεις. Τα αποτελέσματα έχουν ενδιαφέρον και παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Η παράστασή τους φαίνεται στο **γράφημα 18**. (Τα ερωτήματα στο γράφημα αναφέρονται ως Α, Β, Γ, Δ, Ε και ΣΤ).

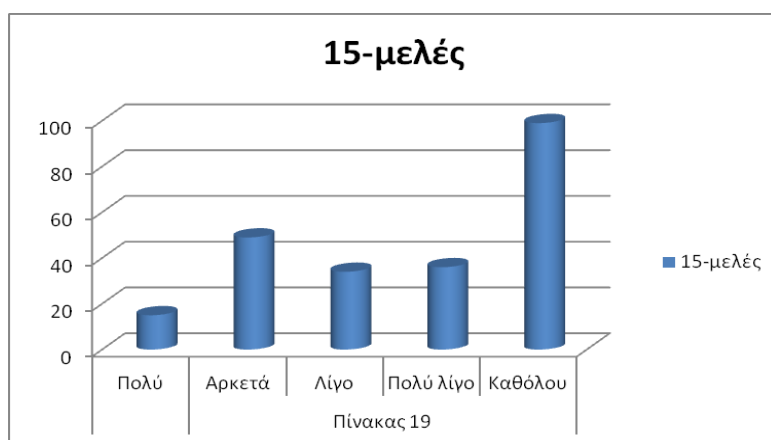
Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Αγοριών και Κοριτσιών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται (Παράρτημα) στο γράφημα 18_α και στον πίνακα 18_α

A	Ο Διευθυντής και οι καθηγητές να ενδιαφέρονται περισσότερο για τους μαθητές και να είναι αυστηροί σε περιστατικά βίας.	106	45,49%
B	Οι κανονισμοί του σχολείου να εφαρμόζονται και να τηρούνται.	64	27,47%
Γ	Οι μαθητές να μάθουν/ εκπαιδευτούν στο να επιλύουν με ειρηνικά μέσα τις διαφορές τους.	70	30,04%
Δ	Να ορισθεί κάποιος ως υπεύθυνος στη διαχείριση των περιστατικών βίας με ηρεμία και σοβαρότητα.	36	15,45%
E	Να υπάρχει ψυχολόγος στο σχολείο, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα περιστατικά βίας.	107	45,92%
Z	Άλλο (περιγράψτε)	5	2,15%

Γράφημα 18 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά τις ενέργειες που εκτιμούν ότι θα πρέπει να γίνουν προκειμένου να αισθανθούν ασφάλεια στο σχολικό χώρο

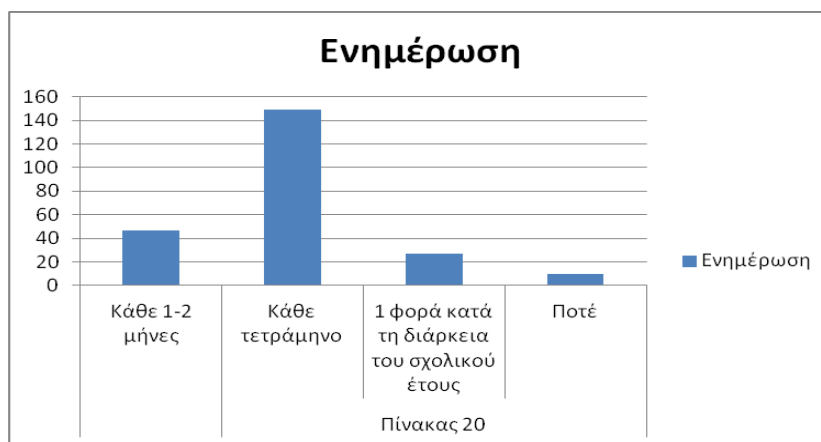
Ακολούθως οι μαθητές ρωτήθηκαν για τη συμβολή – βοήθεια που παράσχουν στη Διεύθυνση του Σχολείου τα 5-μελή και 15-μελή συμβούλια. 99 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Καθόλου και 36 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Πολύ λίγο ενώ 34 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Λίγο, 49 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Αρκετά και 15 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Πολύ (Γράφημα 19).

Γράφημα 19 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά συμβολή – βοήθεια που παράσχουν στη Διεύθυνση του Σχολείου τα 5-μελή και 15-μελή συμβούλια

5.10 Σχέσεις των γονέων με το σχολείο

Στο τελευταίο ερώτημα οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν πόσο συχνά επισκέπτονται οι γονείς τους το Σχολείο. Οι περισσότεροι μαθητές, περισσότεροι από τους μισούς δηλαδή 149 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Κάθε τετράμηνο, 27 μαθητές ή ποσοστό % απάντησαν Μια φορά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους ενώ κάθε έναν ή δύο μήνες απάντησαν 47 μαθητές ή ποσοστό %. Τέλος υπήρξαν και 10 μαθητές ή % που απάντησαν Ποτέ (**Γράφημα 20**).

Γράφημα 20 Ιστόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των μαθητών του σχολείου σχετικά με τη συχνότητα που μέλη της οικογένειάς τους επισκέπτονται το σχολείο για να ενημερωθούν για την πρόοδο τους

7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Για την πραγματοποίηση της έρευνας βοήθησαν αρκετά οι Διευθυντές των Σχολείων Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι πίνακες και τα διαγράμματα που παρουσιάζονται στην έρευνα προέκυψαν από τη χρήση του ελεύθερου προγράμματος PSPP (Public / social / private partnership).

7.1 Α. Δημογραφικά στοιχεία

7.1.1. Φύλο

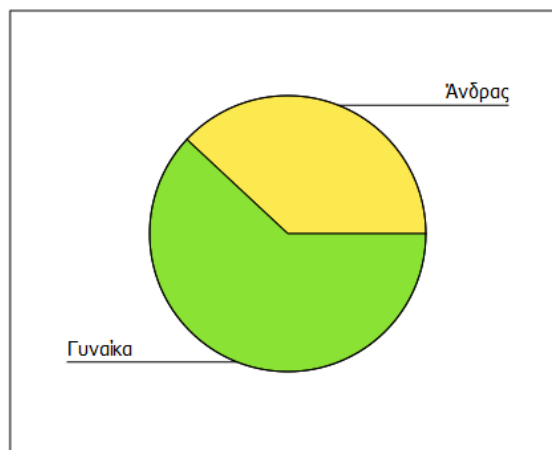
Στην έρευνα συμμετείχαν 92 καθηγητές, εκ των οποίων τριάντα πέντε ήταν άνδρες (35 ή ποσοστό 38,04 %) και πενήντα επτά γυναίκες (57 ή ποσοστό 61,96 %) (**Γράφημα 7.1**).

Φύλο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
---------------	------	-----------	-------------	----------------	----------------------

Ανδρας	1	35	38,04	38,04	38,04
Γυναίκα	2	57	61,96	61,96	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Φύλο

Γράφημα 7.1 Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των καθηγητών που συμμετείχαν στην έρευνα με βάση το φύλο

7.1.2. Ηλικία

Στην έρευνα συμμετείχαν 92 καθηγητές, από 35 έως 64 ετών δηλαδή με μέση ηλικία 48,87 έτη (**Γράφημα 7.2**).

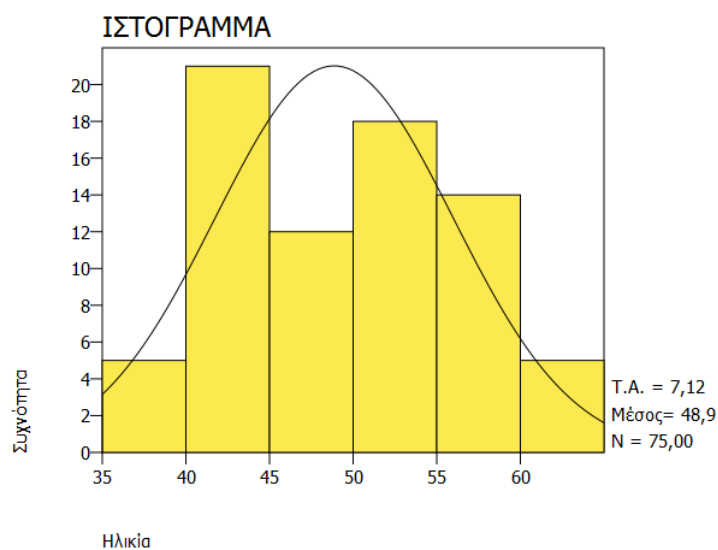
Ηλικία

N	Εγκυρες	75
	Ελλείπουσες	17
ΜΟ		48,87
ΤΑ		7,12
Ελάχιστο		35,00
Μέγιστο		64,00

Ηλικία

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	35	1	1,09	1,33	1,33
	37	1	1,09	1,33	2,67
	38	1	1,09	1,33	4,00

	39	2	2,17	2,67	6,67
	40	7	7,61	9,33	16,00
	41	3	3,26	4,00	20,00
	42	4	4,35	5,33	25,33
	43	3	3,26	4,00	29,33
	44	4	4,35	5,33	34,67
	45	2	2,17	2,67	37,33
	46	1	1,09	1,33	38,67
	47	1	1,09	1,33	40,00
	48	6	6,52	8,00	48,00
	49	2	2,17	2,67	50,67
	50	10	10,87	13,33	64,00
	51	1	1,09	1,33	65,33
	53	2	2,17	2,67	68,00
	54	5	5,43	6,67	74,67
	55	3	3,26	4,00	78,67
	56	3	3,26	4,00	82,67
	57	1	1,09	1,33	84,00
	58	5	5,43	6,67	90,67
	59	2	2,17	2,67	93,33
	60	2	2,17	2,67	96,00
	61	1	1,09	1,33	97,33
	62	1	1,09	1,33	98,67
	64	1	1,09	1,33	100,00
	.	17	18,48	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.2 Ιστόγραμμα που παρουσιάζει ομαδοποιημένες τις ηλικίες των καθηγητών που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς και την καμπύλη κανονικότητας.

7.1.3. Χρόνια Υπηρεσίας

Στην έρευνα συμμετείχαν 92 καθηγητές, με προϋπηρεσία από 02 έως 34 ετών δηλαδή με μέση προϋπηρεσία 48,87 έτη (**Γράφημα 7.3**).

Χρόνια Υπηρεσίας

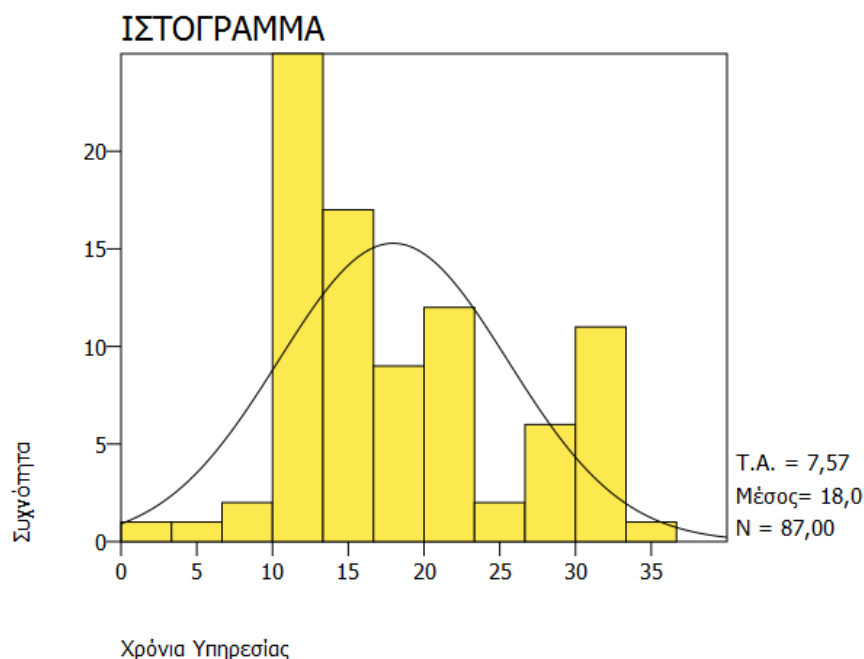
N	Εγκυρες	87
	Ελλείπουσες	5
ΜΟ		17,97
ΤΑ		7,57
Ελάχιστο		2,00
Μέγιστο		34,00

Τα χρόνια Υπηρεσίας τους φαίνονται στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων.

Χρόνια Υπηρεσίας

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	2	1	1,09	1,15	1,15
	6	1	1,09	1,15	2,30
	8	1	1,09	1,15	3,45
	9	1	1,09	1,15	4,60
	10	9	9,78	10,34	14,94
	11	4	4,35	4,60	19,54

	12	5	5,43	5,75	25,29
	13	7	7,61	8,05	33,33
	14	6	6,52	6,90	40,23
	15	10	10,87	11,49	51,72
	16	1	1,09	1,15	52,87
	17	6	6,52	6,90	59,77
	18	2	2,17	2,30	62,07
	19	1	1,09	1,15	63,22
	20	6	6,52	6,90	70,11
	21	4	4,35	4,60	74,71
	22	1	1,09	1,15	75,86
	23	1	1,09	1,15	77,01
	25	1	1,09	1,15	78,16
	26	1	1,09	1,15	79,31
	27	2	2,17	2,30	81,61
	28	2	2,17	2,30	83,91
	29	2	2,17	2,30	86,21
	30	3	3,26	3,45	89,66
	31	2	2,17	2,30	91,95
	32	6	6,52	6,90	98,85
	34	1	1,09	1,15	100,00
	.	5	5,43	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.3 Ιστόγραμμα που παρουσιάζει ομαδοποιημένες τις προϋπηρεσίες των καθηγητών που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς και την καμπύλη κανονικότητας.

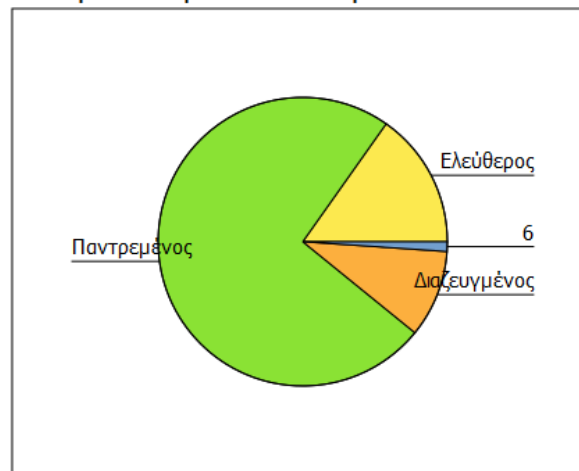
7.1.4. Οικογενειακή κατάσταση

Ως προς την οικογενειακή κατάσταση των εκπαιδευτικών, εξήντα οχτώ καθηγητές (68 ή ποσοστό 73,91 %) είναι παντρεμένοι, 14 καθηγητές (14 ή ποσοστό 15,22 %) είναι Ελεύθεροι και 9 καθηγητές (9 ή ποσοστό 9,78 %) είναι διαζευγμένοι (**Γράφημα 7.4**).

Οικογενειακή Κατάσταση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ελεύθερος	1	14	15,22	15,22	15,22
Παντρεμένο	2	68	73,91	73,91	89,13
Διαζευγμένο	3	9	9,78	9,78	98,91
	6	1	1,09	1,09	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Οικογενειακή Κατάσταση

Γράφημα 7.4 Διάγραμμα ποσοστών της οικογενειακής κατάστασης των καθηγητών.

7.1.5. Αριθμός παιδιών

Στην έρευνα συμμετείχαν 92 καθηγητές, που έχουν από 0 έως 4 παιδιά δηλαδή με μέσο όρο παιδιών 1,57 (**Γράφημα 7.5**).

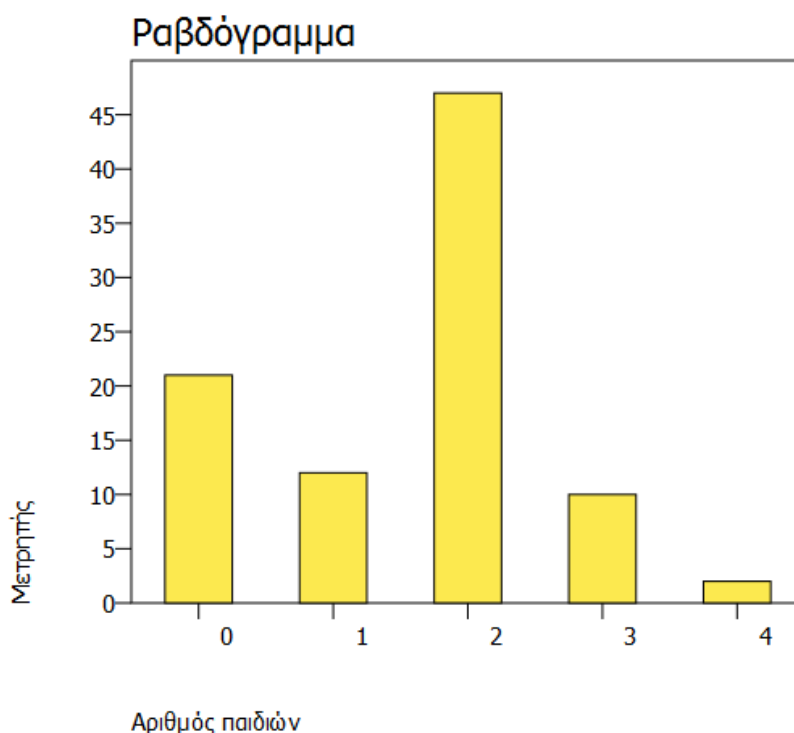
Ο αριθμός των παιδιών των γονέων φαίνονται στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων.

Αριθμός παιδιών

N	Εγκυρες	92
	Ελλείπουσες	0
ΜΟ		1,57
ΤΑ		1,03
Ελάχιστο		,00

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	0	21	22,83	22,83	22,83
	1	12	13,04	13,04	35,87
	2	47	51,09	51,09	86,96
	3	10	10,87	10,87	97,83
	4	2	2,17	2,17	100,00

Σύνολο	92	100,0	100,0	
--------	----	-------	-------	--

Γράφημα 7.5 Ραβδόγραμμα που παρουσιάζει τον αριθμό των παιδιών των καθηγητών που συμμετείχαν στην έρευνα.

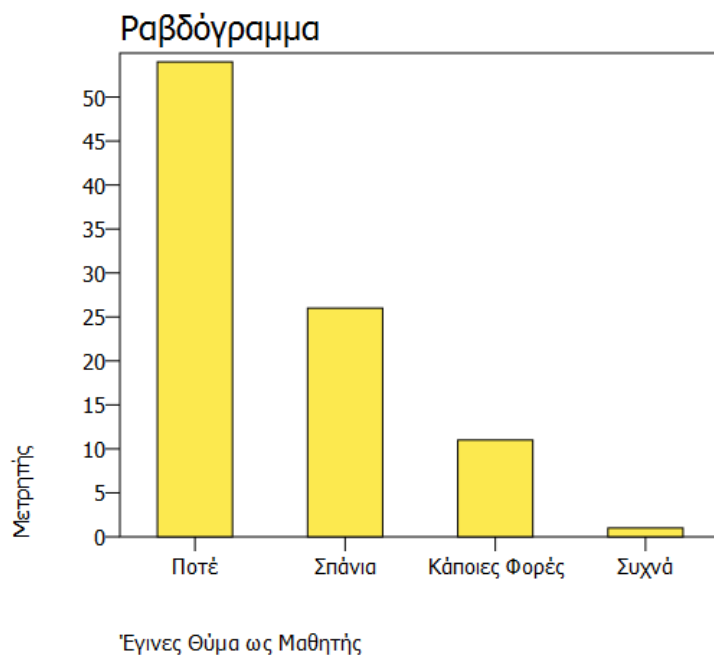
7.2 Β. Διερεύνηση περιστατικών

7.2.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 54 καθηγητές ή ποσοστό 58,70 %, σπάνια 26 καθηγητές ή ποσοστό 28,26 %, κάποιες φορές 11 καθηγητές ή ποσοστό 11,96 %, ενώ 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 % απάντησε «Συχνά» (**Γράφημα 7.6**).

Έγινες Θύμα ως Μαθητής

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	54	58,70	58,70	58,70
Σπάνια	2	26	28,26	28,26	86,96
Κάποιες Φορές	3	11	11,96	11,96	98,91
Συχνά	4	1	1,09	1,09	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.6 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.6α 7.6β, και στους πίνακες 7.6α 7.6β.

7.2.1.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι άνδρες καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 16καθηγητές ή ποσοστό 45,71 %, σπάνια 12 καθηγητές ή ποσοστό 34,29 %, κάποιες φορές 6 καθηγητές ή ποσοστό 17,14 % , ενώ ένας καθηγητής απάντησε «Συχνά» δηλαδή ποσοστό 2,86% (**Γράφημα 7.6α**).

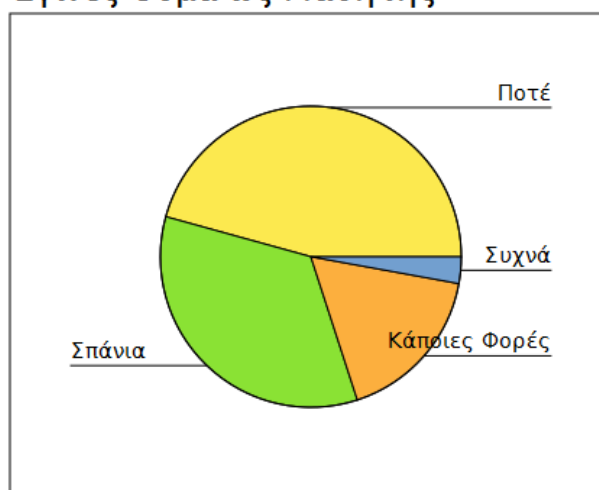
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Έγινες θύμα ως Μαθητής

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	16	45,71	45,71	45,71
Σπάνια	2	12	34,29	34,29	80,00
Κάποιες Φορές	3	6	17,14	17,14	97,14
Συχνά	4	1	2,86	2,86	100,00
Σύνολο		35	100,0	100,0	

Πίνακας 7.6α

Έγινες Θύμα ως Μαθητής

Γράφημα 7.6α Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές

7.2.1.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι γυναίκες καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 38 καθηγητές ή ποσοστό 66,67 %, σπάνια 14 καθηγητές ή ποσοστό 24,56 %, κάποιες φορές 5 καθηγητές ή ποσοστό 11,968,77 % (**Γράφημα 7.6β**).

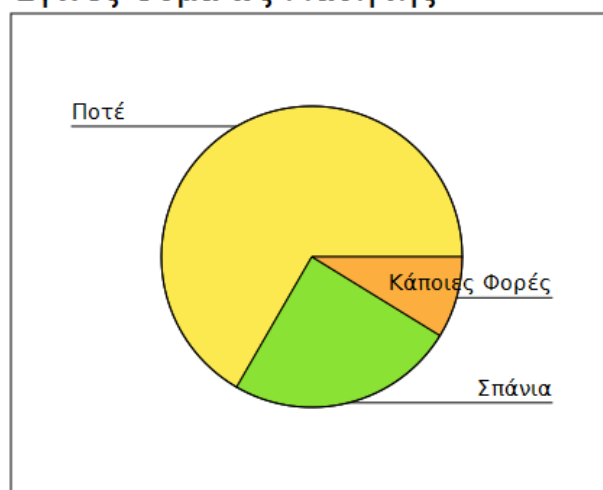
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Έγινες Θύμα ως Μαθητής

Ετικέτα	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	38	66,67	66,67	66,67
Σπάνια	2	14	24,56	24,56	91,23
Κάποιες Φορές	3	5	8,77	8,77	100,00
Σύνολο		57	100,0	100,0	

Πίνακας 7.6β

Έγινες Θύμα ως Μαθητής

Γράφημα 7.6β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές

7.2.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού

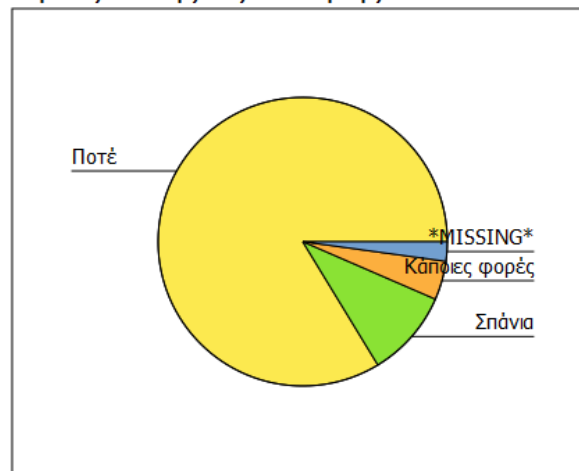
Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύτες εκφοβισμού ή βίας σε άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 77 καθηγητές ή ποσοστό 83,70 %, σπάνια 9 καθηγητές ή ποσοστό 9,78 %, κάποιες φορές 4 καθηγητές ή ποσοστό 4,35 %

(Γράφημα 7.7).

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	77	83,70	85,56	85,56
Σπάνια	2	9	9,78	10,00	95,56
Κάποιες φορές	3	4	4,35	4,44	100,00
	.	2	2,17	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

Γράφημα 7.7 Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύτης εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.7_α 7.7_β, και στους πίνακες 7.7_α 7.7_β.

7.2.2.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύτες εκφοβισμού ή βίας σε άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι άνδρες καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 25 καθηγητές ή ποσοστό 71,43 %, σπάνια 8 καθηγητές ή ποσοστό 22,86 %, κάποιες φορές 2 καθηγητές ή ποσοστό 5,71 % (**Γράφημα 7.7_α**).

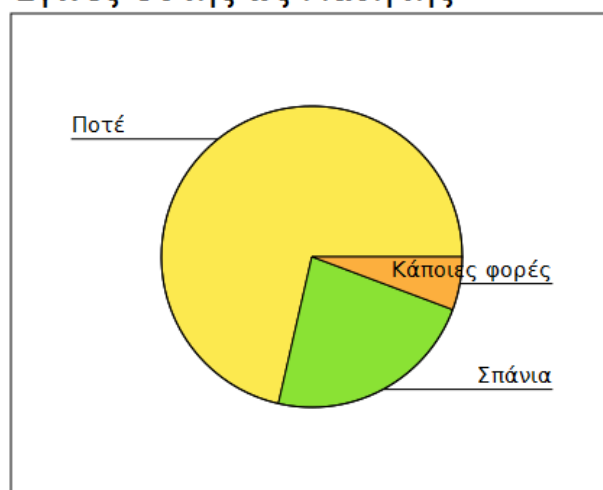
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Ανδρας

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	25	71,43	71,43	71,43	
Σπάνια	2	8	22,86	22,86	94,29	
Κάποιες φορές	3	2	5,71	5,71	100,00	
Σύνολο		35	100,0	100,0		

Πίνακας 7.7_α

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

Γράφημα 7.7_α Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύτης εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

7.2.2.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύτες εκφοβισμού ή βίας σε άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι γυναίκες καθηγητές απάντησαν: Ποτέ 52 καθηγητές ή ποσοστό 91,23 %, σπάνια 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,75 %, κάποιες φορές 2 καθηγητές ή ποσοστό 3,51 % (**Γράφημα 7.7_β**).

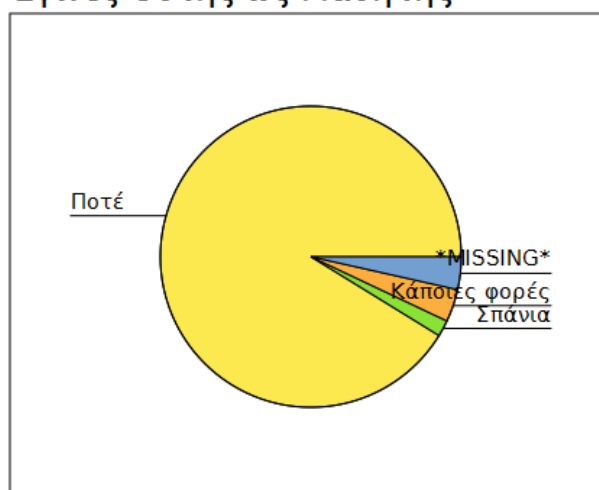
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	52	91,23	94,55	94,55
Σπάνια	2	1	1,75	1,82	96,36
Κάποιες φορές	3	2	3,51	3,64	100,00
	.	2	3,51	Ελλείπουσες	
Σύνολο		57	100,0	100,0	

Πίνακας 7.7_β

Έγινες Θύτης ως Μαθητής

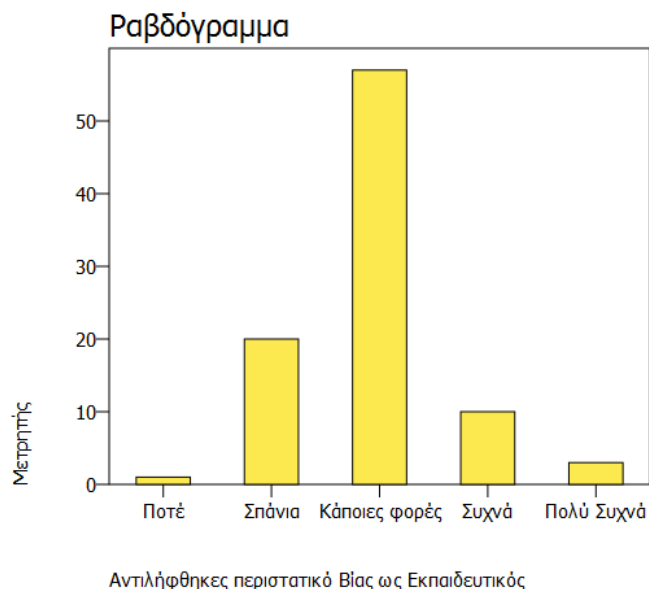
Γράφημα 7.7β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύτης εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

7.2.3. Πόσο συχνά στη διάρκεια της θητείας σας ως εκπαιδευτικού πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν αντιλήφθηκες περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτικός μεταξύ των παιδιών οι καθηγητές απάντησαν: «κάποιες φορές» απάντησαν 57 καθηγητές ή ποσοστό 61,96 %, «σπάνια» 20 καθηγητές ή ποσοστό 21,74 %, «Συχνά» απάντησαν 10 καθηγητές ή ποσοστό 10,87 % «Ποτέ» απάντησε 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 (**Γράφημα 7.8**).

Αντιλήφθηκες περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτικός

Ετικέτα	Τιμή	Γιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	1	1,09	1,10	1,10	
Σπάνια	2	20	21,74	21,98	23,08	
Κάποιες φορές	3	57	61,96	62,64	85,71	
Συχνά	4	10	10,87	10,99	96,70	
Πολύ Συχνά	5	3	3,26	3,30	100,00	
.		1	1,09	Ελλείπουσες		
Σύνολο		92	100,0	100.0		

Γράφημα 7.8_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν αντιλήφθηκαν περιστατικό Βίας στο σχολείο τους ως Εκπαιδευτικοί

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.8_α 7.8_β, και στους πίνακες 7.8_α 7.8_β.

7.2.3.1. Πόσο συχνά στη διάρκεια της θητείας σας ως εκπαιδευτικού πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν αντιλήφθηκες περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτικός μεταξύ των παιδιών οι άνδρες καθηγητές απάντησαν: «κάποιες φορές» απάντησαν 23 καθηγητές ή ποσοστό 65,71 %, «σπάνια» 7 καθηγητές ή ποσοστό 20,00 %, «Συχνά» απάντησαν 4 καθηγητές ή ποσοστό 11,43 % «Ποτέ» απάντησε 1 καθηγητής ή ποσοστό 2,86 % (**Γράφημα 7.8_α**).

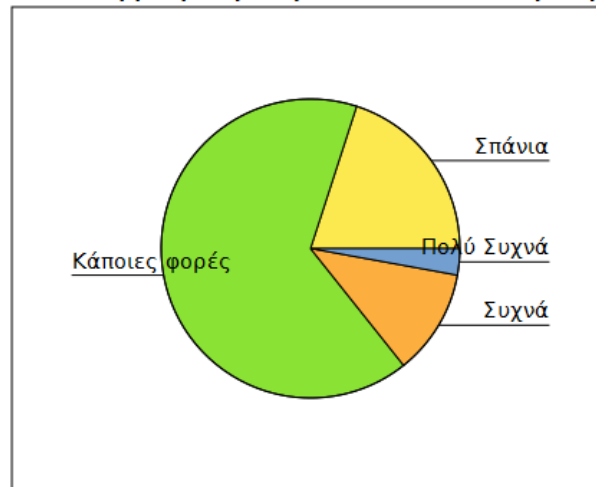
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Ανδρας

Αντιλήφθηκες περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτικός

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σπάνια	2	7	20,00	20,00	20,00	
Κάποιες φορές	3	23	65,71	65,71	85,71	
Συχνά	4	4	11,43	11,43	97,14	
Πολύ Συχνά	5	1	2,86	2,86	100,00	
Σύνολο		35	100,0	100,0		

Πίνακας 7.8_α

Αντιλήφθηκες περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτι

Γράφημα 7.8α Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν αντιλήφθηκαν περιστατικό βίας στο σχολείο τους ως Εκπαιδευτικοί

7.2.3.2. Πόσο συχνά στη διάρκεια της θητείας σας ως εκπαιδευτικού πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν αντιλήφθηκες περιστατικό βίας ως Εκπαιδευτικός μεταξύ των παιδιών οι γυναίκες καθηγητές απάντησαν: «κάποιες φορές» απάντησαν 34 καθηγητές ή ποσοστό 59,65 %, «σπάνια» 13 καθηγητές ή ποσοστό 23,21 %, «Συχνά» απάντησαν 6 καθηγητές ή ποσοστό 10,53 % «Ποτέ» απάντησε 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,79 (Γράφημα 7.8β).

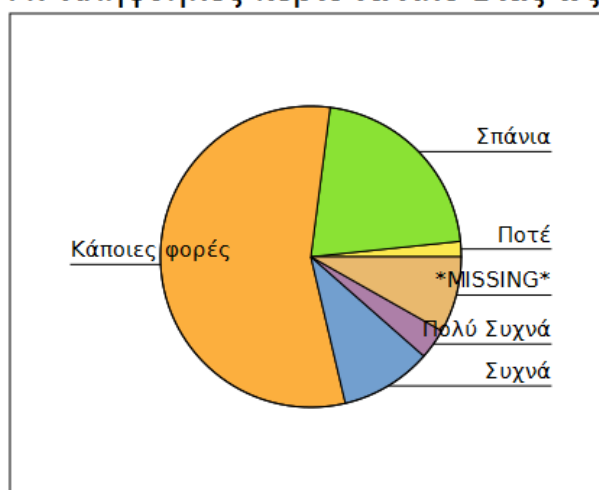
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Αντιλήφθηκες περιστατικό βίας ως Εκπαιδευτικός

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	1		1,75	1,79	1,79
Σπάνια	2	13		22,81	23,21	25,00
Κάποιες φορές	3	34		59,65	60,71	85,71
Συχνά	4	6		10,53	10,71	96,43
Πολύ Συχνά	5	2		3,51	3,57	100,00
	.	1		1,75	Ελλείπουσες	
Σύνολο		57		100,0	100,0	

Πίνακας 7.8β

Αντιλήφθηκαν περιστατικό Βίας ως Εκπαιδευτι

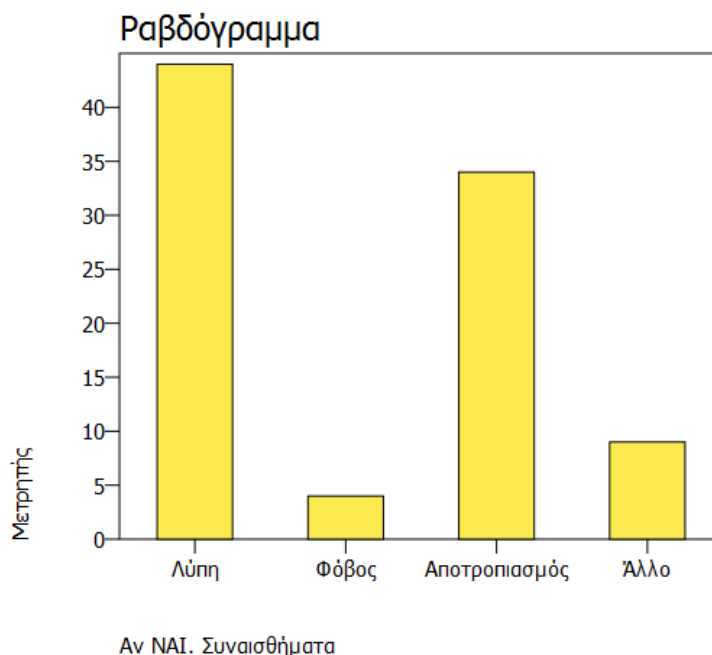
Γράφημα 7.8β Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν αντιλήφθηκαν περιστατικό Βίας στο σχολείο τους ως Εκπαιδευτικοί

7.2.4 Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Σχετικά με τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα περιστατικά βίας, οι περισσότεροι (44 Καθηγητές, ή ποσοστό 47,83 %) αισθάνθηκαν λύπη, και ακολουθεί, αποτροπιασμός (34 Καθηγητές, ή ποσοστό 36,96 %). Ακολουθώντας, αρκετοί Καθηγητές αισθάνονται φόβο (4 Καθηγητές, ή ποσοστό 4,35 %), ενώ 9 Καθηγητές ανέφεραν κάποιο άλλο συναίσθημα (9 Καθηγητές, ή ποσοστό 9,78 %) (**Γράφημα 7.9**).

Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	44	47,83	48,35	48,35
Φόβος	2	4	4,35	4,40	52,75
Αποτροπιασμός	3	34	36,96	37,36	90,11
Άλλο	6	9	9,78	9,89	100,00
.	.	1	1,09	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.9_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με τα συναισθήματά τους όταν παρατηρούν φαινόμενο εκφοβισμού ή βίας.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.9_α 7.9_β, και στους πίνακες 7.9_α 7.9_β.

7.2.4.1. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας

Σχετικά με τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα περιστατικά βίας, οι περισσότεροι (20 άνδρες Καθηγητές, ή ποσοστό 57,14 %) αισθάνθηκαν αποτροπιασμό, και ακολουθεί, λύπη (11 άνδρες Καθηγητές, ή ποσοστό 31,43 %). Ακολουθώντας, 2 Καθηγητές αισθάνονται φόβο (2 Καθηγητές, ή ποσοστό 5,71 %) και 2 άνδρες Καθηγητές ανέφεραν κάποιο άλλο συναίσθημα (2 Καθηγητές, ή ποσοστό 5,71 %) (**Γράφημα 7.10_α**).

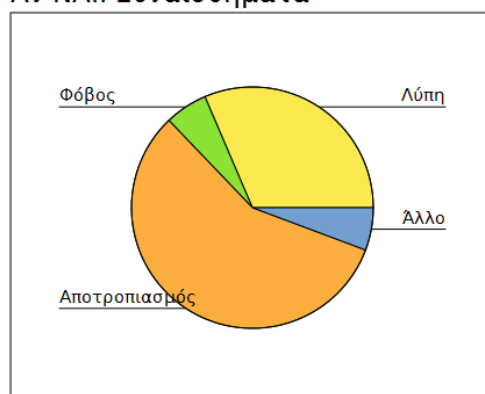
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	11	31,43	31,43	31,43	
Φόβος	2	2	5,71	5,71	37,14	
Αποτροπιασμός	3	20	57,14	57,14	94,29	
Άλλο	6	2	5,71	5,71	100,00	
Σύνολο		35	100,0	100,0		

Πίνακας 7.9_α

Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Γράφημα 7.9_α Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με τα συναισθήματά τους όταν παρατηρούν φαινόμενο εκφοβισμού ή βίας.

7.2.4.2. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας

Σχετικά με τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα περιστατικά βίας, οι περισσότεροι (33 γυναίκες Καθηγητές, ή ποσοστό 57,89 %) αισθάνθηκαν λύπη, και ακολουθεί, αποτροπιασμός (14 Καθηγητές, ή ποσοστό 24,56 %). Ακολουθώντας, 2 Καθηγητές αισθάνονται φόβο (2 Καθηγητές, ή ποσοστό 3,51 %), ενώ 7 Καθηγητές ανέφεραν κάποιο άλλο συναίσθημα (7 Καθηγητές, ή ποσοστό 12 %) (**Γράφημα 7.9β**).

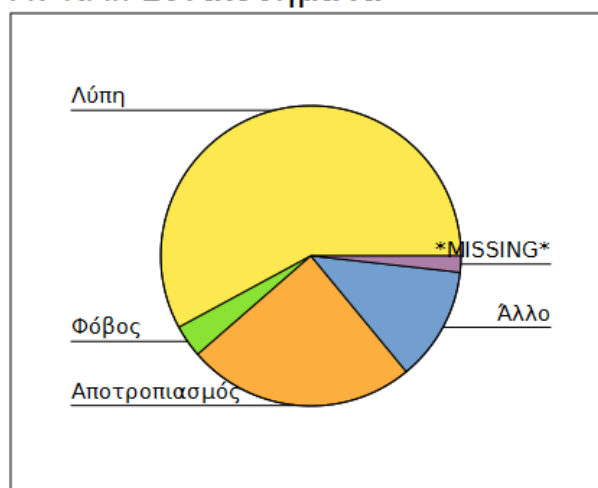
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	33	57,89	58,93	58,93	
Φόβος	2	2	3,51	3,57	62,50	
Αποτροπιασμός	3	14	24,56	25,00	87,50	
Άλλο	6	7	12,28	12,50	100,00	
	.	1	1,75	Ελλείπουσες		
Σύνολο		57	100,0	100,0		

Πίνακας 7.9β

Αν ΝΑΙ. Συναισθήματα

Γράφημα 7.9β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με τα συναισθήματά τους όταν παρατηρούν φαινόμενο εκφοβισμού ή βίας.

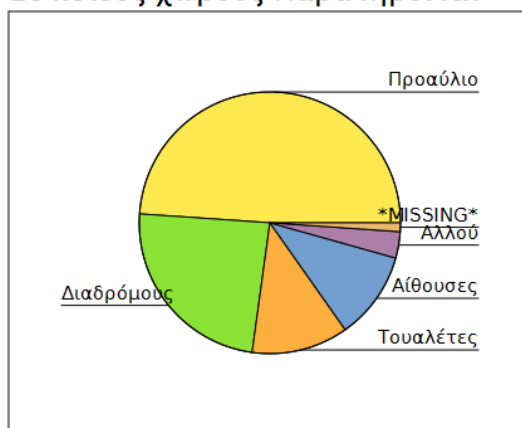
7.2.5. Σε ποιους χώρους έχετε παρατηρήσει φαινόμενα βίας;

Σχετικά με τους χώρους στους οποίους παρατηρούνται περιστατικά βίας, οι περισσότεροι (45 Καθηγητές, ή ποσοστό 48,91 %) απάντησαν στο «προαύλιο», και ακολουθεί, στους «Διαδρόμους» (22 Καθηγητές, ή ποσοστό 23,91 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν στις «Τουαλέτες» (11 Καθηγητές, ή ποσοστό 11,96 %), 10 καθηγητές ή ποσοστό 10,87 % απάντησαν στις «Αίθουσες Διδασκαλίας» ενώ 3 Καθηγητές ή ποσοστό 3,26 % ανέφεραν κάποιο άλλο χώρο (Γράφημα 7.10).

Σε ποιούς χώρους Παρατηρείται

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Προαύλιο	1	45	48,91	49,45	49,45
Διαδρόμους	2	22	23,91	24,18	73,63
Τουαλέτες	3	11	11,96	12,09	85,71
Αίθουσες	4	10	10,87	10,99	96,70
Αλλού	5	3	3,26	3,30	100,00
.		1	1,09	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Σε ποιούς χώρους Παρατηρείται

Γράφημα 7.10_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με τους χώρους στους οποίους παρατηρούν φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας.

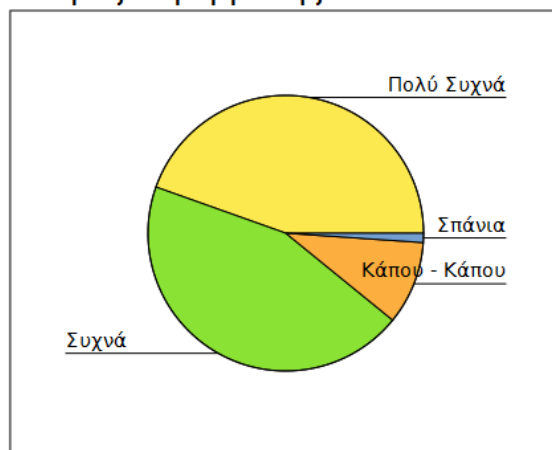
7.2.6. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά

Στην ερώτηση αν παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν παρατηρούνται περιστατικά βίας απάντησαν: ,σαράντα ένας καθηγητές «Πολύ Συχνά» (41 Καθηγητές, ή ποσοστό 44,57 %) ίδιος αριθμός καθηγητών απάντησαν «Συχνά» (41 Καθηγητές, ή ποσοστό 44,57 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Κάπου κάπου» (9 Καθηγητές, ή ποσοστό 9,78 %), 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 % απάντησε «Σπάνια» (Γράφημα 7.11).

Βαθμός παρέμβασης Εκπαιδευτικών

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Πολύ Συχνά	1	41	44,57	44,57	44,57
Συχνά	2	41	44,57	44,57	89,13
Κάπου - Κάπου	3	9	9,78	9,78	98,91
Σπάνια	4	1	1,09	1,09	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Βαθμός παρέμβασης Εκπαιδευτικών

Γράφημα 7.11_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το βαθμό παρέμβασης των εκπαιδευτικών όταν παρατηρούν φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας.

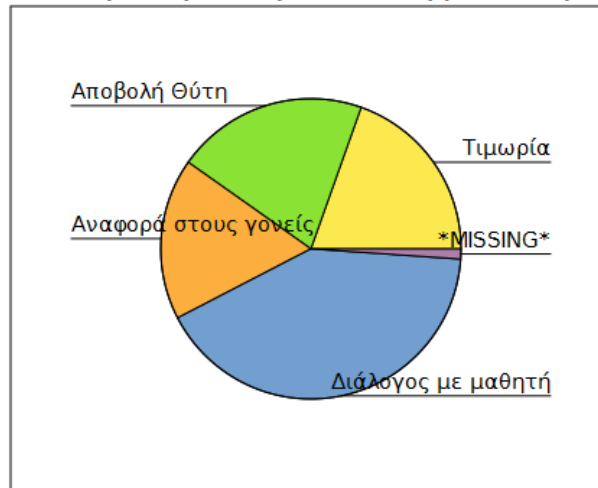
7.2.7. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση αντιμετώπισης φαινομένων βίας

Στην ερώτηση για την ποιο συχνή αντίδραση του σχολείου όταν παρατηρούνται περιστατικά βίας απάντησαν: τριάντα οχτώ καθηγητές «Διάλογος με το μαθητή» (38 Καθηγητές, ή ποσοστό 41,30 %), δέκα εννιά καθηγητές απάντησαν «Αποβολή του Θύτη» (19 Καθηγητές, ή ποσοστό 20,65 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Τιμωρία» (18 Καθηγητές, ή ποσοστό 19,78 %), 16 καθηγητές ή ποσοστό 17,39 % απάντησαν «Αναφορά στους γονείς» (**Γράφημα 7.12**).

Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Τιμωρία	1	18	19,57	19,78	19,78
Αποβολή Θύτη	2	19	20,65	20,88	40,66
Αναφορά στους γονείς	3	16	17,39	17,58	58,24
Διάλογος με μαθητή	4	38	41,30	41,76	100,00
	.	1	1,09	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου

Γράφημα 7.12_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το τρόπο που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας.

7.3 Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying)

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να επιλέξουν την απάντηση που είναι πιο κοντά σε αυτό που πιστεύουν ότι θα έκαναν, αν αντιλαμβανόταν ένα περιστατικό Σχολικού εκφοβισμού

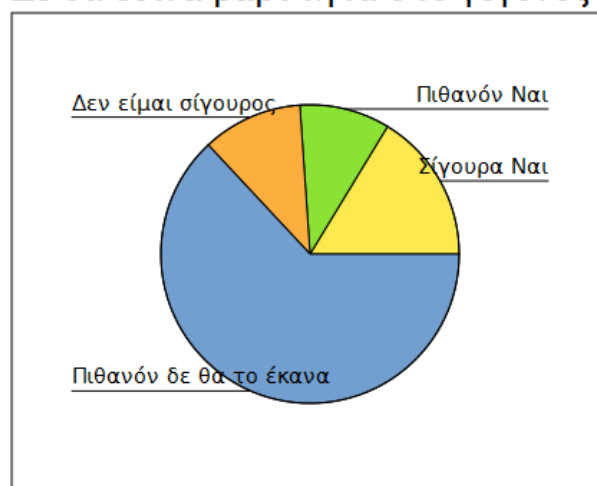
7.3.1. Δεν θα έδινα βαρύτητα στο θέμα

Στην ερώτηση αν δε θα έδιναν βαρύτητα στο θέμα απάντησαν: «Πιθανόν δε θα το έκανα» απάντησαν 58 καθηγητές ή ποσοστό 63,04 %, «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησαν 15 καθηγητές ή ποσοστό 16,30 %, « Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 10 καθηγητές ή ποσοστό 10,87 %, ενώ «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 9 καθηγητές ή ποσοστό 9,78 % (**Γράφημα 7.13**).

Δε θα έδινα βαρύτητα στο γεγονός

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	15	16,30	16,30	16,30
Πιθανόν Ναι	2	9	9,78	9,78	26,09
Δεν είμαι σίγουρος	3	10	10,87	10,87	36,96
Πιθανόν δε θα το έκανα	4	58	63,04	63,04	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Δε θα έδινα βαρύτητα στο γεγονός

Γράφημα 7.13_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν δε θα έδιναν βαρύτητα σε ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας.

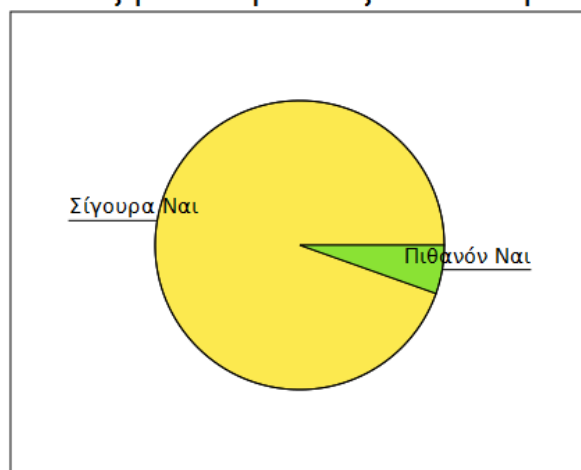
7.3.2.Θα συζητούσα το θέμα με τους συναδέλφους μου στο σχολείο

Στην ερώτηση αν θα συζητούσαν το θέμα με τους συναδέλφους στο σχολείο απάντησαν: «Σίγουρα Ναι» απάντησαν 87 καθηγητές ή ποσοστό 94,57 %, «Πιθανόν Ναι» απάντησαν 5 καθηγητές ή ποσοστό 5,43 % (Γράφημα 7.14).

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Τικέτα Τιμής	Αριθμ	Αχνότητα	Ποσοστά	Σίγουρα Ποσοστά	Προσφωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	87		94,57	94,57	94,57
Πιθανόν Ναι	5		5,43	5,43	5,43
Όλο	92		100,0	100,0	100,0

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Γράφημα 7.14_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα συζητούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν με τους συναδέλφους τους.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.14_α 7.14_β, και στους πίνακες 7.14_α 7.14_β.

7.3.2.1. Θα συζητούσα το θέμα με τους συναδέλφους μου στο σχολείο

Στην ερώτηση αν θα συζητούσαν το θέμα με τους συναδέλφους στο σχολείο απάντησαν: «Σίγουρα Ναι» απάντησαν 31 άνδρες καθηγητές ή ποσοστό 88,57 %, «Πιθανόν Ναι» απάντησαν 4 άνδρες καθηγητές ή ποσοστό 11,43 % (**Γράφημα 7.14_α**).

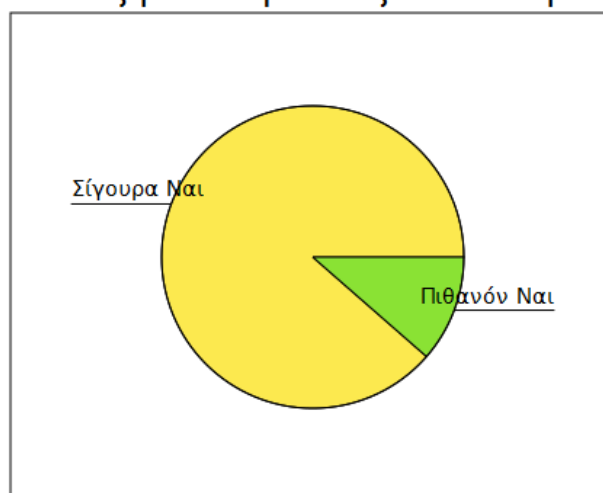
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Ετικέτα	Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	31	88,57	88,57	88,57	
Πιθανόν Ναι	2	4	11,43	11,43	11,43	100,00
Σύνολο		35	100,0	100,0		

Πίνακας 7.14_α

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Γράφημα 7.14_α Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν θα συζητούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν με τους συναδέλφους τους.

7.3.2.2. Θα συζητούσα το θέμα με τους συναδέλφους μου στο σχολείο

Στην ερώτηση αν θα συζητούσαν το θέμα με τους συναδέλφους στο σχολείο απάντησαν: «Σίγουρα Ναι» απάντησαν 56 γυναίκες καθηγήτρες ή ποσοστό 98,25 %, «Πιθανόν Ναι» απάντησε 1 γυναίκα καθηγήτριάς ή ποσοστό 1,75 % (**Γράφημα 7.214_β**).

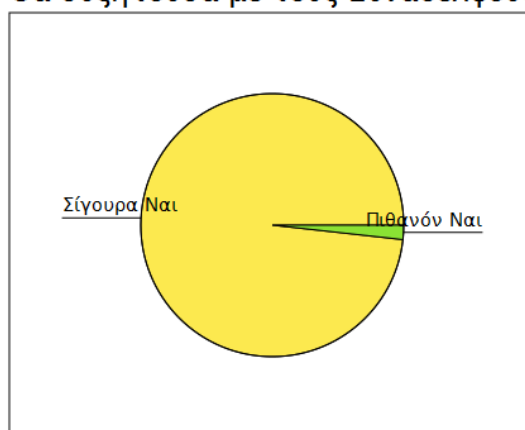
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Ετικέτα	Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	56	98,25	98,25	98,25	
Πιθανόν Ναι	2	1	1,75	1,75	100,00	
Σύνολο		57	100,0	100,0		

Πίνακας 7.14_β

Θα συζητούσα με τους Συναδέλφους

Γράφημα 7.14β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν θα συζητούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν με τους συναδέλφους τους.

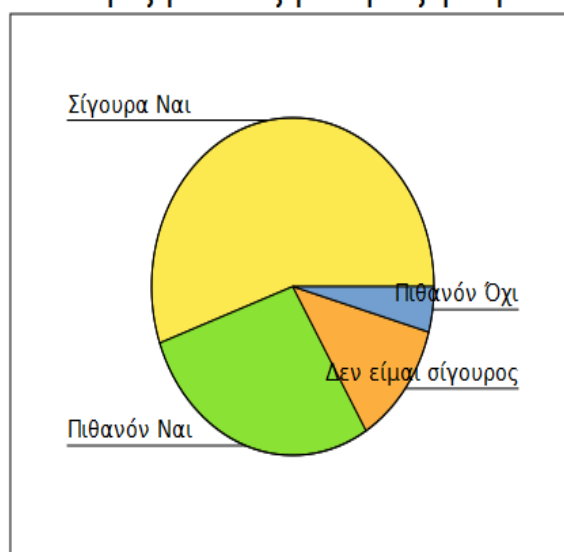
7.3.3.Θα συγκαλούσα μια σύσκεψη των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων του θύτη ή των θυτών, θα τους έλεγα τι συμβαίνει και θα τους ζητούσα να προτείνουν τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη βελτίωση της κατάστασης

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα απάντησαν: πενήντα ένας καθηγητές «Σίγουρα Ναι» (51 καθηγητές ή 55,43 %), είκοσι έξι καθηγητές «Πιθανόν Ναι» (26 καθηγητές ή 28,26 %), ένδεκα καθηγητές «Δεν είμαι σίγουρος» (11 καθηγητές ή 11,96 %) ενώ τέσσερις καθηγητές «Πιθανόν Όχι» (4 καθηγητές ή 4,35 %) (Γράφημα 7.15).

Διάλογος με τους μαθητές για βελτίωση της κατάστασης

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	51	55,43	55,43	55,43
Πιθανόν Ναι	2	26	28,26	28,26	83,70
Δεν είμαι σίγουρος	3	11	11,96	11,96	95,65
Πιθανόν Όχι	4	4	4,35	4,35	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Διάλογος με τους μαθητές για βελτίωση της κ

Γράφημα 7.15_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα συζητούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν με τους μαθητές για να βελτιωθεί η κατάσταση.

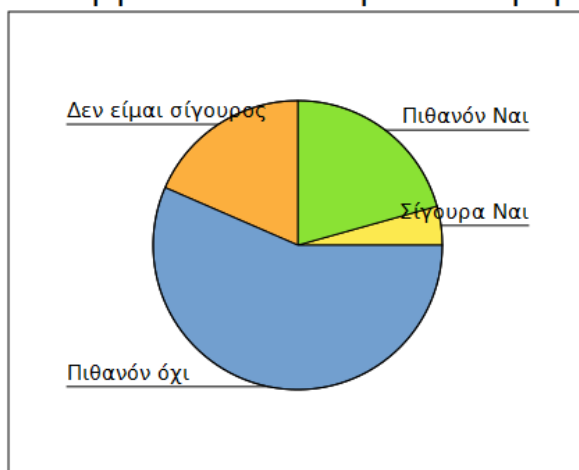
7.3.4.Θα το άφηνα σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει

Στην ερώτηση αν θα άφηναν οι καθηγητές ένα περιστατικό βίας σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει απάντησαν: ,πενήντα δύο καθηγητές «Πιθανόν όχι» (52 Καθηγητές, ή ποσοστό 56,52 %) δέκα εννιά καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (19 Καθηγητές, ή ποσοστό 20,65 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (17 Καθηγητές, ή ποσοστό 18,48 %), 4 καθηγητές ή ποσοστό 4,35 % απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (**Γράφημα 7.16**).

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	4	4,35	4,35	4,35
Πιθανόν Ναι	2	19	20,65	20,65	25,00
Δεν είμαι σίγουρος	3	17	18,48	18,48	43,48
Πιθανόν όχι	4	52	56,52	56,52	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Γράφημα 7.16_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα άφηναν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσει κάποιος άλλος.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.16_α 7.16_β, και στους πίνακες 7.16_α 7.16_β.

7.3.4.1.Θα το άφηνα σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει

Στην ερώτηση αν θα άφηναν οι άνδρες καθηγητές ένα περιστατικό βίας σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει απάντησαν: ,δέκα εννιά καθηγητές «Πιθανόν όχι» (19 Καθηγητές, ή ποσοστό 54,29 %) 6 καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (6 Καθηγητές, ή ποσοστό 17,14 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (8 Καθηγητές, ή ποσοστό 22,86 %), 2 καθηγητές ή ποσοστό 5,71 % απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (**Γράφημα 7.16_α**).

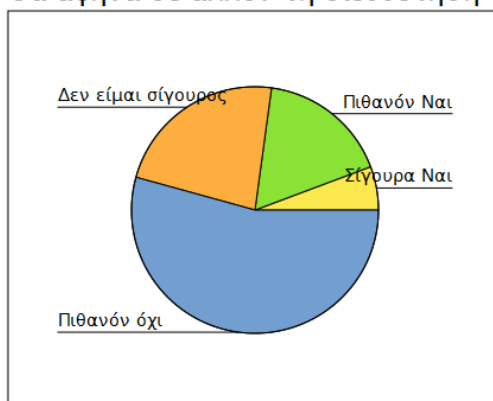
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	2	5,71	5,71	5,71
Πιθανόν Ναι	2	6	17,14	17,14	22,86
Δεν είμαι σίγουρος	3	8	22,86	22,86	45,71
Πιθανόν όχι	4	19	54,29	54,29	100,00
Σύνολο		35	100,0	100,0	

Πίνακας 7.16_α

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Γράφημα 7.16α_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν θα άφηναν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσει κάποιος άλλος.

7.3.4.2. Θα το άφηνα σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει

Στην ερώτηση αν θα άφηναν οι γυναίκες καθηγητές ένα περιστατικό βίας σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει απάντησαν: 33 καθηγητές «Πιθανόν όχι» (33 Καθηγητές, ή ποσοστό 57,89 %) 13 γυναίκες καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (13 Καθηγητές, ή ποσοστό 22,81 %).

Ακολουθώς, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (9 Καθηγητές, ή ποσοστό 15,79 %), 2 καθηγητές ή ποσοστό 3,51 % απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (**Γράφημα 7.16β**).

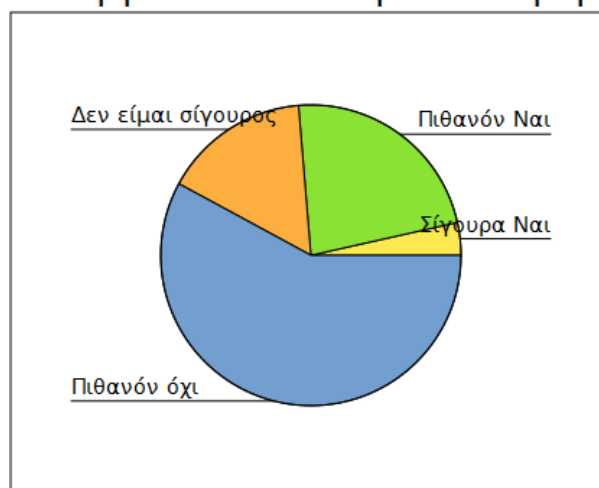
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	2	3,51	3,51	3,51
Πιθανόν Ναι	2	13	22,81	22,81	26,32
Δεν είμαι σίγουρος	3	9	15,79	15,79	42,11
Πιθανόν όχι	4	33	57,89	57,89	100,00
Σύνολο		57	100,0	100,0	

Πίνακας 7.16β

Θα άφηνα σε άλλον τη διευθέτηση

Γράφημα 7.16β. Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν θα άφηναν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσει κάποιος άλλος.

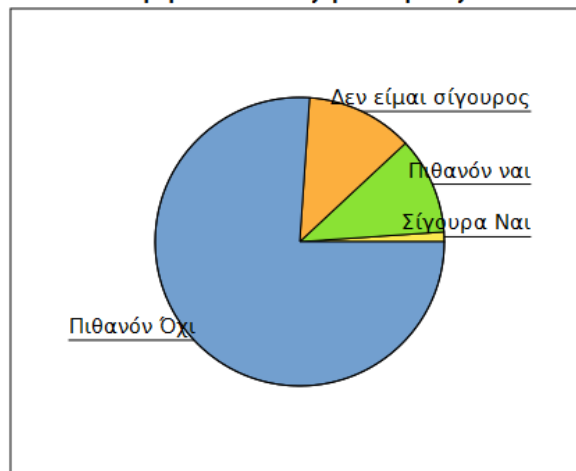
7.3.5.Θα άφηνα τους μαθητές να το διευθετήσουν μόνοι τους

Στην ερώτηση αν θα άφηναν οι καθηγητές ένα περιστατικό βίας στους μαθητές να το διευθετήσει απάντησαν: εβδομήντα καθηγητές «Πιθανόν όχι» (70 Καθηγητές, ή ποσοστό 76,09 %) ένδεκα καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (11 Καθηγητές, ή ποσοστό 11,96 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν ναι» (Κ10αθηγητές, ή ποσοστό 10,87 %), 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 % απάντησε «Σίγουρα Ναι» (**Γράφημα 7.17**).

Θα το άφηνα στους μαθητές να το διευθετήσουν

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	1	1,09	1,09	1,09
Πιθανόν ναι	2	10	10,87	10,87	11,96
Δεν είμαι σίγουρος	3	11	11,96	11,96	23,91
Πιθανόν Όχι	4	70	76,09	76,09	100,00

Θα το άφηναν στους μαθητές να το διευθετήσουν

Γράφημα 7.17_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα άφηναν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσουν οι μαθητές.

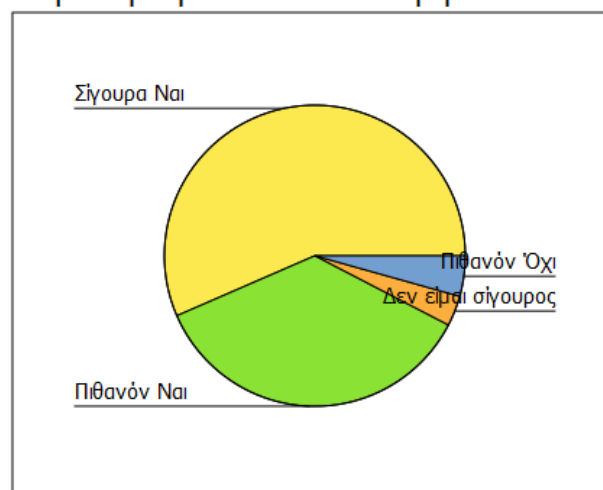
7.3.6.Θα παρέπεμπα το ζήτημα σε έναν ανώτερο (διευθυντή, υποδιευθυντή)

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα είναι: πενήντα δύο καθηγητές απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (52 καθηγητές ή 56,52 %), τριάντα τρεις καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (33 καθηγητές ή 35,87 %), τέσσερις καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Όχι» (4 καθηγητές ή 4,35 %) ενώ τρεις καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (3 καθηγητές ή 3,26 %) (**Γράφημα 7.18**).

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	52	56,52	56,52	56,52
Πιθανόν Ναι	2	33	35,87	35,87	92,39
Δεν είμαι σίγουρος	3	3	3,26	3,26	95,65
Πιθανόν Όχι	4	4	4,35	4,35	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Γράφημα 7.18_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα παρέπεμπαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσουν ο διευθυντής ή ο υποδιευθυντής.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.18_α 7.18_β, και στους πίνακες 7.18_α 7.18_β.

7.3.6.1.Θα παρέπεμπα το ζήτημα σε έναν ανώτερο (διευθυντή, υποδιευθυντή)

Οι απαντήσεις των ανδρών εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα είναι: είκοσι ένας άνδρες καθηγητές απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (21 καθηγητές ή 60,00 %), 10 καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (10 καθηγητές ή 28,57 %), τέσσερις καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Όχι» (4 καθηγητές ή 11,43 %) (**Γράφημα 7.18_α**).

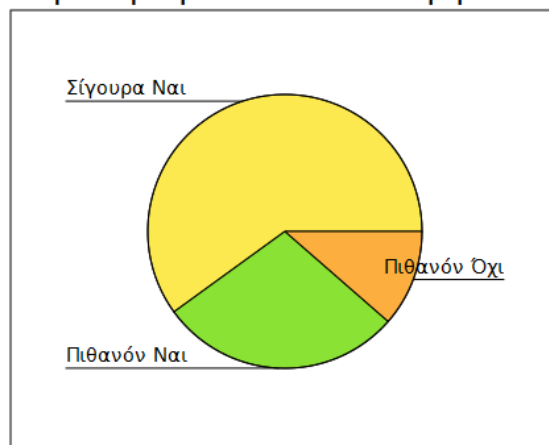
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Ετικέτα	Τιμή	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	21	60,00	60,00	60,00	
Πιθανόν Ναι	2	10	28,57	28,57	88,57	
Πιθανόν Όχι	4	4	11,43	11,43	100,00	
Σύνολο		35	100,0	100,0		

Πίνακας 7.18_α

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Γράφημα 7.18_α_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν θα παρέπεμπαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσουν ο διευθυντής ή ο υποδιευθυντής.

7.3.6.2.Θα παρέπεμπα το ζήτημα σε έναν ανώτερο (διευθυντή, υποδιευθυντή)

Οι απαντήσεις των γυναικών εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα είναι: τριάντα μία γυναίκες καθηγητές απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (31 καθηγητές ή 54,39 %), είκοσι τρεις καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (23 καθηγητές ή 40,35 %), ενώ τρεις καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (3 καθηγητές ή 5,26 %) (**Γράφημα 7.18_β**).

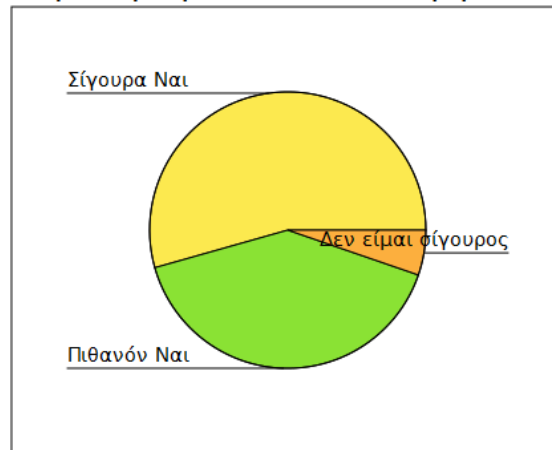
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	31	54,39	54,39	54,39
Πιθανόν Ναι	2	23	40,35	40,35	94,74
Δεν είμαι σίγουρος	3	3	5,26	5,26	100,00
Σύνολο		57	100,0	100,0	

Πίνακας 7.18_β

Παραπομπή στον Διευθυντή ή Υποδιευθυντή

Γράφημα 7.18β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν θα παρέπεμπαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν να το διευθετήσουν ο διευθυντής ή ο υποδιευθυντής.

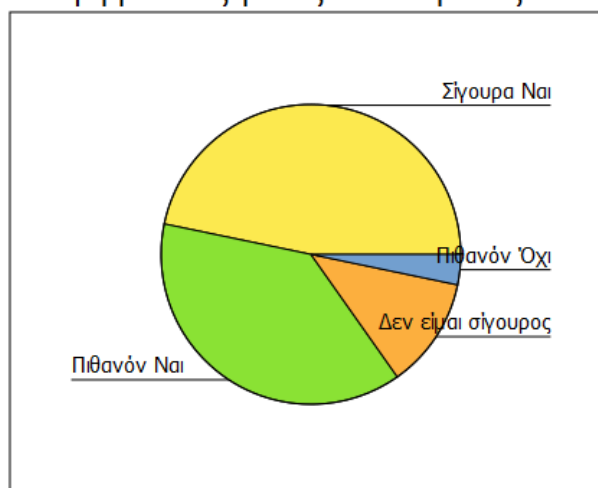
7.3.7 εκφράσω την ανησυχία μου σχετικά με την ψυχολογική ισορροπία του παιδιού

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στο παραπάνω ερώτημα ήταν: σαράντα τρεις καθηγητές απάντησαν «Σίγουρα Ναι» (43 καθηγητές ή 46,74 %), τριάντα πέντε καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (35 καθηγητές ή 38,04 %), ένδεκα καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (11 καθηγητές ή 11,96 %), ενώ τρεις καθηγητές «Πιθανόν Όχι» (3 καθηγητές ή 3,26 %) (**Γράφημα 7.19**).

Επαφή με τους γονείς του Θύματος

Τικέτα Τιμής	Αριθμός	Ασφάλεια	Ποσοστιαίες	Σίγουρα Ποσοστά	Προσφωρεντικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	3	5,74	5,74	5,74	5,74
Πιθανόν Ναι	5	8,04	8,04	8,04	4,78
Δεν είμαι σίγουρος	1	1,96	1,96	1,96	5,74
Πιθανόν Όχι		26	26	26	00,00
Σύνολο	2	00,0	00,0		

Επαφή με τους γονείς του Θύματος

Γράφημα 7.19_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα ερχόταν σε επαφή με τους γονείς του θύματος για ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας που παρατήρησαν.

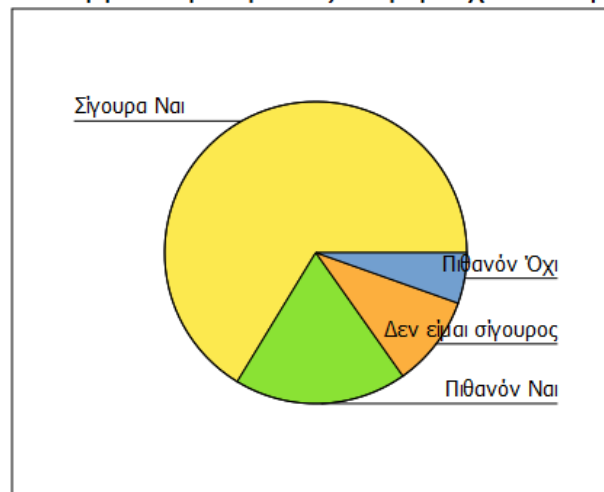
7.3.8.Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.

Στην ερώτηση αν θα ενθάρρυναν το θύμα να μη δέχεται πράξεις εκφοβισμού απάντησαν: εξήντα ένας καθηγητές «Σίγουρα Ναι» (61 Καθηγητές, ή ποσοστό 66,30 %) δέκα επτά καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (17 Καθηγητές, ή ποσοστό 18,48 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (9 Καθηγητές, ή ποσοστό 9,78 %), 5 καθηγητές ή ποσοστό 5,43 % απάντησε «Πιθανόν Όχι» (**Γράφημα 7.20**).

Ενθάρρυνση Θύματος να μη δέχεται εκφοβισμό

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	61	66,30	66,30	66,30
Πιθανόν Ναι	2	17	18,48	18,48	84,78
Δεν είμαι σίγουρος	3	9	9,78	9,78	94,57
Πιθανόν Όχι	4	5	5,43	5,43	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Ενθάρρυνση Θύματος να μη δέχεται εκφοβισμό

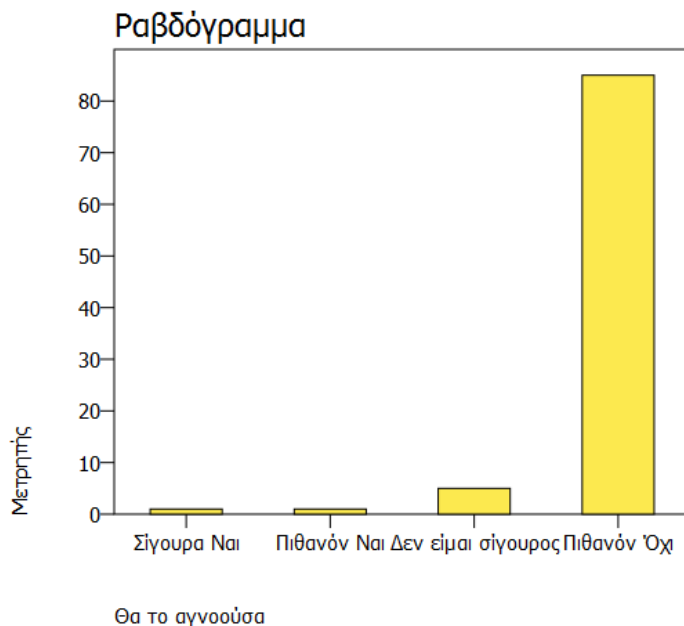
Γράφημα 7.20_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα ενθάρρυναν το θύμα να μη δέχεται πράξεις εκφοβισμού.

7.3.9. Θα το αγνοούσα

Στην ερώτηση αν θα αγνοούσαν το θέμα απάντησαν: «Πιθανόν Όχι» απάντησαν 85 καθηγητές ή ποσοστό 92,39 %, «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 5 καθηγητές ή ποσοστό 5,43 %, «Πιθανόν Ναι» απάντησε 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 % και ο ίδιος αριθμός «Σίγουρα Ναι» (**Γράφημα 7.21**).

Θα το αγνοούσα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	1	1,09	1,09	1,09
Πιθανόν Ναι	2	1	1,09	1,09	2,17
Δεν είμαι σίγουρος	3	5	5,43	5,43	7,61
Πιθανόν Όχι	4	85	92,39	92,39	100,00
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.21_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα αγνοούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 7.21_α 7.21_β, και στους πίνακες 7.21_α 7.21_β.

7.3.9.1.Θα το αγνοούσα

Στην ερώτηση αν θα αγνοούσαν το θέμα απάντησαν: «Πιθανόν Όχι» απάντησαν 32 άνδρες καθηγητές ή ποσοστό 91,43 %, «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 1 καθηγητές ή ποσοστό 2,86 %, «Πιθανόν Ναι» απάντησε 1 καθηγητής ή ποσοστό 2,86 % και ο ίδιος αριθμός «Σίγουρα Ναι» (1 καθηγητής ή 2,86%) (**Γράφημα 7.21_α**).

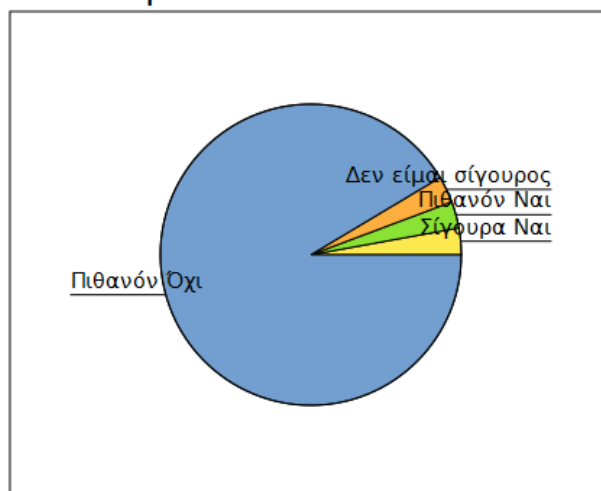
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Θα το αγνοούσα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	1	2,86	2,86	2,86
Πιθανόν Ναι	2	1	2,86	2,86	5,71
Δεν είμαι σίγουρος	3	1	2,86	2,86	8,57
Πιθανόν Όχι	4	32	91,43	91,43	100,00
Σύνολο		35	100,0	100,0	

Πίνακας 7.21_α

Θα το αγνοούσα

Γράφημα 7.21_α_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών καθηγητών σχετικά με το αν θα αγνοούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας.

7.3.9.2.Θα το αγνοούσα

Στην ερώτηση αν θα αγνοούσαν το θέμα οι γυναίκες εκπαιδευτικοί απάντησαν: «Πιθανόν Όχι» απάντησαν 53 γυναίκες καθηγητές ή ποσοστό 92,98 %, «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 4 καθηγητές ή ποσοστό 7,02 % (**Γράφημα 7.21_β**).

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Θα το αγνοούσα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστά	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	7,02	7,02	7,02
Πιθανόν Όχι	4	53	92,98	92,98	100,00
Σύνολο		57	100,0	100,0	

Πίνακας 7.21_β

Θα το αγνοούσα

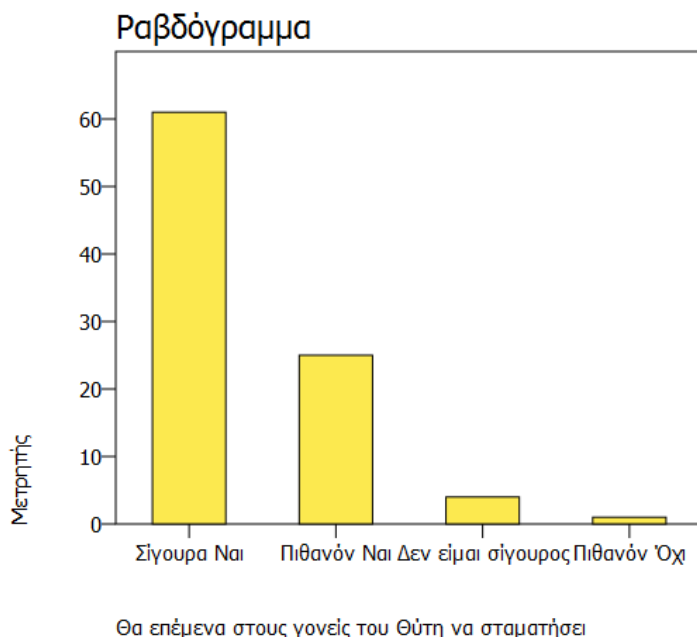
Γράφημα 7.21β_ Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών καθηγητών σχετικά με το αν θα αγνοούσαν ένα περιστατικό εκφοβισμού ή βίας.

7.3.10. Θα επέμενα στους γονείς ή κηδεμόνες του θύτη ότι η συμπεριφορά πρέπει να σταματήσει

Στην ερώτηση αν θα απευθυνόμουν στους κηδεμόνες του θύτη και θα επέμενα να σταματήσει αυτή τη συμπεριφορά εκφοβισμού απάντησαν: εξήντα ένας καθηγητές «Σίγουρα Ναι» (61 Καθηγητές, ή ποσοστό 66,30 %) είκοσι πέντε καθηγητές απάντησαν «Πιθανόν Ναι» (25 Καθηγητές, ή ποσοστό 27,17 %). Ακολούθως, αρκετοί Καθηγητές απάντησαν «Δεν είμαι σίγουρος» (4 Καθηγητές, ή ποσοστό 4,35 %), ενώ 1 καθηγητής ή ποσοστό 1,09 % απάντησε «Πιθανόν Όχι» (Γράφημα 7.22).

Θα επέμενα στους γονείς του θύτη να σταματήσει

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα Ναι	1	61	66,30	67,03	67,03
Πιθανόν Ναι	2	25	27,17	27,47	94,51
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	4,35	4,40	98,90
Πιθανόν Όχι	4	1	1,09	1,10	100,00
.		1	1,09	Ελλείπουσες	
Σύνολο		92	100,0	100,0	

Γράφημα 7.22_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των καθηγητών σχετικά με το αν θα απευθυνόταν στους κηδεμόνες του θύτη ώστε να σταματήσει

7.4 Συσχέτιση των μεταβλητών 01(Φύλο) και 12 (Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου)

Θα επιχειρήσουμε να εξετάσουμε αν οι μεταβλητές 01 (Φύλο) και 12 (Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου), είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Δηλαδή αν εξαρτάται η αντίδραση αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού από το φύλλο των εκπαιδευτικών και με τον ίδιο έλεγχο, θα μπορούσαμε να ελέγξουμε κατά πόσο η Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου σχολικού εκφοβισμού παρουσιάζει ομοιογένεια, εξεταζόμενη στα δύο είδη φύλων.

CROSSTABS

CROSSTABS /TABLES= Μετ0001 BY Μετ0012 /FORMAT=AVALUE TABLES PIVOT /STATISTICS=CHISQ /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL EXPECTED.

Σύνοψη

	Υποθέσεις					
	Εγκυρες		Ελλείπουσες		Σύνολο	
	N	Ποσοστά	N	Ποσοστά	N	Ποσοστά
Φύλο * Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου	91	98,9%	1	1,1%	92	100,0%

Πίνακας 2

Αντίδραση Αντιμετώπισης Φαινομένου					
Φύλο	Τιμωρία	Αποβολή Θύτη	Αναφορά στους γονείς	Διάλογος με μαθητή	Σύνολο

Άνδρας	5,00	5,00	10,00	14,00	34,00
	6,73	7,10	5,98	14,20	,00
	14,71%	14,71%	29,41%	41,18%	100,00%
	27,78%	26,32%	62,50%	36,84%	37,36%
	5,49%	5,49%	10,99%	15,38%	37,36%
Γυναίκα	13,00	14,00	6,00	24,00	57,00
	11,27	11,90	10,02	23,80	,00
	22,81%	24,56%	10,53%	42,11%	100,00%
	72,22%	73,68%	37,50%	63,16%	62,64%
	14,29%	15,38%	6,59%	26,37%	62,64%
Σύνολο	18,00	19,00	16,00	38,00	91,00
	19,78%	20,88%	17,58%	41,76%	100,00%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	19,78%	20,88%	17,58%	41,76%	100,00%

Τεστ Χ-Τετραγώνων.

Στατιστικά	Τιμή	ΒΕ	Ασυμπτ. Στ. Σημ. (2 - κατ/νσης)
Pearson Χ-Τετράγωνο	6,02	3	,111
Λόγος Πιθανότητας	5,92	3	,116
Γραμμική-επί-Γραμμική Συσχέτιση	,96	1	,327

7.4.1 Στατιστικές Υποθέσεις

Για να ελέγξουμε την ανεξαρτησία των δύο παραπάνω ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείγματος, τότε οι υπό έλεγχο υποθέσεις διατυπώνονται ως εξής:

H₀: Το Φύλλο των εκπαιδευτικών και ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους.

H_a: Το Φύλλο των εκπαιδευτικών και ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού δεν είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους.

Αντίστοιχα, αν θέλουμε να ελέγξουμε την ομοιογένεια ενός χαρακτηριστικού ως προς κάποιο άλλο, τότε οι υπό έλεγχο υποθέσεις είναι:

H₀: Ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού παρουσιάζει ομοιογένεια, ως προς το Φύλλο των εκπαιδευτικών.

Ηα: Ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού δεν παρουσιάζει ομοιογένεια, ως προς το Φύλλο των εκπαιδευτικών.

7.4.2 Στατιστικός Έλεγχος

χ^2 –test (chi-square test)

Ο έλεγχος χ^2 εντοπίζει τυχόν διαφορές που υπάρχουν στην κατανομή των τιμών της μιας μεταβλητής στις τιμές της άλλης.

7.4.3 Ερμηνεία Αποτελεσμάτων

Ο έλεγχος χ^2 βασίζεται στο στατιστικό του Pearson και γι' αυτό διαβάζουμε την πρώτη γραμμή του τελευταίου πίνακα.

Το επίπεδο σημαντικότητας του ελέγχου 0,111 είναι μεγαλύτερο του $\alpha = 0,05$.

Επίσης, παρατηρούμε ότι σε όλα τα κελιά του δεύτερου πίνακα, οι αναμενόμενες συχνότητες (δεύτερο νούμερο σε κάθε κελί του πίνακα Crosstabs) είναι μεγαλύτερες του 5, άρα το αποτέλεσμα του ελέγχου μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστο. Άρα δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση H_0 .

7.4.4 Συμπέρασμα

Ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού και το Φύλλο των εκπαιδευτικών είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους ($\chi^2 = 6,02$, $df = 3$, $sig. = 0.111$).

Σε ότι αφορά στον έλεγχο της ομοιογένειας του χαρακτηριστικού «τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού», ως προς το «Φύλλο» των εκπαιδευτικών, τότε συμπεραίνουμε ότι:

Ο «τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού», παρουσιάζει ομοιογένεια ως προς το «Φύλλο» των εκπαιδευτικών ($\chi^2 = 6,02$, $df = 3$, $sig. = 0.111$) (ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, 2017).

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

8.1. Εγκυρότητα – αξιοπιστία της Έρευνας

Για να θεωρηθεί μια έρευνα ορθή επιστημονικά είναι απαραίτητο να διαπνέεται από εγκυρότητα και αξιοπιστία.

Για να εξασφαλίσουμε την εγκυρότητα της έρευνας επιλέξαμε τη μέθοδο του ερωτηματολογίου με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Η δημιουργία του ερωτηματολογίου στηρίχτηκε σε υπάρχοντα ερωτηματολόγια κυρίως του Υπουργείου Παιδείας της Ευρωπαϊκής ένωσης και άλλες επιστημονικές μελέτες που έγιναν στο παρελθόν με ανάλογα θέματα.

Επισκεφτήκαμε όλα τα σχολεία Μέσης εκπαίδευσης του Δήμου Ηγουμενίτσας, το χρονικό διάστημα από 20 Σεπτεμβρίου έως 5 Νοεμβρίου 2017, και αφού ενημερώσαμε τους συλλόγους

γονέων και κηδεμόνων για τον επιδιωκόμενο σκοπό τους παρακαλέσαμε να μεταφέρουν στα μέλη τους τα ερωτηματολόγια που τους μεταφέραμε.

Στα αρνητικά της έρευνας θεωρείται η μικρή συμμετοχή των γονέων είναι όμως αντιπροσωπευτικά από όλα τα σχολεία του Δήμου και έτσι το δείγμα μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικό αλλά μικρό.

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η κατάλληλη στατιστική επεξεργασία, ανάλογα με το επίπεδο των δεδομένων.

Οι πίνακες και τα διαγράμματα που παρουσιάζονται στην έρευνα προέκυψαν από τη χρήση του ελεύθερου προγράμματος PSPP (Public / social / private partnership).

8.2. Α. Δημογραφικά στοιχεία

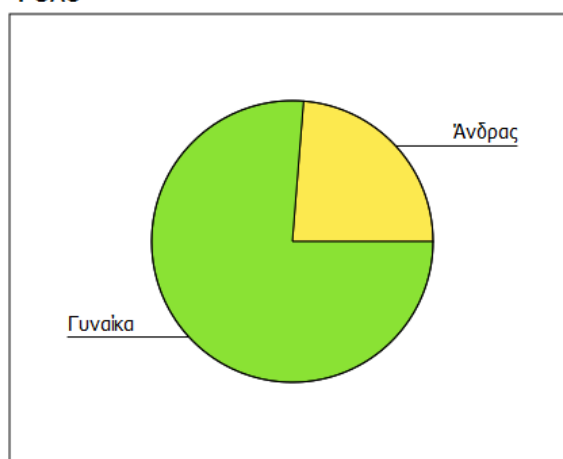
8.2.1. Φύλο

Στην έρευνα συμμετείχαν 59 γονείς, εκ των οποίων δέκα τέσσερις ήταν άνδρες (14 ή ποσοστό 23,73%) και σαράντα πέντε γυναίκες (45 ή ποσοστό 76,27%) (Γράφημα 8.1).

Φύλο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Άνδρας	1	14	23,73	23,73	23,73
Γυναίκα	2	45	76,27	76,27	100,00
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Φύλο

Γράφημα 8.1 Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα με βάση το φύλο

8.2.2. Ηλικία

Στην έρευνα συμμετείχαν 58 γονείς, από 35 έως 61 ετών δηλαδή με μέση ηλικία 46,07 έτη (Γράφημα 8.2).

Ηλικία

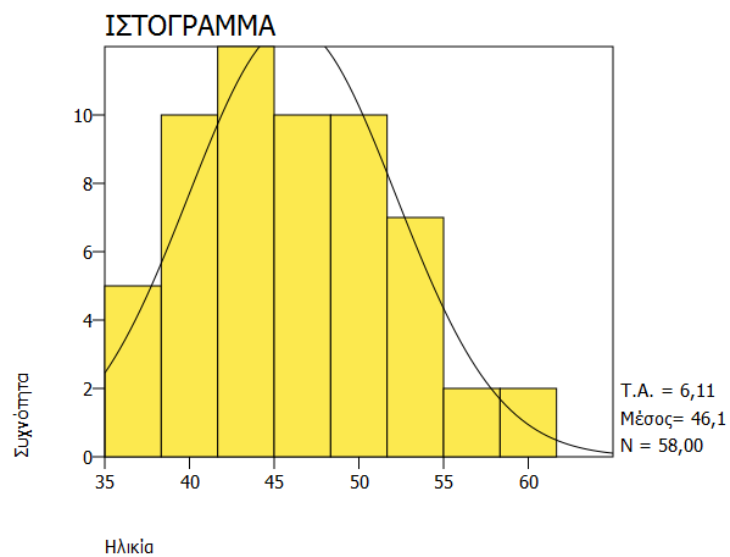
N	Εγκυρες	58
	Ελλείπουσες	1
ΜΟ		46,07
ΤΑ		6,11
Ελάχιστο		35,00
Μέγιστο		61,00

Οι ηλικίες τους φαίνονται στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων.

Ηλικία

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	35	1	1,69	1,72	1,72
	37	2	3,39	3,45	5,17
	38	2	3,39	3,45	8,62
	39	2	3,39	3,45	12,07
	40	6	10,17	10,34	22,41
	41	2	3,39	3,45	25,86
	42	5	8,47	8,62	34,48
	43	4	6,78	6,90	41,38
	44	3	5,08	5,17	46,55

45	2	3,39	3,45	50,00
46	3	5,08	5,17	55,17
47	3	5,08	5,17	60,34
48	2	3,39	3,45	63,79
49	1	1,69	1,72	65,52
50	7	11,86	12,07	77,59
51	2	3,39	3,45	81,03
52	3	5,08	5,17	86,21
53	2	3,39	3,45	89,66
54	2	3,39	3,45	93,10
58	2	3,39	3,45	96,55
60	1	1,69	1,72	98,28
61	1	1,69	1,72	100,00
.	1	1,69	Ελλείπουσες	
Σύνολο	59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.2 Ιστόγραμμα που παρουσιάζει ομαδοποιημένες τις ηλικίες των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς και την καμπύλη κανονικότητας.

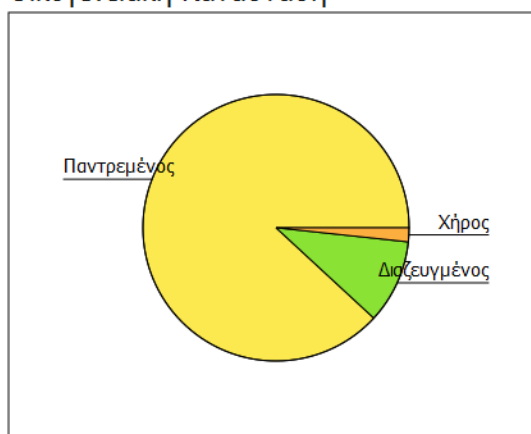
8.2.3. Οικογενειακή κατάσταση

Ως προς την οικογενειακή κατάσταση των γονέων, πενήντα γονείς (50 ή ποσοστό 88,2%) είναι παντρεμένοι, έξι γονείς (6 ή ποσοστό 10,17%) είναι διαζευγμένοι και ένας γονέας (1 ή ποσοστό 1,69%) είναι σε χηρεία (Γράφημα 8.3).

Οικογενειακή Κατάσταση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Παντρεμένος	2	52	88,14	88,14	88,14
Διαζευγμένος	3	6	10,17	10,17	98,31
Χήρος	4	1	1,69	1,69	100,00
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Οικογενειακή Κατάσταση

Γράφημα 8.3 Διάγραμμα ποσοστών της οικογενειακής κατάστασης των γονέων των μαθητών

8.2.4. Αριθμός παιδιών

Στην έρευνα συμμετείχαν 59 γονείς, που έχουν από 1 έως 6 παιδιά δηλαδή με μέσο όρο παιδιών 2,27 (Γράφημα 8.4).

Ο αριθμός των παιδιών των γονέων φαίνονται στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων.

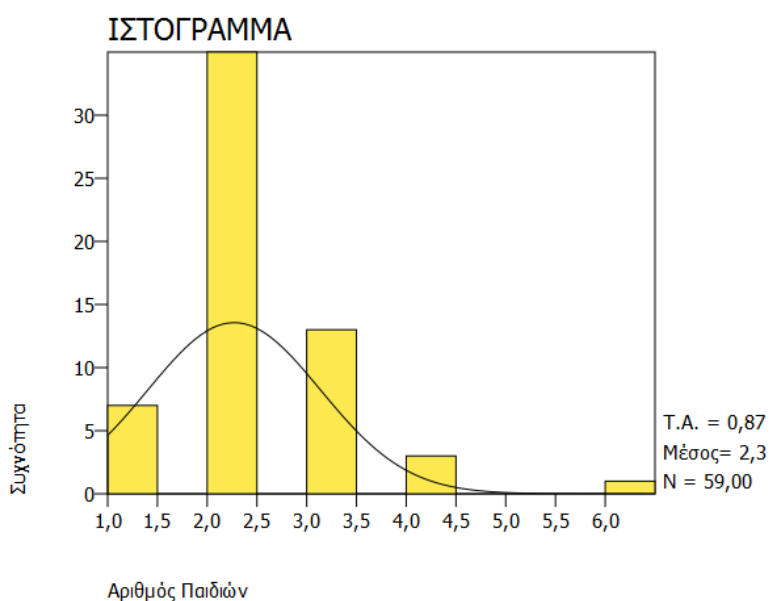
Αριθμός Παιδιών

N	Έγκυρες	59
	Ελλείπουσες	0
ΜΟ		2,27
ΤΑ		,87
Ελάχιστο		1,00

Τα χρόνια Υπηρεσίας τους φαίνονται στον παρακάτω πίνακα συχνοτήτων και σχετικών συχνοτήτων.

Αριθμός Παιδιών

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	1	7	11,86	11,86	11,86
	2	35	59,32	59,32	71,19
	3	13	22,03	22,03	93,22
	4	3	5,08	5,08	98,31
	6	1	1,69	1,69	100,00
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.4 Ιστόγραμμα που παρουσιάζει ομαδοποιημένα τον αριθμό των παιδιών των γονέων που συμμετείχαν στην έρευνα καθώς και την καμπύλη κανονικότητας.

8.3. Β. Διερεύνηση περιστατικών

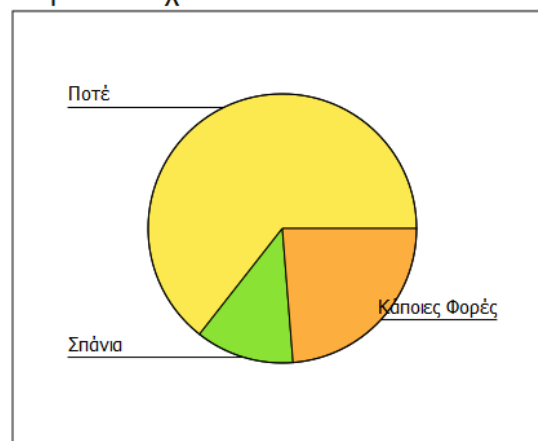
8.3.1. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι γονείς απάντησαν: Ποτέ 38 γονείς ή ποσοστό 64,41%, σπάνια 7 γονείς ή ποσοστό 11,86%, κάποιες φορές 14 μαθητές ή ποσοστό 23,73% (**Γράφημα 8.5**).

Θύμα στο Σχολείο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	38	64,41	64,41	64,41
Σπάνια	2	7	11,86	11,86	76,27
Κάποιες Φορές	3	14	23,73	23,73	100,00
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Θύμα στο Σχολείο

Γράφημα 8.5 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύμα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

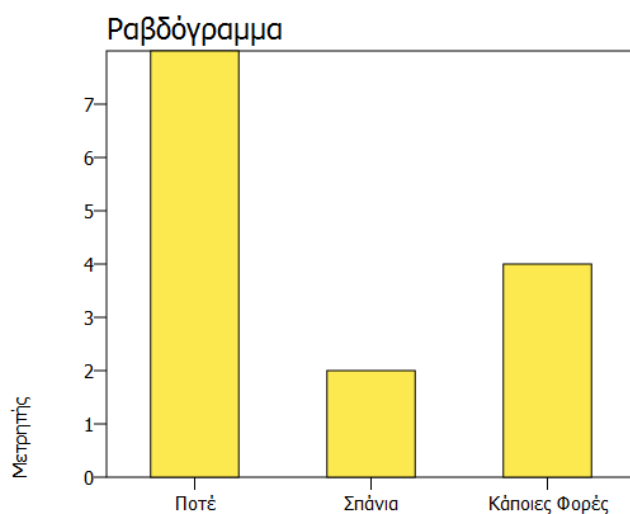
Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 8.5^α,8.5^β, και στους πίνακες 8.5^α,8.5^β.

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Θύμα στο Σχολείο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	8	57,14	57,14	57,14
Σπάνια	2	2	14,29	14,29	71,43
Κάποιες Φορές	3	4	28,57	28,57	100,00
Σύνολο		14	100,0	100,0	

Πίνακας 8.5_α

Θύμα στο Σχολείο

Γράφημα 8.5_α Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν έχουν υπήρξαν θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

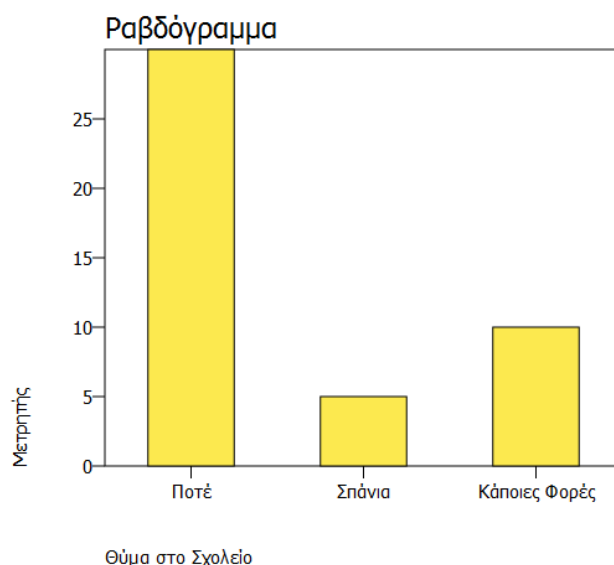
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Θύμα στο Σχολείο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
---------------	------	-----------	-------------	----------------	----------------------

Ποτέ	1	30	66,67	66,67	66,67
Σπάνια	2	5	11,11	11,11	77,78
Κάποιες Φορές	3	10	22,22	22,22	100,00
Σύνολο		45	100,0	100,0	

Πίνακας 8.5β

Γράφημα 8.5β_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν έχουν υπάρξει θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

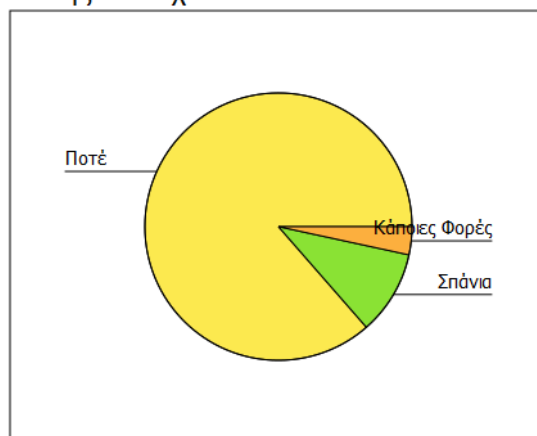
8.3.2. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υπάρξει θύτες εκφοβισμού ή βίας σε άλλα παιδιά όταν οι ίδιοι ήταν μαθητές στο σχολείο του οι γονείς απάντησαν: Ποτέ 51 γονείς ή ποσοστό 86,44 %, σπάνια 6 γονείς ή ποσοστό 10,17 %, κάποιες φορές 2 γονείς ή ποσοστό 3,39 % (**Γράφημα 8.6**).

Θύτης στο Σχολείο

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	51	86,44	86,44	86,44
Σπάνια	2	6	10,17	10,17	96,61
Κάποιες Φορές	3	2	3,39	3,39	100,00

Θύτης στο Σχολείο

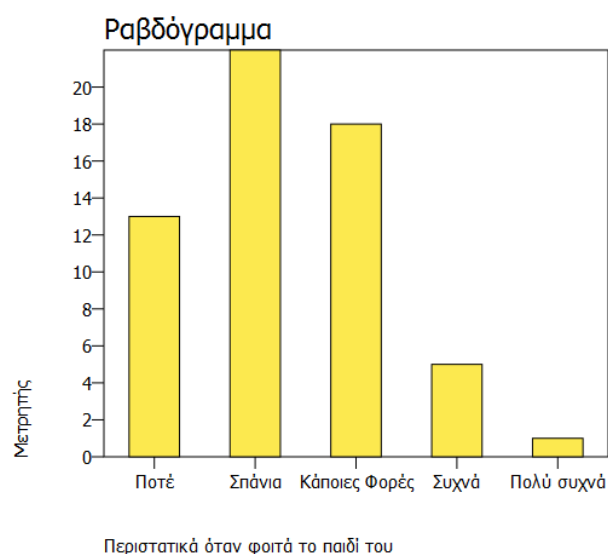
Γράφημα 8.6 Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων σχετικά με το αν έχει υπάρξει θύτης εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

8.3.3. Πόσο συχνά στη διάρκεια φοίτησης του παιδιού σας πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού

Στο ερώτημα αν έχουν υποπέσει στην αντίληψή τους περιστατικά σχολικού εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά όταν τα παιδιά τους ήταν μαθητές στο σχολείο τους οι γονείς απάντησαν: Ποτέ 13 γονείς ή ποσοστό 22,03%, «σπάνια» 22 γονείς ή ποσοστό 37,29%, κάποιες φορές 18 γονείς ή ποσοστό 30,51%, «Συχνά» 5 γονείς ή ποσοστό 8,47%, «Πολύ συχνά» απάντησε 1 γονέας ή ποσοστό 1,69%, (Γράφημα 8.7).

Περιστατικά όταν φοιτά το παιδί του

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Ποτέ	1	13	22,03	22,03	22,03
Σπάνια	2	22	37,29	37,29	59,32
Κάποιες Φορές	3	18	30,51	30,51	89,83
Συχνά	4	5	8,47	8,47	98,31
Πολύ συχνά	5	1	1,69	1,69	100,00
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.7_ Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων σχετικά με το αν έχει παρατηρήσει περιστατικά εκφοβισμού ή βίας όσο τα παιδιά τους είναι μαθητές.

8.3.4. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας

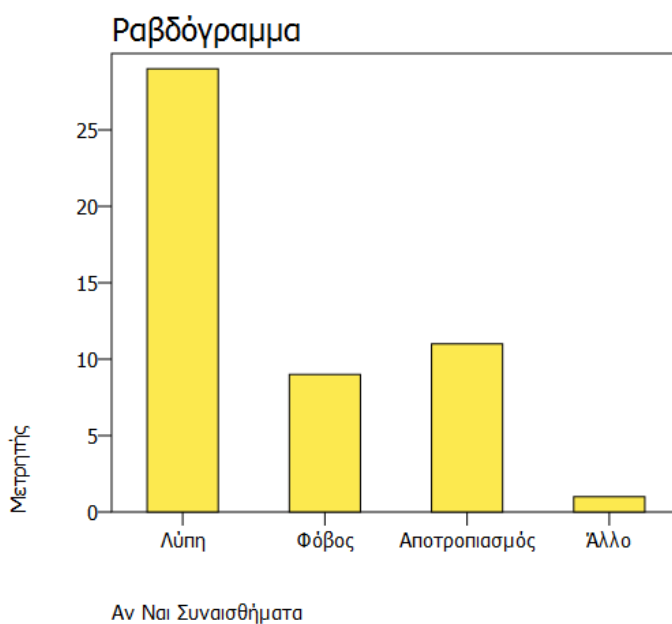
Σχετικά με τα συναισθήματα που τους προκαλούν τα περιστατικά βίας, οι περισσότεροι (29 γονείς, ή ποσοστό 49,15%) αισθάνθηκαν λύπη, και ακολουθεί, αποτροπιασμός (11 γονείς, ή ποσοστό 18,64%). Ακολουθώντας, αρκετοί γονείς αισθάνονται φόβο (9 γονείς, ή ποσοστό 15,25 %), ενώ ένας γονέας ανέφερε κάποιο άλλο συναίσθημα (1 γονέας, ή ποσοστό 1,69 %)

(Γράφημα 8.8).

Αν Ναι Συναισθήματα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	29	49,15	58,00	58,00
Φόβος	2	9	15,25	18,00	76,00
Αποτροπιασμός	3	11	18,64	22,00	98,00
Άλλο	6	1	1,69	2,00	100,00
	.	9	15,25	Ελλείπουσες	

Σύνολο	59	100,0	100,0	
--------	----	-------	-------	--

Γράφημα 8.8 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με τα συναισθήματά τους ως θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

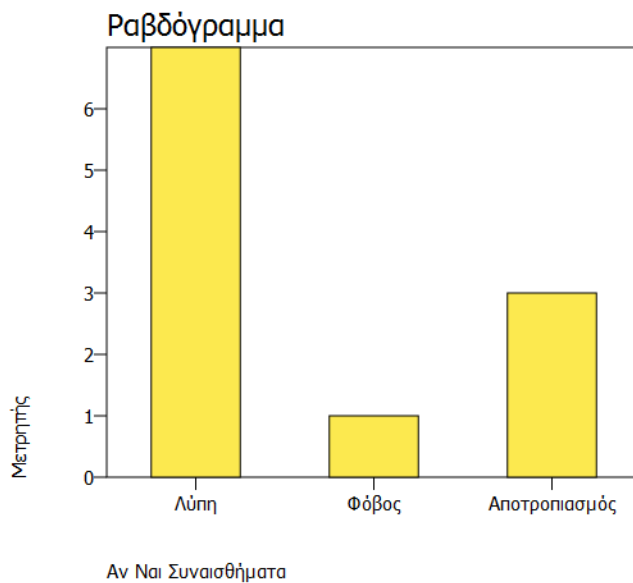
Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 8.8_α,8.8_β, και στους πίνακες 8.8_α,8.8_β.

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Αν Ναι Συναισθήματα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	7	50,00	63,64	63,64
Φόβος	2	1	7,14	9,09	72,73
Αποτροπιασμός	3	3	21,43	27,27	100,00
	.	3	21,43	Ελλείπουσες	
Σύνολο		14	100,0	100,0	

Πίνακας 8.8_α

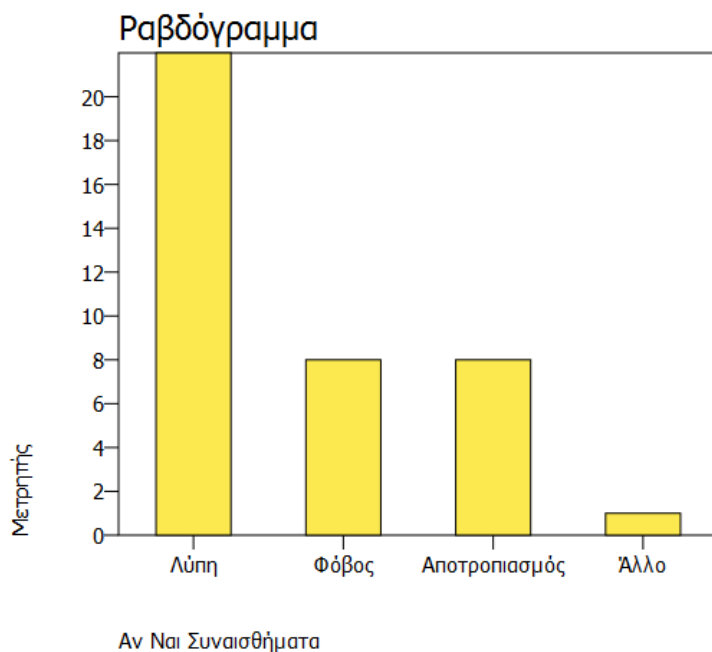
Γράφημα 8.8_α Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών γονέων των μαθητών σχετικά με τα συναισθήματά τους ως θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Αν Ναι Συναισθήματα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Λύπη	1	22	48,89	56,41	56,41
Φόβος	2	8	17,78	20,51	76,92
Αποτροπιασμός	3	8	17,78	20,51	97,44
Άλλο	6	1	2,22	2,56	100,00
	.	6	13,33	Ελλείπουσες	
Σύνολο		45	100,0	100,0	

Πίνακας 8.8_β

Γράφημα 8.8β Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών γονέων των μαθητών σχετικά με τα συναισθήματά τους ως θύματα εκφοβισμού ή βίας όταν ήταν μαθητές.

8.3.5. Σε ποιους χώρους έχετε διαπιστώσει φαινόμενα βίας

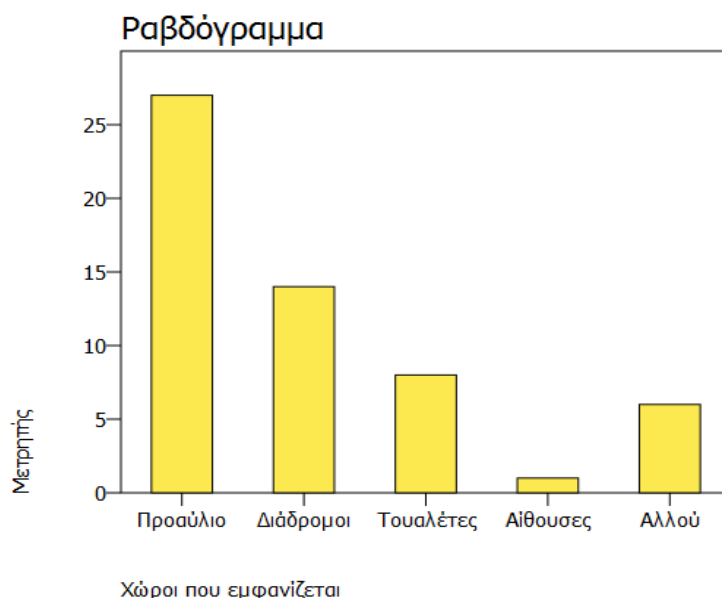
Σχετικά με το χώρο που συνέβη το περιστατικό οι γονείς απάντησαν όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα και παριστάνεται στο **Γράφημα 8.9**.

27 γονείς ή 48,21% των γονέων που απάντησαν υπέδειξαν ως κυριότερο χώρο όπου λαμβάνουν χώρα περιστατικά βίας είναι το προαύλιο του σχολείου, 14 γονείς ή 25% των γονέων που απάντησαν υπέδειξαν τους διαδρόμους του σχολείου, 8 γονείς ή ποσοστό 14,29 των γονέων που απάντησαν στο ερώτημα ανέφεραν τις τουαλέτες του σχολείου, 1 γονέας ή 1,79 % εξ όσων απάντησαν υπέδειξαν τις αίθουσες διδασκαλίας του σχολείου, ενώ άλλους χώρους υπέδειξαν 6 γονείς ή 10,17% όσων απάντησαν.

Χώροι που εμφανίζεται

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Προαύλιο	1	27	45,76	48,21	48,21
Διάδρομοι	2	14	23,73	25,00	73,21
Τουαλέτες	3	8	13,56	14,29	87,50
Αίθουσες	4	1	1,69	1,79	89,29

Αλλού	5	6	10,17	10,71	100,00
	.	3	5,08	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.9 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το ποιοί είναι οι κυριότεροι χώροι όπου λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας

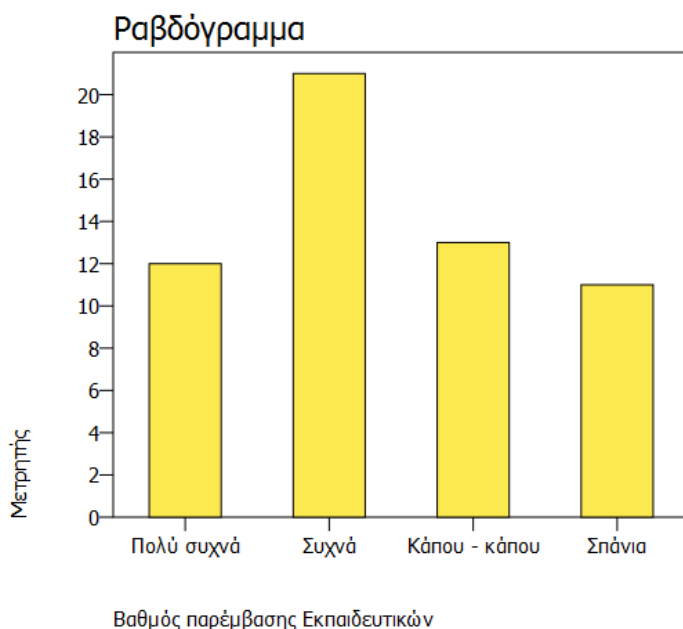
8.3.6. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά

Στην ερώτηση «Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά;» οι γονείς απάντησαν: «Συχνά» 21 γονείς ή ποσοστό 35,59 %, «κάποιες φορές» 13 γονείς ή ποσοστό 22,03 %, «Πολύ συχνά» 12 γονείς ή ποσοστό 20,34 % και «σπάνια» απάντησαν 11 γονείς ή ποσοστό 18,64 % (Γράφημα 8.10).

. Βαθμός παρέμβασης Εκπαιδευτικών

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Πολύ συχνά	1	12	20,34	21,05	21,05
Συχνά	2	21	35,59	36,84	57,89
Κάπου - κάπου	3	13	22,03	22,81	80,70

Σπάνια	4	11	18,64	19,30	100,00
	.	2	3,39	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.10 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το βαθμό παρέμβασης των εκπαιδευτικών όταν λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας

8.3.7. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση του σχολείου στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας

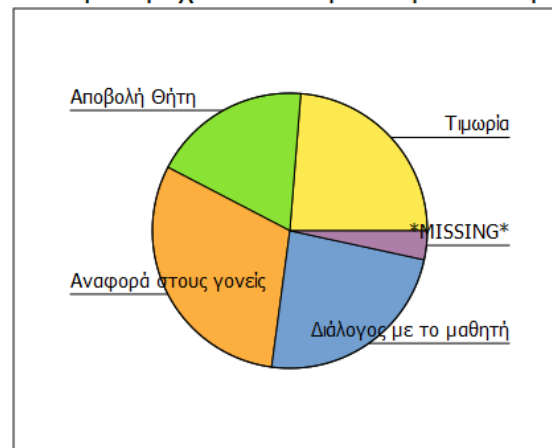
Στην ερώτηση «Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση του σχολείου στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας;» οι γονείς απάντησαν: «Αναφορά στους γονείς» 18 γονείς ή ποσοστό 30,51 %, «Τιμωρία» 14 γονείς ή ποσοστό 23,73 %, «Διάλογος με το μαθητή» 14 γονείς ή ποσοστό 23,73 % και «Αποβολή του θύτη» απάντησαν 11 γονείς ή ποσοστό 18,64 % (**Γράφημα 8.11**).

Αντίδραση Σχολείου στην αντιμετώπιση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Τιμωρία	1	14	23,73	24,56	24,56
Αποβολή Θήτη	2	11	18,64	19,30	43,86
Αναφορά στους γονείς	3	18	30,51	31,58	75,44

Διάλογος με το μαθητή	4	14	23,73	24,56	100,00
	.	2	3,39	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Αντίδραση Σχολείου στην αντιμετώπιση

Γράφημα 8.11 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την αντίδραση του σχολείου όταν λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας

8.4 Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying)

Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους γονείς να επιλέξουν την απάντηση που είναι πιο κοντά σε αυτό που πιστεύουν ότι θα έκαναν, αν διαπίστωναν ένα περιστατικό Σχολικού εκφοβισμού.

8.4.1. Δεν θα έδινα βαρύτητα στο θέμα

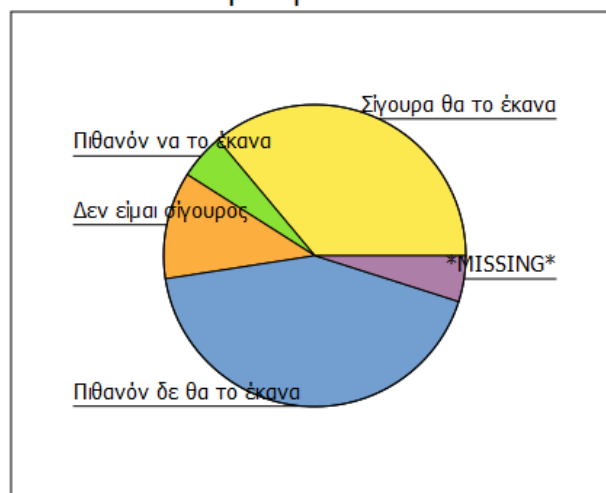
Στην ερώτηση αν δε θα έδιναν βαρύτητα στο θέμα απάντησαν: «Πιθανόν δε θα το έκανα» απάντησαν 26 γονείς ή ποσοστό 44,07 %, «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησαν 22 γονείς ή ποσοστό 37,29 %, « Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 7 γονείς ή ποσοστό 11,86 %, ενώ «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 3 γονείς ή ποσοστό 5,08 % (Γράφημα 8.12).

Δε θα έδινα Βαρύτητα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
---------------	------	-----------	-------------	----------------	----------------------

Σίγουρα θα το έκανα	1	22	37,29	37,93	37,93
Πιθανόν να το έκανα	2	3	5,08	5,17	43,10
Δεν είμαι σίγουρος	3	7	11,86	12,07	55,17
Πιθανόν δε θα το έκανα	4	26	44,07	44,83	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Δε θα έδινα Βαρύτητα

Γράφημα 8.12 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την βαρύτητα που θα έδιναν όταν αντιληφθούν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας

8.4.2. Θα συζητούσα το θέμα με τους εκπαιδευτικούς και το Διευθυντή στο σχολείο

Στην ερώτηση αν θα συζητούσε το θέμα με Διευθυντή και τους Εκπαιδευτικούς απάντησαν: «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησαν 39 γονείς ή ποσοστό 66,10 %, «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 19 γονείς ή ποσοστό 32,20 %, (Γράφημα 8.13).

Συζήτηση με Διευθυντή - Εκπαιδευτικούς

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα θα το έκανα	1	39	66,10	67,24	67,24

Πιθανόν να το έκανα	2	19	32,20	32,76	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Συζήτηση με Διευθυντή - Εκπαιδευτικούς

Γράφημα 8.13 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την συζήτηση του θέματος με το Διευθυντή και τους Εκπαιδευτικούς, όταν αντιληφθούν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας

8.4.3. Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.

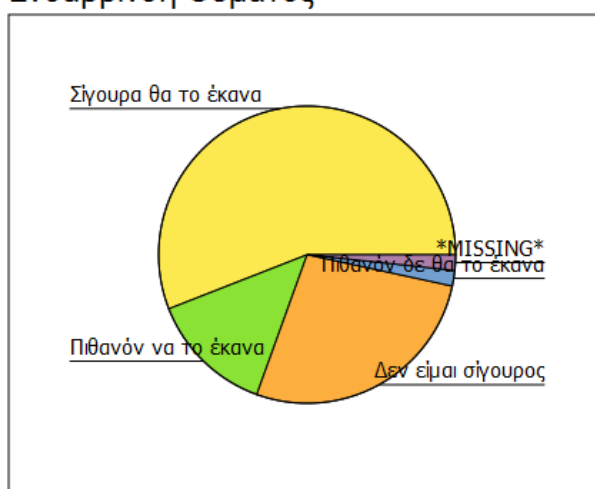
Στην ερώτηση αν θα ενθάρρυναν το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς απάντησαν: «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησαν 33 γονείς ή ποσοστό 55,93%, «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 16 γονείς ή ποσοστό 27,59 %, «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 8 γονείς ή ποσοστό 13,56 % και «Πιθανόν δε θα το έκανα» απάντησε 1 γονέας ή ποσοστό 1,69 % (Γράφημα 8.14).

Ενθάρρυνση Θύματος

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
---------------	------	-----------	-------------	----------------	----------------------

Σίγουρα θα το έκανα	1	33	55,93	56,90	56,90
Πιθανόν να το έκανα	2	8	13,56	13,79	70,69
Δεν είμαι σίγουρος	3	16	27,12	27,59	98,28
Πιθανόν δε θα το έκανα	4	1	1,69	1,72	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	

Ενθάρρυνση Θύματος

Γράφημα 8.14 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την εάν θα ενθάρρυναν το θύμα να μην ανέχεται εκφοβισμούς, όταν αντιληφθούν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας

8.4.4_Θα το αγνοούσα

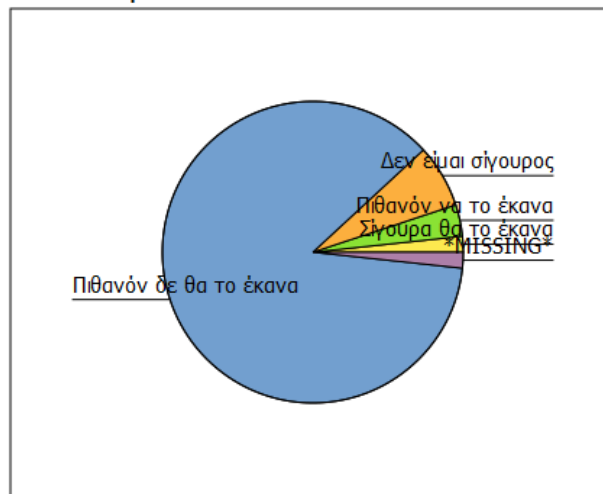
Στην ερώτηση αν θα αγνοούσαν το περιστατικό απάντησαν: «Πιθανόν δε θα το έκανα» απάντησαν 51 γονείς ή ποσοστό 86,44 % ,«Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 4 γονείς ή ποσοστό 6,78 % , «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 2 γονείς ή ποσοστό 3,39 % και «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησε 1 γονέας ή ποσοστό 1,69 % (**Γράφημα 8.15**).

Θα το αγνοούσα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα θα το έκανα	1	1	1,69	1,72	1,72

Πιθανόν να το έκανα	2	2	3,39	3,45	5,17
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	6,78	6,90	12,07
Πιθανόν δε θα το έκανα	4	51	86,44	87,93	100,00
	.	1	1,69	Ελλείψεις	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Θα το αγνοούσα

Γράφημα 8.15 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών στην ερώτηση εάν θα αγνοούσαν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας, όταν το αντιληφθούν.

8.4.5. Θα επέμενα στους γονείς ή κηδεμόνες του θύτη ότι η συμπεριφορά πρέπει να σταματήσει

Στην ερώτηση αν απευθυνόταν στους γονείς του θύτη ώστε να σταματήσει απάντησαν: «Σίγουρα θα το έκανα» απάντησαν 32 γονείς ή ποσοστό 54,24 % , «Πιθανόν να το έκανα» απάντησαν 15 γονείς ή ποσοστό 25,42 % και «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 11 γονείς ή ποσοστό 18,64 % (Γράφημα 8.16).

Στους γονείς του θύτη να σταματήσει

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα θα το έκανα	1	32	54,24	55,17	55,17
Πιθανόν να το έκανα	2	15	25,42	25,86	81,03
Δεν είμαι σίγουρος	3	11	18,64	18,97	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Στους γονείς του θύτη να σταματήσει

Γράφημα 8.16 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την ερώτηση εάν θα απευθυνόταν στους γονείς του θύτη ώστε να σταματήσει, όταν αντιληφθούν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας

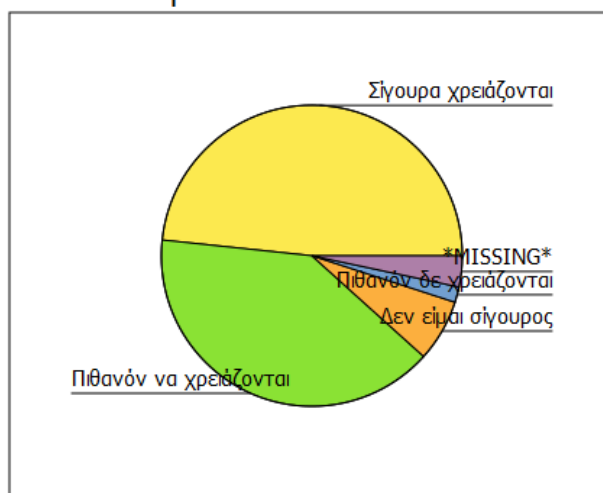
8.4.6. Οι γονείς χρειάζονται εκπαίδευση για να μπορούν και εκείνοι με την σειρά τους να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους

Στην ερώτηση αν οι γονείς χρειάζονται εκπαίδευση για να μπορούν και εκείνοι με την σειρά τους να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους απάντησαν: «Σίγουρα χρειάζονται» απάντησαν 29 γονείς ή ποσοστό 49,15 %, «Πιθανόν να χρειάζονται» απάντησαν 24 γονείς ή ποσοστό 40,68 %, «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 4 γονείς ή ποσοστό 6,78 % και «Πιθανός δε χρειάζονται» απάντησε 1 γονέας ή ποσοστό 1,69 % (**Γράφημα 8.17**).

Εκπαίδευση Γονέων

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα χρειάζονται	1	29	49,15	50,00	50,00
Πιθανόν να χρειάζονται	2	24	40,68	41,38	91,38
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	6,78	6,90	98,28
Πιθανόν δε χρειάζονται	4	1	1,69	1,72	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	

Εκπαίδευση Γονέων

Γράφημα 8.17 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με την ερώτηση εάν οι γονείς χρειάζονται εκπαίδευση για το φαινόμενο, όταν αντιληφθούν ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού ή βίας

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 8.17_α, 8.17_β, και στους πίνακες 8.17_α, 8.17_β.

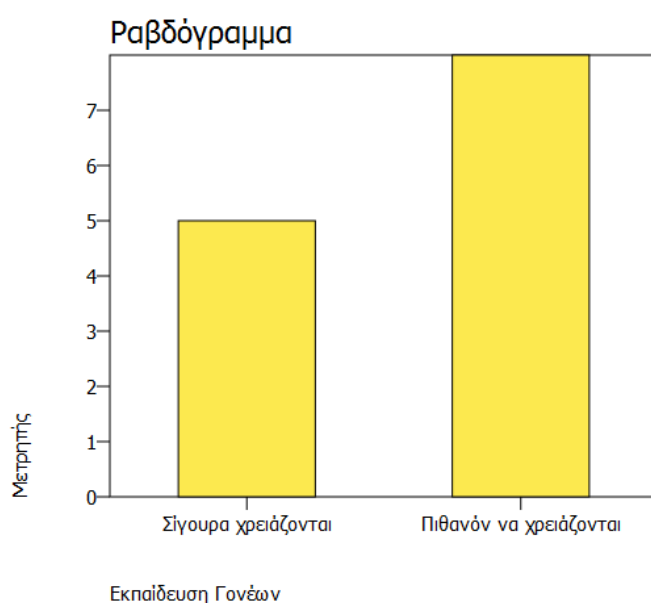
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Άνδρας

Εκπαίδευση Γονέων

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα χρειάζονται	1	5	35,71	38,46	38,46
Πιθανόν να χρειάζονται	2	8	57,14	61,54	100,00

	.	1	7,14	Ελλείπουσες	
Σύνολο		14	100,0	100,0	

Πίνακας 8.17_α

Γράφημα 8.17_α Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν έχουν χρειάζονται εκπαίδευση η γονείς για την αντιμετώπιση φαινομένων εκφοβισμού ή βίας.

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Εκπαίδευση Γονέων

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα χρειάζονται	1	24	53,33	53,33	53,33
Πιθανόν να χρειάζονται	2	16	35,56	35,56	88,89
Δεν είμαι σίγουρος	3	4	8,89	8,89	97,78
Πιθανόν δε χρειάζονται	4	1	2,22	2,22	100,00

Σύνολο	45	100,0	100,0	
--------	----	-------	-------	--

Πίνακας 8.17β

Εκπαίδευση Γονέων

Γράφημα 8.17β Κυκλικό διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν έχουν χρειάζονται εκπαίδευση η γονείς για την αντιμετώπιση φαινομένων εκφοβισμού ή βίας.

Θα επιχειρήσουμε να εξετάσουμε αν οι μεταβλητές 01 (Φύλο) και 17 (Εκπαίδευση Γονέων), είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Δηλαδή αν εξαρτάτε η επιθυμία για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού από το φύλλο των γονέων και με τον ίδιο έλεγχο, θα μπορούσαμε να ελέγξουμε κατά πόσο η επιθυμία των γονέων για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού παρουσιάζει ομοιογένεια, εξεταζόμενη στα δύο είδη φύλων.

CROSSTABS

CROSSTABS /TABLES= Μετ0001 BY Μετ0017 /FORMAT=AVALUE TABLES PIVOT /STATISTICS=CHISQ /CELLS=COUNT ROW COLUMN TOTAL EXPECTED.

Σύνοψη.

	Υποθέσεις					
	Έγκυρες		Ελλειπούσες		Σύνολο	
	N	Ποσοστιαίε ς	N	Ποσοστιαίε ς	N	Ποσοστιαίε ς
Φύλο * Εκπαίδευσ η Γονέων	58	98,3%	1	1,7%	59	100,0%
	Φύλο * Εκπαίδευση Γονέων [μέτρηση, σειρά %, στήλη %, σύνολο %, αναμενόμενο].					
	Εκπαίδευση Γονέων					

Φύλο	Σίγουρα χρειάζονται	Πιθανόν να χρειάζονται	Δεν είμαι σίγουρος	Πιθανόν δε χρειάζονται	Σύνολο
Ανδρας	5,00	8,00	,00	,00	13,00
	6,50	5,38	,90	,22	,00
	38,46%	61,54%	,00%	,00%	100,00%
	17,24%	33,33%	,00%	,00%	22,41%
	8,62%	13,79%	,00%	,00%	22,41%
Γυναίκα	24,00	16,00	4,00	1,00	45,00
	22,50	18,62	3,10	,78	,00
	53,33%	35,56%	8,89%	2,22%	100,00%
	82,76%	66,67%	100,00%	100,00%	77,59%
	41,38%	27,59%	6,90%	1,72%	77,59%
Σύνολο	29,00	24,00	4,00	1,00	58,00
	50,00%	41,38%	6,90%	1,72%	100,00%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	50,00%	41,38%	6,90%	1,72%	100,00%

Τεστ Χ-Τετραγώνων.

Στατιστικά	Τιμή	ΒΕ	Ασυμπτ. Στ.Σημ. (2- κατ/νσης)
Pearson Χ- Τετράγωνο	3,54	3	,316
Λόγος Πιθανότητας	4,51	3	,212
Γραμμική-επί- Γραμμική Συσχέτιση	,00	1	,944

Για να ελέγξουμε την ανεξαρτησία των δύο παραπάνω ποιοτικών χαρακτηριστικών του δείγματος, τότε οι υπό έλεγχο υποθέσεις διατυπώνονται ως εξής:

H₀: Το Φύλλο των γονέων και η επιθυμία τους για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους.

H_a: Το Φύλλο των γονέων και η επιθυμία τους για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού δεν είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους.

Αντίστοιχα, αν θέλουμε να ελέγξουμε την ομοιογένεια ενός χαρακτηριστικού ως προς κάποιο άλλο, τότε οι υπό έλεγχο υποθέσεις είναι:

H₀: Η επιθυμία των γονέων για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού παρουσιάζει ομοιογένεια, ως προς το Φύλλο των γονέων.

Ηα: Η επιθυμία των γονέων για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού δεν παρουσιάζει ομοιογένεια, ως προς το Φύλλο των γονέων.

Ερμηνεία Αποτελεσμάτων:

Ο έλεγχος X^2 βασίζεται στο στατιστικό του Pearson και γι' αυτό διαβάζουμε την πρώτη γραμμή του τελευταίου πίνακα.

Το επίπεδο σημαντικότητάς του 0,316 είναι μεγαλύτερο του $\alpha = 0,05$.

Επίσης, παρατηρούμε ότι σε όλα τα κελιά του δεύτερου πίνακα, οι αναμενόμενες συχνότητες (δεύτερο νούμερο σε κάθε κελί του πίνακα Crosstabs) είναι μεγαλύτερες του 5, άρα το αποτέλεσμα του ελέγχου μπορεί να θεωρηθεί αξιόπιστο. Άρα δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση H_0 .

Συμπέρασμα:

Η επιθυμία για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού και το Φύλλο των γονέων είναι ανεξάρτητα χαρακτηριστικά μεταξύ τους ($X^2 = 3,54$, $df = 3$, $sig. = 0.316$).

Σε ότι αφορά στον έλεγχο της ομοιογένειας του χαρακτηριστικού «Η επιθυμία των γονέων για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού», ως προς το «Φύλλο» των γονέων, τότε συμπεραίνουμε ότι:

«Η επιθυμία των γονέων για εκπαίδευση στην αντιμετώπιση φαινομένων σχολικού εκφοβισμού» παρουσιάζει ομοιογένεια ως προς το «Φύλλο» των γονέων ($X^2 = 3,54$, $df = 3$, $sig. = 0.316$), (ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, 2017).

8.4.7. Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αντιμετωπίσουν περιστατικά Σχολικού εκφοβισμού

Στην ερώτηση αν οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του απάντησαν: «Σίγουρα ναι» απάντησαν 28 γονείς ή ποσοστό 47,46 %, «Πιθανόν ναι» απάντησαν 23 γονείς ή ποσοστό 38,98 % και «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 7 γονείς ή ποσοστό 11,86 % (Γράφημα 8.18).

Μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα ναι	1	28	47,46	48,28	48,28
Πιθανόν ναι	2	23	38,98	39,66	87,93
Δεν είμαι σίγουρος	3	7	11,86	12,07	100,00
	.	1	1,69	Ελλείψεις	

Μπορούν να βοηθήσουν οι γονείς

Γράφημα 8.18 Διάγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το ερώτηση εάν οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του προβλήματος του σχολικού εκφοβισμού ή βίας

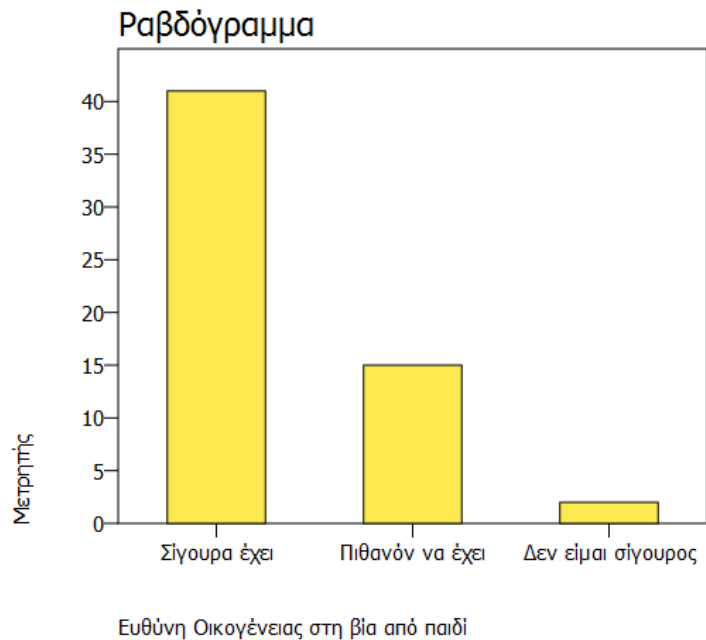
8.4.8. Η οικογένεια έχει μερίδιο ευθύνης για τη δημιουργία παιδιών που καταφεύγουν στη βία

Στην ερώτηση αν η οικογένεια έχει μερίδιο ευθύνης για τη δημιουργία παιδιών που καταφεύγουν στη βία απάντησαν: «Σίγουρα ναι» απάντησαν 41 γονείς ή ποσοστό 69,49 %, «Πιθανόν να έχει» απάντησαν 15 γονείς ή ποσοστό 25,42 % και «Δεν είμαι σίγουρος» απάντησαν 2 γονείς ή ποσοστό 3,45 % (**Γράφημα 8.19**).

Ευθύνη Οικογένειας στη βία από παιδί

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα έχει	1	41	69,49	70,69	70,69
Πιθανόν να έχει	2	15	25,42	25,86	96,55
Δεν είμαι σίγουρος	3	2	3,39	3,45	100,00

	.	1	1,69	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.19 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά μερίδιο ευθύνης των γονέων για τη δημιουργία παιδιών που καταφεύγουν στη βία όταν λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας.

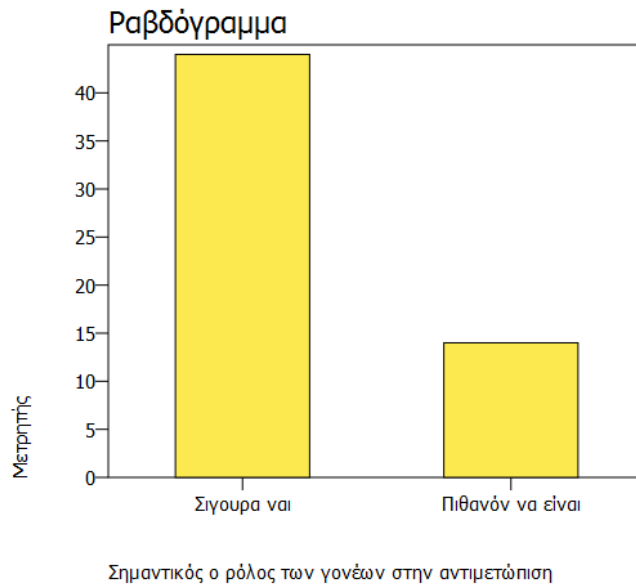
8.4.9. Ο ρόλος των γονιών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός

Στην ερώτηση ως προς αν ο ρόλος των γονιών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός απάντησαν: «Σίγουρα ναι» απάντησαν 44 γονείς ή ποσοστό 74,58 % και «Πιθανόν να έχει» απάντησαν 14 γονείς ή ποσοστό 23,73 % (**Γράφημα 8.20**).

Σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα ναι	1	44	74,58	75,86	75,86
Πιθανόν να είναι	2	14	23,73	24,14	100,00
	.	1	1,69	Ελλείπουσες	

Σύνολο	59	100,0	100,0	
--------	----	-------	-------	--

Γράφημα 8.20 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το ρόλο των γονιών για την αντιμετώπιση του φαινομένου, είναι εξαιρετικά σημαντικός όταν λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας.

Οι διαφοροποιήσεις, μεταξύ Ανδρών και Γυναικών στο ίδιο ερώτημα, φαίνονται στα γραφήματα 8.20_α,8.20_β, και στους πίνακες 8.20_α,8.20_β.

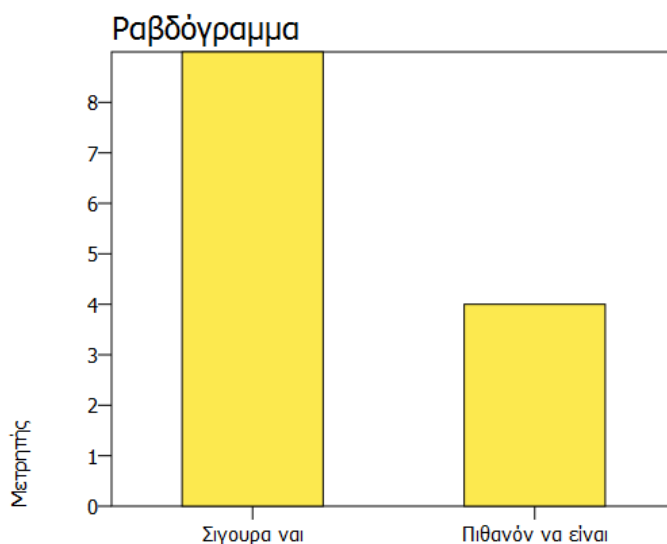
Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	1	Ανδρας

Σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα ναι	1	9	64,29	69,23	69,23
Πιθανόν να είναι	2	4	28,57	30,77	100,00
	.	1	7,14	Ελλειπούσες	

Σύνολο	14	100,0	100,0	
--------	----	-------	-------	--

Πίνακας 8.20_α

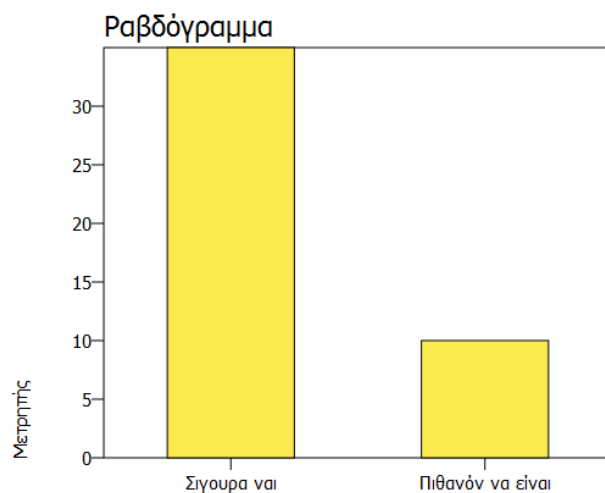
Σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση

Γράφημα 8.20_α Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των ανδρών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν είναι σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση φαινομένων εκφοβισμού ή βίας.

Μεταβλητή	Τιμή	Ετικέτα
Μετ0001	2	Γυναίκα

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Εγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
	Σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση				
Σίγουρα ναι	1	35	77,78	77,78	77,78
Πιθανόν να είναι	2	10	22,22	22,22	100,00

Πίνακας 8.20_β

Σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση

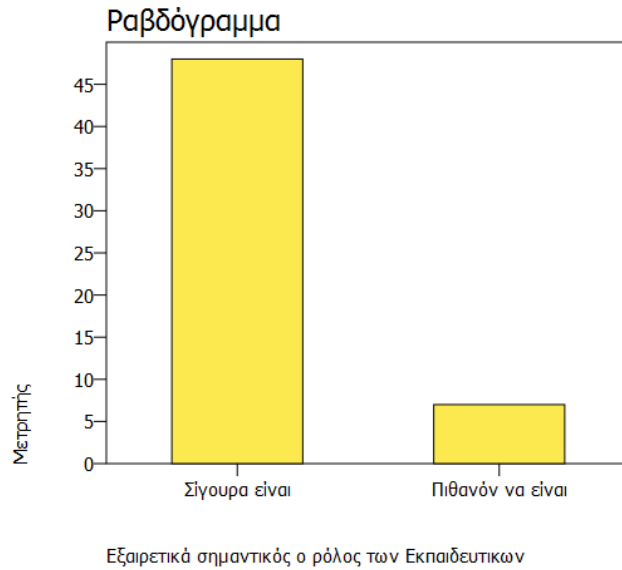
Γράφημα 8.120_β Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γυναικών γονέων των μαθητών σχετικά με το αν είναι σημαντικός ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση φαινομένων εκφοβισμού ή βίας.

8.4.10. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός

Στην ερώτηση ως προς το αν ο ρόλος των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός απάντησαν: «Σίγουρα είναι» απάντησαν 48 γονείς ή ποσοστό 81,36 % και «Πιθανόν να είναι» απάντησαν 7 γονείς ή ποσοστό 11,86 % (**Γράφημα 8.21**).

Εξαιρετικά σημαντικός ο ρόλος των Εκπαιδευτικών

Ετικέτα Τιμής	Τιμή	Συχνότητα	Ποσοστιαίες	Έγκυρα Ποσοστά	Συσσωρευτικά Ποσοστά
Σίγουρα είναι	1	48	81,36	87,27	87,27
Πιθανόν να είναι	2	7	11,86	12,73	100,00
	.	4	6,78	Ελλείπουσες	
Σύνολο		59	100,0	100,0	

Γράφημα 8.21 Ραβδόγραμμα ποσοστών των απαντήσεων των γονέων των μαθητών σχετικά με το ρόλο των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση του φαινομένου, είναι εξαιρετικά σημαντικός όταν λαμβάνουν χώρα φαινόμενα εκφοβισμού ή βίας.

9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ - ΜΕΛΕΤΗ

Όταν ο εκπαιδευτικός διεξάγει έρευνα ακολουθεί μια σειρά διαδικασιών.

Από την αρχή της αναγνώρισης του ερευνητικού προβλήματος μέχρι το γράψιμο της τελικής αναφοράς της έρευνας. Αποτελεί κεντρικής σημασίας ζήτημα για την έρευνα η κατανόηση της σειράς αυτών των διαδικασιών (Creswell, 2008).

Μετά την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας καλούμαστε να απαντήσουμε στα αρχικά ερωτήματα που μας οδήγησαν στην υλοποίησή της και να διαπιστώσουμε σε ποιο βαθμό επιλύθηκαν τα προβλήματα που τέθηκαν εξ αρχής, καθώς και να συγκρίνουμε τα αποτελέσματά της με τις δύο έρευνες που προαναφέραμε: Του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (2016) και του Χαμόγελου του Παιδιού (ΕΕ 2012).

Α. Στο πρώτο ερώτημα δηλαδή κατά πόσο παρατηρείται το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου μας η απάντηση είναι καταφατική αφού:

Σύμφωνα με το γράφημα 11 οι μαθητές που απάντησαν από Πολύ συχνά έως Σπάνια στο ερώτημα «Έχεις αντιληφθεί αν κάποιος/α συμμαθητής/τρια σου έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά του σχολείου;», ανέρχεται στο ύψος του 82,82% ή 193 μαθητές. Τα

ποσοστά αυτά δεν αφήνουν καμιά αμφιβολία ότι το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού ενδημεί και στα σχολεία του Δήμου μας. Είναι φανερό ότι ο σχολικός εκφοβισμός είναι δυστυχώς εντεινόμενο φαινόμενο που ευδοκιμεί και αναπτύσσεται, με την παρατεταμένη κοινωνική και οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας, σε όλα τα σχολεία. Είναι φαινόμενο που εμφανίζεται σε όλη την Ευρώπη και όχι μόνο.

Β. Στο δεύτερο ερώτημα δηλαδή κατά πόσον οι μαθητές αισθάνονται ασφαλείς στο σχολείο και αν όχι τι θα ήθελαν να γίνει για να εμπεδωθεί το αίσθημα ασφάλειας τουλάχιστον κατά την παραμονή τους στο σχολείο. Φαίνεται στο γράφημα 17 ότι η μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών δηλαδή 206 μαθητές ή ποσοστό 88,41% αισθάνονται από πολύ έως Αρκετά ασφαλείς. Υπάρχουν όμως και 27 μαθητές ή ποσοστό 11,59% που αισθάνονται από καθόλου έως λίγο ασφαλείς. Το ποσοστό των μαθητών που δεν αισθάνονται ασφαλείς δεν είναι αμελητέο και το σχολείο δεν πρέπει να το αγνοήσει γιατί το αίσθημα ασφάλειας που εμπνέει στους μαθητές ένα σχολείο πρέπει να είναι από τα δυνατά του σημεία. Οι προτάσεις των μαθητών για το θέμα της ασφάλειας φαίνονται στο γράφημα 18 με προεξάρχουσες τις:

«Ο Διευθυντής και οι καθηγητές να ενδιαφέρονται περισσότερο για τους μαθητές και να είναι αυστηροί σε περιστατικά βίας» και «Να υπάρχει ψυχολόγος στο σχολείο, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα περιστατικά βίας».

Γ. Στο τρίτο ερώτημα δηλαδή στο πώς αντιλαμβάνονται τη συμπεριφορά των καθηγητών και του διευθυντή του σχολείου σε ότι αφορά στο σχολικό εκφοβισμό οι μαθητές απάντησαν στο γράφημα 15. Τα αποτελέσματα δείχνουν ικανοποιητικά αλλά όχι αρκετά για το ρόλο του εκπαιδευτικού στο σχολείο. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι 54 μαθητές ή ποσοστό 23,18 % απάντησαν ότι ο καθηγητής αδιαφόρησε ενώ 19 μαθητές ή ποσοστό 8,15 % απάντησαν ότι ο καθηγητής απομακρύνθηκε σαν να μη συνέβη ποτέ το περιστατικό. Για το λόγο αυτό χρήζουν μελέτης και περαιτέρω επεξεργασίας.

Δ. Στο τέταρτο ερευνητικό ερώτημα δηλαδή σε ποια επίπεδα βρίσκεται η εργασιακή απασχόληση των γονέων των μαθητών οι απαντήσεις φαίνονται στο γράφημα 3 και τα αποτελέσματα φαίνονται ικανοποιητικά. Εντοπίζονται 11 μαθητές ή ποσοστό 4,7 % που δεν απάντησαν στην ερώτηση και επομένως οι άνεργες οικογένειες είναι λιγότερες από 11 αλλά υπάρχουν. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι 23 μαθητές ή ποσοστό 9,9% εργάζονται κατά την περίοδο των διακοπών.

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα της έρευνας στα σχολεία του Δήμου Ηγουμενίτσας με τις δύο παραπάνω έρευνες συνάγουμε το συμπέρασμα ότι το σχολείο ως προς τους δείκτες που εξετάζονται βρίσκεται σε σχετικά καλύτερη θέση από το μέσο όρο των σχολείων στη χώρα μας αλλά και από τις χώρες που εξέτασε η έρευνα του χαμόγελου του παιδιού.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ευρήματα σε σχέση με τα συναισθήματα που εμπνέει το φαινόμενο στους μαθητές και η κοινωνικότητά τους σε σχέση με τους συμμαθητές τους.

Όπως φαίνεται στο γράφημα 4 οι μαθητές αναπτύσσουν μεγάλη κοινωνικότητα μεταξύ τους αφού μόνο 4 ή ποσοστό 1,7% μαθητές δηλώνουν ότι δεν έχουν κανέναν φίλο στο σχολείο (κακό αλλά λίγο).

Όπως φαίνεται στο γράφημα 9 τα συναισθήματα των μαθητών σε σχέση με τον εκφοβισμό κατά φθίνουσα σειρά είναι: αδιαφορία, θυμός, στενοχώρια, φόβο, αγωνία, ενοχές ενώ 13 μαθητές ή ποσοστό 16,46% δήλωσαν άλλο (αδιευκρίνιστο). Το εύρημα αυτό χρήζει περαιτέρω επεξεργασίας.

Ε. Σε ότι αφορά στο ερώτημα για τις απόψεις των εκπαιδευτικών ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ποσοστά και των εκπαιδευτικών και των γονέων που απάντησαν «αν θα αγνοούσαν» ένα περιστατικό σχολικού εκφοβισμού. Το 92,39% των εκπαιδευτικών και 86,44 των γονέων απάντησαν ότι δε θα το αγνοούσαν.

Στον τρόπο αντιμετώπισης των περιστατικών ενδοσχολικού εκφοβισμού το 59,34% των εκπαιδευτικών συμφωνεί με το διάλογο τόσο με τους μαθητές όσο και με τους γονείς, όπως φαίνεται στο γράφημα 7.4. Το συμπέρασμα αυτό είναι ανεξάρτητο από το φύλο του ερωτώμενου.

Στο γράφημα 7.11 φαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών (89,14%) παρεμβαίνει όταν παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα «Συχνά» και «Πολύ Συχνά».

Σε ποσοστό 76,09 % οι εκπαιδευτικοί απαντούν ότι αντιλήφθηκαν περιστατικά σχολικού εκφοβισμού «Κάποιες Φορές», «Συχνά» και «Πολύ Συχνά», όπως φαίνεται στο γράφημα 7.8.

ΣΤ. Σε ότι αφορά στο ερώτημα για τις απόψεις των γονέων ενδιαφέρουσα είναι η άποψή τους για το αν απαιτείται εκπαίδευσή τους για την αντιμετώπιση του φαινομένου. Το 91,38 % απάντησε ότι «Σίγουρα χρειάζονται» και ότι «Πιθανόν χρειάζονται», όπως φαίνεται στο γράφημα 8.17.

Στο γράφημα 8.20 φαίνεται ότι ο ρόλος των γονέων στην αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων «σίγουρα είναι» απάντησε το 75,86%, ενώ το 87,27% θεωρεί ότι ο ρόλος των εκπαιδευτικών «σίγουρα είναι» σημαντικός (Γράφημα 8.21).

9.1 Είναι ο Σχολικός εκφοβισμός σημερινό φαινόμενο;

Γεννάται το ερώτημα αν ο σχολικός εκφοβισμός είναι σημερινό φαινόμενο. Η απάντηση είναι όχι. Το φαινόμενο είναι τόσο παλιό όσο και η μαζική εκπαίδευση.

Από την παγκόσμια λογοτεχνία ανασύρουμε τα πολύ γνωστά λογοτεχνικά έργα «Ο Όλιβερ Τούιστ», «οι περιπέτειες του Τόμας Μπράουν», και άλλα. τα οποία τεκμηριώνουν την παραπάνω άποψη.

Στην εποχή μας όμως, εποχή της παγκοσμιοποίησης, του πολυπολιτισμικού εκπαιδευτικού συστήματος και ιδιαίτερα την εποχή της κρίσης πήρε μεγαλύτερες διαστάσεις.

Τόσο το θύμα όσο και ο θύτης ενός περιστατικού σχολικού εκφοβισμού θα πρέπει να εξετάζεται από άποψη χαρακτήρα, συμπεριφοράς και κοινωνικής ζωής σε βάθος χρόνου (Βα Γκουντσίδου, 2007).

Σήμερα, ο σχολικός εκφοβισμός είναι ένα σημαντικό ζήτημα που προκαλεί αμηχανία στην σχολική κοινότητα. Η μελέτη του φαινόμενο γίνεται επειδή οι ερευνητές προσπαθούν να εντοπίσουν το πρόβλημα και κατά συνέπεια να προλάβουν και να καταπολεμήσουν τον εκφοβισμό στο σχολικό περιβάλλον. Ο Olweus ήταν ο πρωτοπόρος. το άτομο που διερεύνησε αυτό το εκπαιδευτικό θέμα και κατέληξε σε εμπειρικά αποτελέσματα. (Politi, 2014).

10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

10.1 Συμπεράσματα

Ελπίζουμε οι απαντήσεις των μαθητών, των γονέων και των εκπαιδευτικών να ήταν ειλικρινείς αφού η έρευνα ήταν ανώνυμη και έγινε στα σχολεία με τη διακριτική παρουσία των εκπαιδευτικών για τους μαθητές, και του Διευθυντή για τους εκπαιδευτικούς. Να λάβουμε ακόμη υπόψιν ότι όλοι οι εμπλεκόμενοι θεωρούν το θέμα πολύ σοβαρό και έτσι το αντιμετωπίζουν. Όμως όταν πρόκειται για τέτοια ζητήματα, όπως ο σχολικός εκφοβισμός όπου ο μαθητής έχει το ρόλο του θύτη ή του θύματος, έχει ένα βαθμό δυσκολίας η ειλικρινής απάντηση, αν αφορά εσένα τον ίδιο.

Όπως διαπιστώνεται από την έρευνα:

Στα σχολεία Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Δήμου μας, όπως και σε όλα τα σχολεία, λαμβάνουν χώρα κρούσματα σχολικού εκφοβισμού, τα οποία δεν είναι τωρινό φαινόμενο, που όμως η παρατεταμένη κοινωνική και οικονομική κρίση που επικρατεί στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια το εντείνουν και το πολλαπλασιάζουν. Τα περισσότερα περιστατικά συμβαίνουν στον προαύλιο χώρο του σχολείου και στους διαδρόμους και επομένως ο ρόλος του εφημερεύοντα εκπαιδευτικού είναι καθοριστικός για την καταπολέμηση του φαινομένου. Οι εκπαιδευτικοί και ο Διευθυντής του σχολείου πρέπει να συνειδητοποιήσουν τη σοβαρότητα του προβλήματος και να λάβουν ενεργό μέρος στη εξάλειψή του, αφού παρακολουθήσουν κατάλληλα επιμορφωτικά σεμινάρια σχεδιασμένα από το Υπουργείο Παιδείας. Οι σχέσεις

εκπαιδευτικών - μαθητών και μαθητών - γονέων είναι σαν να κινούνται σε παράλληλους δρόμους αφού οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται απαξιωμένοι, οι γονείς καταπιεσμένοι και πολυάσχολοι στην περίοδο της κρίσης, δεν έχουν επαφή με το σχολείο των παιδιών τους και οι μαθητές είναι αδιάφοροι και με περιορισμένα όνειρα.

Η ατιμωρησία των περιστατικών βίας, οι συνθήκες που βιώνει ο μαθητής στο οικογενειακό του περιβάλλον, η εξοικείωσή του με τη βία, το μη ελκυστικό σχολείο επηρεάζει τη συμπεριφορά του μαθητή.

Ο σχεδιασμός, με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκομένων στην εκπαιδευτική κοινότητα και ιδιαίτερα των εκπαιδευτικών, της πρόληψης και αντιμετώπισης περιστατικών εκφοβισμού αποτελεί για ένα σχολείο μέλημα πρώτης προτεραιότητας.

10.2 Προτάσεις

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού απαιτείται ολιστική προσέγγιση του φαινομένου. Για την εξάλειψη ή έστω τον περιορισμό του πρέπει να συνεργαστούν όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας. Πρέπει να πεισθούν για τη σοβαρότητα του προβλήματος (πράγμα που συμβαίνει, όπως φαίνεται στην έρευνα) και να συνεργαστούν οι εκπαιδευτικοί, οι μαθητές, οι γονείς, η διεύθυνση του σχολείου καθώς και το λοιπό προσωπικό του σχολείου, όπως η γραμματεία, οι καθαρίστριες και το, κυλικείο. Συμμαντικό ρόλο παίζει η συνεργασία με τους τοπικούς φορείς και την τοπική κοινωνία. (Κ.Ε.Σ.Δικαίου, 2015).

➤ Ο κεντρικός σχεδιασμός σε ένα συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας και ακολούθως στην Περιφερειακή διοίκηση.

➤ Σε επίπεδο σχολικής μονάδας πρέπει να φροντιστεί να γίνει επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, σε φαινόμενα βίας και εκφοβισμού.

➤ Να ενισχυθεί η συνεργασία με τους γονείς

➤ Ευαισθητοποίηση των μαθητών για περιστατικά βίας με τη βοήθεια και των τοπικών δομών υγείας και ασφάλειας.

➤ Να δημιουργηθούν και να δραστηριοποιηθούν οι Ομάδες Δράσεων Πρόληψης (ΟΔΠ) με επικεφαλής τον Διευθυντή κάθε σχολικής μονάδας.

- Πώς στηρίζουμε ένα παιδί που βιώνει εκφοβισμό;

Το παιδί που βιώνει εκφοβισμό θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με τρόπο ώστε να συνάδει η βοήθεια με τη συναισθηματική του κατάσταση. Το παιδί βιώνει φόβο, θυμό, ντροπή, ενοχή και μοναξιά. Πρέπει να το βοηθήσουμε να καταλάβει, να τα αποδεχθεί και να τα αντιμετωπίσει ως αναμενόμενα σε ανάλογα περιστατικά.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να:

✓ Το ενημερώνουμε όσο πιο απλά γίνεται για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού. Η γνώση το βοηθά να σταθεί στα πόδια του.

✓ Του εξηγούμε ότι δεν είναι ο πρώτος ούτε ο τελευταίος.

✓ Το διαβεβαιώνουμε ότι κανείς δεν έχει δικαίωμα να του φερθεί με αυτό τον τρόπο

✓ Να το εκμυστηρευτεί σε κάποιον που μπορεί να βοηθήσει και ότι η βοήθεια είναι απαραίτητη (ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN).

- Πώς στηρίζουμε ένα παιδί που εκφοβίζεται;

Το παιδί που εκφοβίζεται πρέπει να το προσεγγίσουμε για να το βοηθήσουμε, αφού μόνο του δε θα ζητήσει βοήθεια, με στόχο να πειστεί να ακούσει. Δεν πρέπει να θεωρήσει ότι το νουθετούμε.

Το αφήνουμε να εκφραστεί χωρίς να το κρίνουμε Συμβάλλουμε στο να αποκτήσει επίγνωση της πράξης του. Πρέπει να καταλάβει πώς αισθάνεται το παιδί - θύμα και όχι να το λυπηθεί..

- Πώς στηρίζουμε παιδιά θεατές

Τα παιδιά θεατές παίζουν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού . Πρέπει να συνειδητοποιήσουν τη σοβαρότητα του προβλήματος και να αντιληφθούν ότι συμμετέχουν στην εξέλιξη του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού. Πρέπει να ενημερωθούν για το φαινόμενο και να πειστούν για τη σοβαρότητα αυτού που συμβαίνει για το συμμαθητή τους.

- Τι πρέπει να κάνουν οι εκπαιδευτικοί;

Σε ένα επεισόδιο σχολικού εκφοβισμού, ο εκπαιδευτικός έχει τον πρώτο και σημαντικότερο ρόλο. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ενημερώνεται για το φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού, να μην αγνοεί ένα τέτοιο επεισόδιο, να ακούει τα παιδιά, να συζητά κατ' ιδίαν με τα παιδιά που εμπλέκονται σε ένα τέτοιο περιστατικό (ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN).

11. ΒΙΒΛΙΟ ΓΡΑΦΙΑ

1. .Eleni Politi, (2014, Οκτώβριος 7). School Bullying: The Phenomenon, the Prevention and the Intervention. Ανάκτηση Οκτώβριος 8, 2017, από <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814052604?via%3Dihub>: <http://www.sciencedirect.com>
2. ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN. (n.d.). *ABC EUROPE`S ANTIBULLING CAMPAIGN*. Ανάκτηση Νοέμβριος 2, 2017, από <http://www.e-abc.eu/gr/sholikos-ekfovismos/to-paidi-pou-vionei-ekfovismo/>: <http://www.e-abc.eu>

3. Clarke, M.-J. (2007, Δεκεμβριος 16). *Ezine@rticles*. Ανάκτηση Οκτώβριος 5, 2017, από <http://ezinearticles.com>: <http://ezinearticles.com>
4. Creswell, J. (2008). *Η Έρευνα στην Εκπαίδευση. Σχεδιασμός, Διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας*. Nebraska: ΕΛΛΗΝ.
5. Hansen. Jundy (2008, Ιουλιος 12). *Ezine@rticles*. Ανάκτηση Οκτωβριος 5, 2017, από http://EzineArticles.com/expert/Judy_Hansen/156218: <http://EzineArticles.com>
6. Politi., El, & enj. (2014, Οκτώβριος 7). *School Bullying: The Phenomenon, the Prevention and the Intervention*. Ανάκτηση Νοέμβριος 12, 2017, από <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814052604>: <http://www.sciencedirect.com>
7. Garcia. Sanz, (2014, Μάιος 15). *Bullying: What's Going on? A Bibliographic Review of Last Twelve Months*. Ανάκτηση Οκτώβριος 8, 2017, από <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042814032194>: <http://www.sciencedirect.com> Shane R. Jimerson, S. M. (2009). *Handbook of Bullying in Schools: An International Perspective (Εγχειρίδιο Εκφοβισμός στα Σχολεία)*. Νέα Υόρκη.
8. Wikipedia. (2017, Σεπτέμβριος 7). *Wikipedia*. Ανάκτηση Οκτώβριος 8, 2017, από https://de.wikipedia.org/wiki/Dan_Olweus: <https://de.wikipedia.org>
9. Αλογάριαστου. Σταυρούλα, (n.d.). *Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων Καρδίτσας*. Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2017, από Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων Καρδίτσας: <http://www.prevkar.gr/index.php>
10. Αρτινοπούλου, Β. (2014, 4). *Ευρωπαϊκός Οδηγός Καλών πρακτικών κατά του σχολικού Εκφοβισμού*. Ανάκτηση 10 5, 2017, από http://www.antibullying.eu/sites/default/files/eyropaikos_odigos_kalon_praktikon__0.pdf : <http://www.antibullying.eu>
11. Αρτινοπούλου Βάσω,. (2001). *Βία στο Σχολείο. Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα.
12. ΒΟΥΛΗ. ΤΩΝ. ΕΦΗΒΩΝ, (2013). *Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, με θέμα τη σχολική βία και τον εκφοβισμό*.

13. Γκόσδος, Σ. Α. Κ. (2016). ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ & εκφοβισμος. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, (σ. <http://www.kmaked.gr/site/phocadownload/praktika.pdf>). Θεσσαλονίκη
14. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ. Αθήνα. Γαλανάκη Ευαγγελία. (2010). Σχολικός εκφοβισμός: Πόσο αποτελεσματικές είναι οι παρεμβάσεις.
15. *Ελληνικό Ινστιτούτο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.
16. Γαλανάκη, Ε. (2010, Μάιος 9). *Σχολικός Εκφοβισμός: Πόσο αποτελεσματικές είναι οι παρεμβάσεις*. Ανάκτηση Οκτώβριος 7, 2017, από http://www.elliepek.gr/documents/5o_synedrio_eisigiseis/Galanaki_School_Bullying_Effectiveness.pdf: <http://www.elliepek.gr>
17. Ευρωπαϊκή Ένωση. (2012). www.hamogelo.gr. Ανάκτηση 12 8, 2016, από https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2016/08_03_16_ereyna_bulling.doc
18. Ιωάννου. Χριστίνα, (n.d.). *Educate Cyprus*. Ανάκτηση Οκτώβριος 31, 2017, από <https://www.educatecyprus.com.cy/index.php/ta-kalitera/47-ta-kalitera/248-sxolikos-ekfovismos-thitis-kai-thima-3.html>: <https://www.educatecyprus.com.cy>
19. Καλύβας. Κωνσταντίνος, (2016). Σχολικός εκφοβισμός, το κλινικό προφίλ του Θήτη και αντιμετώπισή του στη σχολική μονάδα. *Εκπαιδευτικός Κύκλος*, σ. Τεύχος 2 σελ 167.
20. Καπαρδής, Ανδρέας κ. (2009). ΣΥΝΟΨΗ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ. Κύπρος.
21. Καρδίτας, Κέντρο. πρόληψης. (2016). *Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων Ν. Καρδίτσας*. Ανάκτηση Οκτώβριος 7, 2017, από <http://www.prevkar.gr/index.php>: <http://www.prevkar.gr>
22. Κατσιγιάννη, Β. (2009). Το φαινόμενο του εκφοβισμού σε μαθητές του δημοτικού σχολείου με βάση την εθνικότητα. 12ο Διεθνές Συνέδριο, (σσ. 6dim-diap-elfth.thess.sch.gr/Greek/.../to_fainomeno_ekfovismou_se_mathites.pdf). Πάτρα.
23. Κέντρο. Ευρωπαϊκού, Συνταγματικού, Δικαίου,. (2015). *Οδηγός αντιμετώπισης σχολικής Βίας και εκφοβισμού*. Αθήνα: Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημητρίου Τσάτσου

24. Κιτσάκη Βασιλική. (2010). Η βία στη σχολική ζωή. Αθήνα.
25. Κουντσίδου. Βασιλική, (2007). *ΕΠΙΤΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΠΘ*.
Ανάκτηση Νοέμβριος 12, 2017, από
http://ekpy.web.auth.gr/images/enimerotika/to_fainomeno_bulling.pdf:
<http://ekpy.web.auth.gr>
26. Κώστογλου. Βασίλης κ.ά., (2017). *Περιγραφική Στατιστική και έλεγχος Υποθέσεων με τη χρήση του στατιστικού πακέτου PSPP*. Θεσσαλονίκη: ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης.
27. Μάνεσης. Νικόλαος, (2014, Δεκέμβριος). *Σχολικός Εκφοβισμός: Ενέργειες Εκπαιδευτικών για την πρόληψη και αντιμετώπισή του*. Ανάκτηση Οκτώβριος 6, 2017, από didefth.gr/new/wp-content/uploads/bullying-manesis-asimakoroulou.pdf:
<http://www.didefth.gr/new>
28. Μπαμπάλης Θωμάς. Αρτινοπούλου Βασιλική, (2016). Πανελλήνια έρευνα για την Ενδοσχολική Βία και τον Εκφοβισμό. Αθήνα.
29. Νίκος, Φωτόπουλος. (2013). Βία και προπηλακισμοί στο σχολείο της κρίσης.
ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
30. Πανούσης, Γ. (2008, 8 1). ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΗ ΒΙΑ: Χωρίς όρια και χωρίς ορίζοντα - Γιάννης Πανούσης.
31. Παπαδόπουλος. Γεώργιος, (2017). *Συσχέτιση δύο Μεταβλητών*. Ανάκτηση Οκτώβριος 16, 2017, από www.aua.gr/gpapadopoulos/files/sisxetisi091.pdf: <http://www.aua.gr>
32. Παπάνης, Ε. (2008, 9 19). *ιατροnet*. Ανάκτηση 1 13, 2017, από
http://www.iatronet.gr/article.asp?art_id=6022: <http://www.iatronet.gr>
33. Παυλάτου. Ευρ., (2015). Σχολική βία: Θύτης - Θύμα (γονείς). *Παιδικός Σταθμός για Γονείς*, τ.52 σελ. 16.
34. Ρεντίφης, Γ. (2014). Η σχέση του σχολικού εκφοβισμού με την οικογενειακή κοινωνικοποίηση. 4ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ. Αθήνα.
35. Σμυρναίου, Ζ. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ. Στο Ζ. Σμυρναίου, Σχολικός εκφοβισμός

36. Στέφου. Μαρία, (2015, Ιούνιος 24). Στάσεις εκπαιδευτικών στο σχολικό εκφοβισμό. *Διπλωματική Εργασία*. Θεσσαλονίκη, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
37. Τσακίρη, Λ. (n.d.). Εισαγωγή στη Μεθοδολογία Έρευνας.
38. Τσιάντης, Γιάννης Α. Χ. (2010). Εγχειρίδιο Εκπαιδευτικών για την πρόληψη του εκφοβισμού και της βίας. Ε.Π.Ψ.Ε. Ανάκτηση 1 17, 2017, από dpmms.csd.auth.gr/stuff/eis-meth-er.pdf.
39. Τσιάντης. Ε. Κωνσταντίνος, (2014). Παρουσίαση των προγραμμάτων πρόληψης. Βρυξέλες.
40. Τσώλη Θεοδώρα. (2014). Το bullying είναι λέξη... ελληνική! Το Βήμα .
41. Υπουργείο. Παιδείας, (2016). www.minedu.gov.gr. Ανάκτηση 12 8, 2016, από <https://www.minedu.gov.gr/eidiseis/18569-08-03-16-ti-deixnoun-ta-stoixeia-erevna-gia-ton-sxoliko-ekfovismo>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ

Πρόλογος

Αγαπητέ/ή μαθητή/τρια,

Το ερωτηματολόγιο έχει ως σκοπό τη διερεύνηση περιστατικών βίας και εκφοβισμού στα σχολεία του Δήμου Ηγουμενίτσας. Σημείωσε ελεύθερα και ειλικρινά τις απόψεις σου, όποιες και να είναι. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο. Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σου.

Έρευνα

για την Ενδοσχολική Βία και τον Εκφοβισμό στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση Ερωτηματολόγιο

A... ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Φύλο:	Αγόρι	106
	Κορίτσι	127

2.. Τάξη:

Έτος γέννησης:

3.. Με ποιους μένεις στο σπίτι:

Γονείς	50
Αδέρφια	1
Γονείς και αδέρφια	152
Γονείς, αδέρφια και παππούδες	18
Μόνο με τον πατέρα	3
Μόνο με την μητέρα	9

4.. Οι γονείς σου εργάζονται;

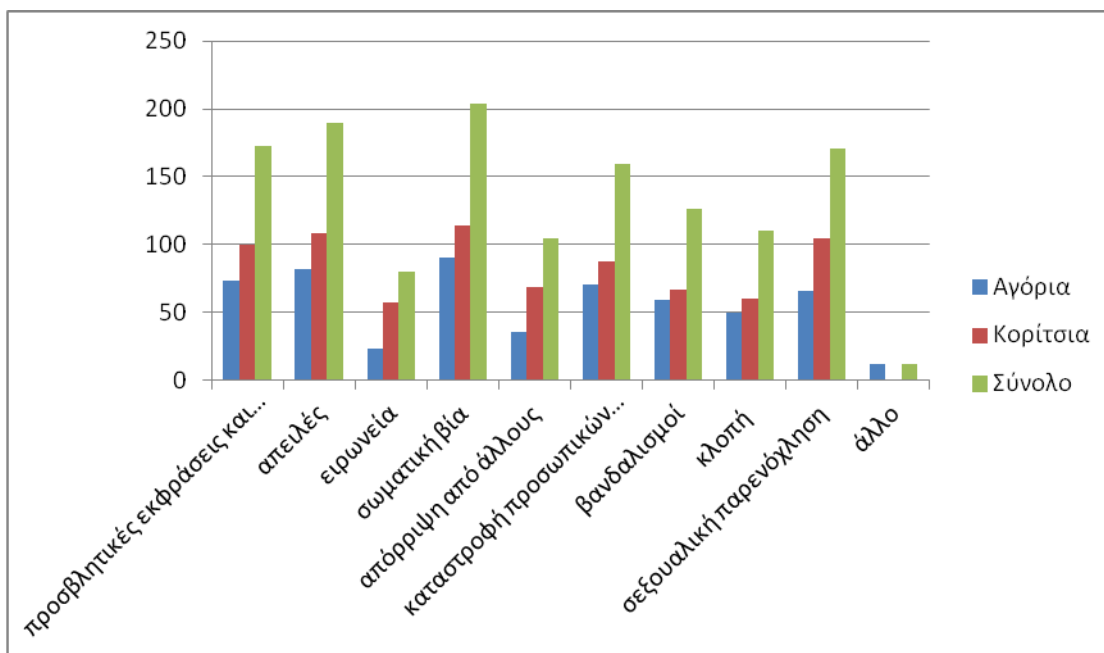
Πατέρας	49
Μητέρα	20
Πατέρας και Μητέρα	145
Εσύ στις διακοπές	23
Δεν Απαντώ	11

5.. Έχεις φίλους στο Σχολείο

Πολλούς	188
2 ή 3	39
Έναν	2
Κανέναν	4

6.. Να κυκλώσεις ποια από τα παρακάτω θεωρείς ότι είναι περιστατικά βίας ή Εκφοβισμού

προσβλητικές εκφράσεις και βρισιές	173
απειλές	190
ειρωνεία	80
σωματική βία	204
απόρριψη από άλλους	105
καταστροφή προσωπικών αντικειμένων	159
βανδαλισμοί	126
κλοπή	110
σεξουαλική παρενόχληση	171
άλλο:	12

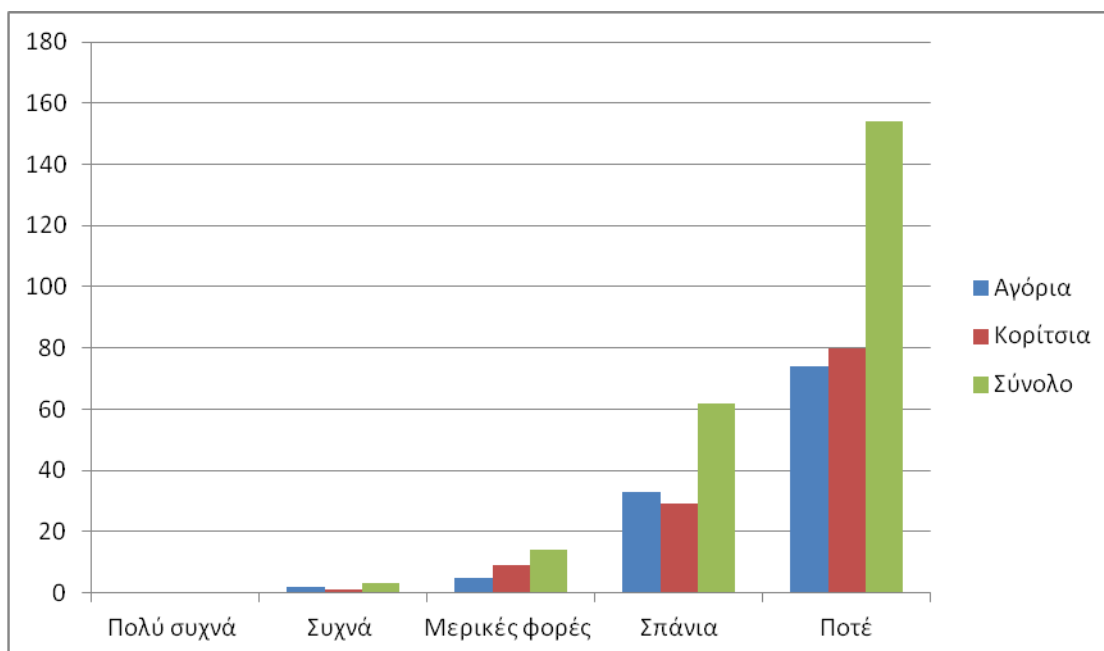

Γράφημα 6α

B

7.. Έχεις πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά του σχολείου;

Πολύ συχνά	0
Συχνά	3
Μερικές φορές	14
Σπάνια	62
Ποτέ	154

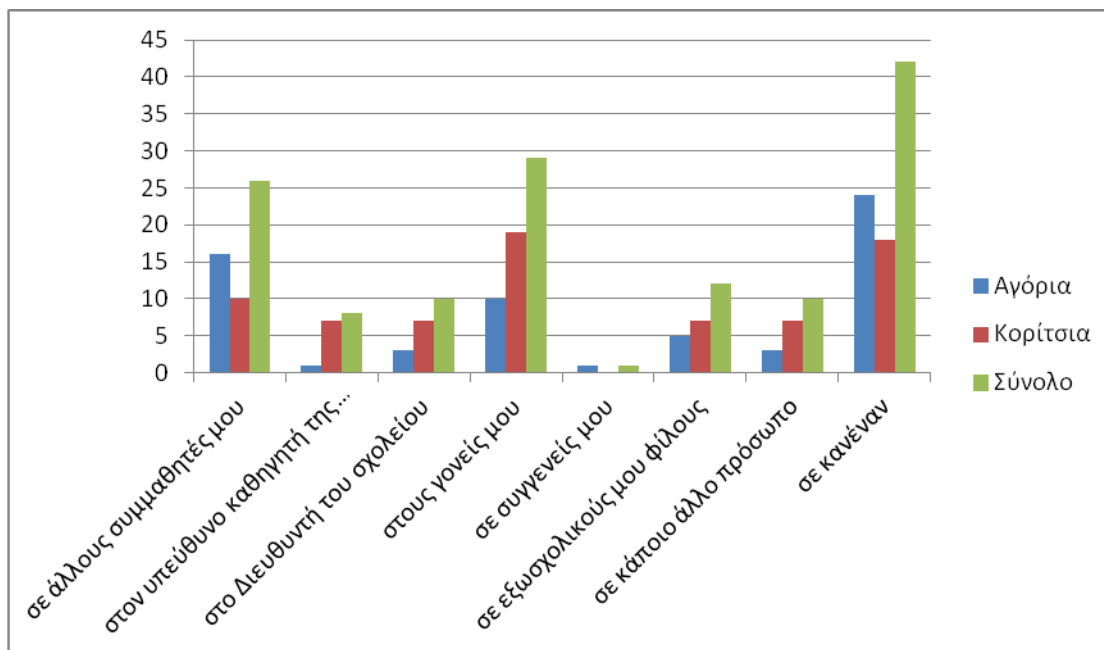

Γράφημα 7α

8.. Ανέφερες σε κάποιον το περιστατικό;

σε άλλους συμμαθητές μου	26
--------------------------	----

στον υπεύθυνο καθηγητή της τάξης μου	8
στο Διευθυντή του σχολείου	10
στους γονείς μου	29
σε συγγενείς μου	1
σε εξωσχολικούς μου φίλους	12
σε κάποιο άλλο πρόσωπο	10
σε κανέναν	42

Γράφημα 8α

	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
σε άλλους συμμαθητές μου	16	10	26
στον υπεύθυνο καθηγητή της τάξης μου	1	7	8
στο Διευθυντή του σχολείου	3	7	10
στους γονείς μου	10	19	29
σε συγγενείς μου	1	0	1
σε εξωσχολικούς μου φίλους	5	7	12
σε κάποιο άλλο πρόσωπο	3	7	10
σε κανέναν	24	18	42

Πίνακας 8α

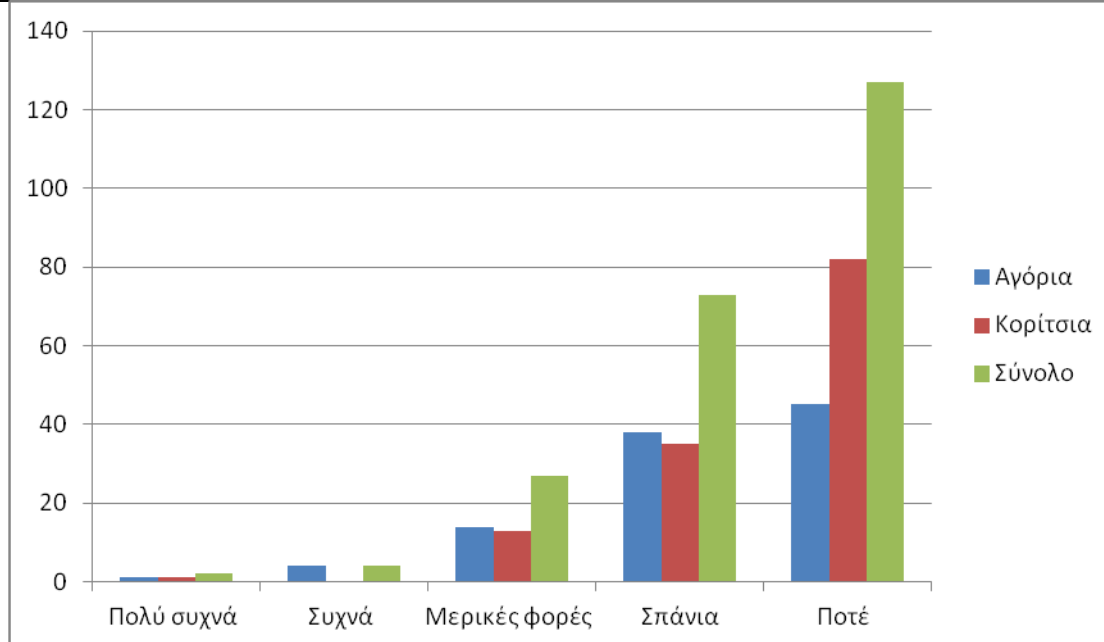
9.. Πώς ένιωθες λίγες μέρες μετά από την πραγματοποίηση του περιστατικού;

Ενοχές	8
στενοχώρια	23
θυμό	28
φόβο	13
αγωνία	8
αδιαφορία	34
άλλο:	13

Γ

10.. Έχεις ασκήσει βία;

Πολύ συχνά	2
Συχνά	4
Μερικές φορές	27
Σπάνια	73
Ποτέ	127

Γράφημα 10_α

	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
Πολύ συχνά	1	1	2
Συχνά	4	0	4
Μερικές φορές	14	13	27
Σπάνια	38	35	73
Ποτέ	45	82	127

Πίνακας 10_α

Δ

11.. Έχεις αντιληφθεί αν κάποιος/α συμμαθητής/τρια σου έχει πέσει θύμα εκφοβισμού ή βίας από άλλα παιδιά του σχολείου;

Πολύ συχνά	13
Συχνά	37
Μερικές φορές	87
Σπάνια	56
Ποτέ	40

12.. Πού έγινε το περιστατικό

στον προαύλιο χώρο	104
στον διάδρομο	63
στην αίθουσα διδασκαλίας	43
στο εργαστήριο	1
στο γραφείο των καθηγητών	2
εκτός σχολείου κατά τη διάρκεια περιπάτου/εκδρομής	33

13.. Με ποιους τρόπους εκδηλώνεται η βία στα θύματα; Μπορείς να δώσεις πάνω από μία απαντήσεις.

Σωματική βία	146
Λεκτική βία	161
Ψυχολογική βία	147
Ηλεκτρονική (Μέσω email, κοινωνικών δικτύων (facebook) κλπ.)	85

14.. Η πλειονότητα των παρευρισκόμενων μαθητών (εφόσον υπήρχε) πώς αντέδρασε;

Επιδοκίμαζε	16
γελούσε	113
φοβήθηκε /τρομοκρατήθηκε	11
προσπάθησε να εμπλακεί για να τελειώσει νωρίτερα το περιστατικό	46
προσπάθησε να εμπλακεί για να συνεχιστεί το περιστατικό	20
απομακρύνθηκε σαν να μη συνέβη ποτέ το περιστατικό	54

15.. Η πλειονότητα των παρευρισκόμενων καθηγητών (εφόσον υπήρχε) πώς αντέδρασε;

αδιαφορούσε	54
κάλεσε βοήθεια	17
φοβήθηκε /τρομοκρατήθηκε	4
προσπάθησε να εμπλακεί για να τελειώσει νωρίτερα το περιστατικό	63
σταμάτησε αμέσως με παρέμβασή της το περιστατικό	44
απομακρύνθηκε σαν να μη συνέβη ποτέ το περιστατικό	19

16.. Τι αισθάνεσαι για τους συμμαθητές σου που εμπλέκονται σε περιστατικά βίας ή εκφοβισμού;

φόβο	24
αγωνία	32
θυμό	77
στενοχώρια	123
αδιαφορία	34
άλλο:	11

Ε

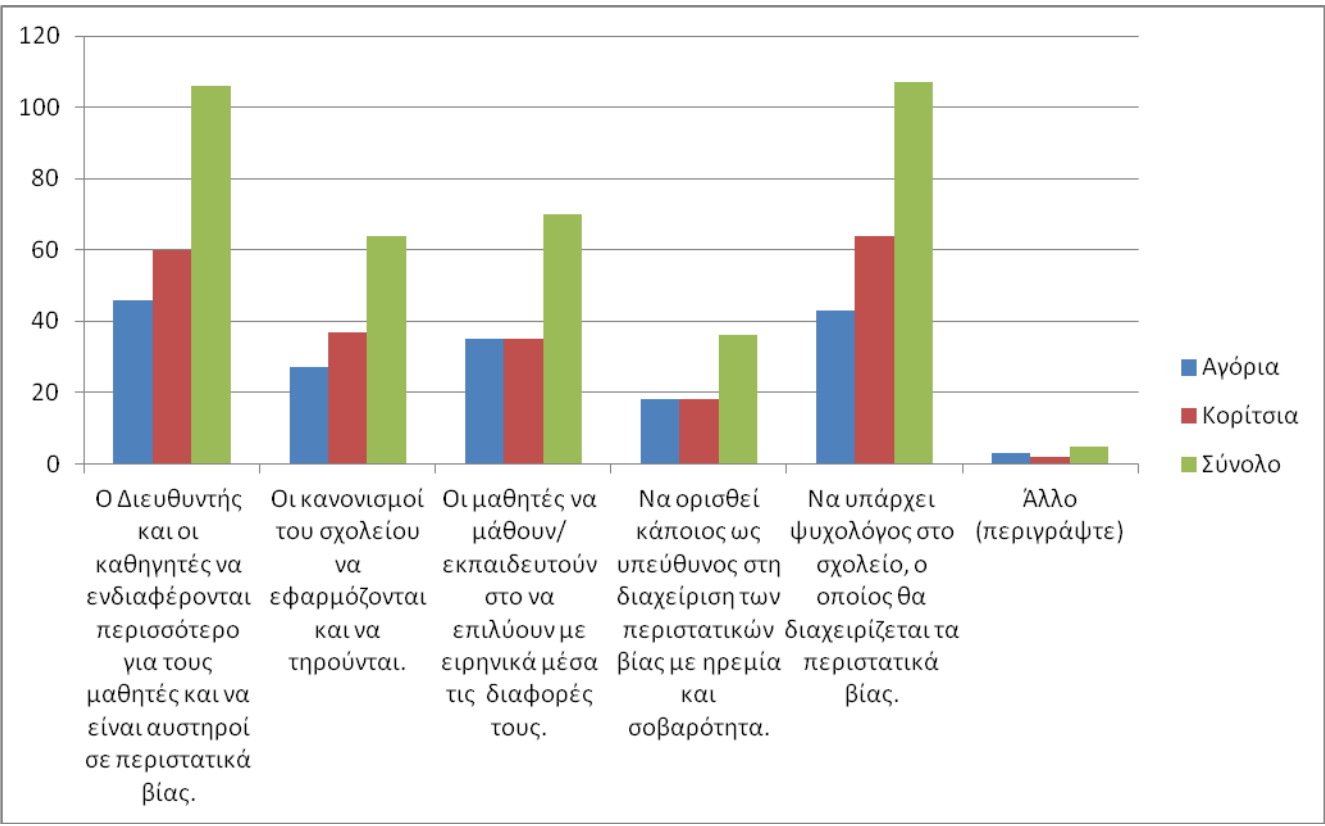
17.. Αισθάνεσαι ασφάλεια στο σχολείο κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων;

Πολύ	112
Αρκετά	94
Λίγο	11
Πολύ λίγο	7

Καθόλου	9
---------	---

18.. Ποιες ενέργειες κατά τη γνώμη σου θα πρέπει να γίνουν για να αισθάνεσαι ασφάλεια στο σχολικό χώρο; (έως 2)

Ο Διευθυντής και οι καθηγητές να ενδιαφέρονται περισσότερο για τους μαθητές και να είναι αυστηροί σε περιστατικά βίας.	106
Οι κανονισμοί του σχολείου να εφαρμόζονται και να τηρούνται.	64
Οι μαθητές να μάθουν/ εκπαιδευτούν στο να επιλύουν με ειρηνικά μέσα τις διαφορές τους.	70
Να ορισθεί κάποιος ως υπεύθυνος στη διαχείριση των περιστατικών βίας με ηρεμία και σοβαρότητα.	36
Να υπάρχει ψυχολόγος στο σχολείο, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα περιστατικά βίας.	107
Άλλο (περιγράψτε)	5

Γράφημα 18α

	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
Ο Διευθυντής και οι καθηγητές να ενδιαφέρονται περισσότερο για τους μαθητές και να είναι αυστηροί σε περιστατικά βίας.	46	60	106
Οι κανονισμοί του σχολείου να εφαρμόζονται και να τηρούνται.	27	37	64
Οι μαθητές να μάθουν/ εκπαιδευτούν στο να επιλύουν με ειρηνικά μέσα τις διαφορές τους.	35	35	70
Να ορισθεί κάποιος ως υπεύθυνος στη διαχείριση των περιστατικών βίας με ηρεμία και σοβαρότητα.	18	18	36
Να υπάρχει ψυχολόγος στο σχολείο, ο οποίος θα διαχειρίζεται τα περιστατικά βίας.	43	64	107
Άλλο (περιγράψτε)	3	2	5

Πίνακας 18α

19.. Θεωρείς ότι η συνεργασία των 15μελών και των 5μελών συμβουλίων με τη

Διεύθυνση του σχολείου βοηθάει στην πρόληψη περιστατικών βίας;

Πολύ	15
Αρκετά	49
Λίγο	34
Πολύ λίγο	36
Καθόλου	99

20.. Πόσο συχνά ένα μέλος της οικογένειάς σου επισκέπτεται το σχολείο για να ενημερωθεί για την πρόοδό σου;

Κάθε 1-2 μήνες	47
Κάθε τετράμηνο	149
1 φορά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους	27
Ποτέ	10

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Αγαπητέ/ή συνάδελφε/ισα

Οι εκπαιδευτικοί έχουν ποικίλους τρόπους αντιμετώπισης περιστατικών σχολικού εκφοβισμού στο σχολείο.

Με το ερωτηματολόγιο αυτό θα θέλαμε να πάρουμε μια αίσθηση για το πώς περίπου οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν τέτοιες καταστάσεις.

Το ερωτηματολόγιο έχει ως σκοπό τη διερεύνηση περιστατικών βίας και εκφοβισμού στις σχολικές μονάδες του Δήμου Ηγουμενίτσας. Σημείωσε ελεύθερα και ειλικρινά τις απόψεις σου, όποιες και να είναι.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σου.

Α.Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:

- Άνδρας
 Γυναίκα

2. Ηλικία: ____

3. Χρόνια Υπηρεσίας: _____

4. Οικογενειακή κατάσταση:

- Ελεύθερος/η
- Παντρεμένος/η
- Διαζευγμένος/η
- Χήρος/α

5. Αριθμός παιδιών: _____

B. Διερεύνηση περιστατικών

6. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

7. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

8. Πόσο συχνά στη διάρκεια της θητείας σας ως εκπαιδευτικού πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

9. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας;

- Λύπη
- Φόβος
- Αποτροπιασμός
- Ικανοποίηση
- Αδιαφορία
- Άλλο:.....

10. Σε ποιους χώρους έχετε παρατηρήσει φαινόμενα βίας;

- Στο προαύλιο του σχολείου
- Στους διαδρόμους
- Στις τουαλέτες
- Στις αίθουσες
- Άλλού:.....

11. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά;

- Πολύ συχνά
- Συχνά
- Κάπου-κάπου
- Σπάνια
- Ποτέ

12. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση αντιμετώπισης φαινομένων βίας;

- Τιμωρία
- Αποβολή μαθητή-θύτη
- Αναφορά στους γονείς
- Διάλογος με το μαθητή

Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying)

Παρακαλώ επιλέξτε την απάντηση που είναι πιο κοντά σε αυτό που πιστεύετε ότι θα κάνατε, αν αντιληφτείτε ένα περιστατικό Σχολικού εκφοβισμού.

13. Δεν θα έδινά βαρύτητα στο θέμα.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

14. Θα συζητούσα το θέμα με τους συναδέλφους μου στο σχολείο.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

15.Θα συγκαλούσα μια σύσκεψη των μαθητών, συμπεριλαμβανομένων του θύτη ή των θυτών, θα τους έλεγα τι συμβαίνει και θα τους ζητούσα να προτείνουν τρόπους που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στη βελτίωση της κατάστασης.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

16.Θα το άφηνα σε κάποιον άλλο να το διευθετήσει.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

17.Θα άφηνα τους μαθητές να το διευθετήσουν μόνοι τους.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

18.Θα παρέπεμπα το ζήτημα σε έναν ανώτερο (διευθυντή, υποδιευθυντή).

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

19.Θα ερχόμουν σε επαφή με τους γονείς ή τους κηδεμόνες του θύματος για να εκφράσω την ανησυχία μου σχετικά με την ψυχολογική ισορροπία του παιδιού.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

20.Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

21.Θα το αγνοούσα.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

22.Θα επέμενα στους γονείς ή κηδεμόνες του θύτη ότι η συμπεριφορά πρέπει να σταματήσει.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

Αγαπητέ γονέα

Με το ερωτηματολόγιο αυτό θα θέλαμε να πάρουμε σχηματίσουμε εικόνα για το πώς περίπου οι γονείς αντιμετωπίζουν καταστάσεις σχολικού εκφοβισμού.

Το ερωτηματολόγιο έχει ως σκοπό τη διερεύνηση περιστατικών βίας και εκφοβισμού στις σχολικές μονάδες του Δήμου Ηγουμενίτσας. Σημείωσε ελεύθερα και ειλικρινά τις απόψεις σου, όποιες και να είναι.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σου.

A. Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο:

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Ηλικία: ____

3. Οικογενειακή κατάσταση:

- Ελεύθερος/η
- Παντρεμένος/η
- Διαζευγμένος/η
- Χήρος/α

4. Αριθμός παιδιών:

B. Διερεύνηση περιστατικών

5. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύμα σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

6. Έτυχε ποτέ στη διάρκεια των σχολικών σας χρόνων να γίνετε θύτης σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

7. Πόσο συχνά στη διάρκεια φοίτησης του παιδιού σας πέφτουν στην αντίληψή σας περιστατικά σχολικού εκφοβισμού;

- Ποτέ
- Σπάνια
- Κάποιες φορές
- Συχνά
- Πολύ συχνά

8. Αν ναι, Ποια τα συναισθήματά σας;

- Λύπη
- Φόβος
- Αποτροπιασμός
- Ικανοποίηση
- Αδιαφορία

Άλλο:.....

9. Σε ποιους χώρους έχετε διαπιστώσει φαινόμενα βίας;

- Στο προαύλιο του σχολείου
- Στους διαδρόμους
- Στις τουαλέτες
- Στις αίθουσες
- Άλλού:.....

10. Σε ποιο βαθμό παρεμβαίνουν οι καθηγητές όταν συμβαίνουν τέτοια περιστατικά;

- Πολύ συχνά
- Συχνά
- Κάπου-κάπου
- Σπάνια
- Ποτέ

11. Ποια είναι η πιο συχνή αντίδραση του σχολείου στην αντιμετώπιση φαινομένων βίας;

- Τιμωρία
- Αποβολή μαθητή-θύτη
- Αναφορά στους γονείς
- Διάλογος με το μαθητή

Γ. Χειρισμός του σχολικού εκφοβισμού (Bullying)

Παρακαλώ επιλέξτε την απάντηση που είναι πιο κοντά σε αυτό που πιστεύετε ότι θα κάνατε, αν διαπιστώνατε ένα περιστατικό Σχολικού εκφοβισμού.

12. Δεν θα έδινά βαρύτητα στο θέμα.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

13.Θα συζητούσα το θέμα με τους εκπαιδευτικούς και το Διευθυντή στο σχολείο.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

14.Θα ενθάρρυνα το θύμα να δείξει ότι δεν θα ανεχθεί εκφοβισμούς.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

15.Θα το αγνοούσα.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

16.Θα επέμενα στους γονείς ή κηδεμόνες του θύτη ότι η συμπεριφορά πρέπει να σταματήσει.

- Σίγουρα θα το έκανα
- Πιθανόν να το έκανα
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν θα το έκανα

17. Οι γονείς χρειάζονται εκπαίδευση για να μπορούν και εκείνοι με την σειρά τους να εκπαιδεύσουν τα παιδιά τους?

- Σίγουρα χρειάζονται
- Πιθανόν να χρειάζονται
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν χρειάζονται

18. Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να αντιμετωπίσουν περιστατικά Σχολικού εκφοβισμού?

- Σίγουρα ναι
- Πιθανόν ναι
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν όχι

19. Η οικογένεια έχει μερίδιο ευθύνης για τη δημιουργία παιδιών που καταφεύγουν στη βία?

- Σίγουρα έχει
- Πιθανόν να έχει
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν έχει

20. Ο ρόλος των γονιών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός.

- Σίγουρα είναι
- Πιθανόν είναι
- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν είναι

21. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση του, είναι εξαιρετικά σημαντικός.

- Σίγουρα είναι
- Πιθανόν να είναι

- Δεν είμαι σίγουρος
- Πιθανόν δεν είναι